

ΕΒΔΟΜΑΘΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΑΡΙΘΜΟΣ 36.

ΤΟΜΟΣ Γ'.

24 ΙΟΥΛΙΟΥ 1894.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις, κατιδοῦσα ὅτι οὐ μόνον ἐμταιοπύνει ἐξακολουθοῦσα τὰς πρὸς τοὺς ἐν Ἀθῆναις ἀντιπροσώπων τῶν κοιμητῶν τῶν ξένων ὁμολογητῶν περὶ διομολογήσεως τοῦ ὀριστικοῦ συμβιβασμοῦ διαπραγματεύσεις, ἀλλὰ καὶ δεινῶς ἐξέθετε τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ κράτους, ὅπου οἱ κύριοι ἐκεῖνοι ἐνόουν νὰ καταστήσωσι παίγνιον τῶν ἀτομικῶν αὐτῶν κερδοσκοπικῶν σχεδίων, ἅτινα, ὡς προδήλως ἐπὶ τέλους ἀπεδείχθη, συνίσταντο εἰς τὴν ὑπὸ τὸ πρόσχημα περιφρουρήσεως τῶν συμφερόντων τῶν ἐντολῶν αὐτῶν καὶ διευκολύνσεως τῆς Ἑλλάδος εἰς διακανόνισιν τῆς οἰκονομικῆς αὐτῆς θέσεως χρηματιστικῆν ὑπὲρ τῶν ἰδίων ταπειῶν καὶ τῶν ἀλλοτρίων ἐνδιουμένων συναιτητῶν αὐτῶν ἐκμετάλλευσιν τῶν διακυμάνσεων τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος διαπραγματεύσεων, ἃς προανεκείνου τοῖς ἀμέσως ἐπὶ τῶν χρηματιστηρίῳ ἐργαζομένοις, καὶ πρὸς τὸ ὅποιον τελευταῖον προσενέχθησαν μετὰ θρόσους καὶ κακοπιστίας ἀναξίων ἀνθρώπων γινωσκόντων τὴν θέσιν αὐτῶν καὶ τὴν θέσιν ἐκείνων, πρὸς οἷς διαπραγματεύονται, ἔδειξεν αὐτοῖς τὴν εἰς τὰ ἴδια ἄγουσαν, ἧς καὶ ἦσαντο ἤδη οἱ κκ. ἀντιπρόσωποι, δυνάμενοι ἐφεξῆς νὰ λέγωσιν ὅτι ὑπάρχουσι καὶ μικρὰ κράτη γινώσκοντα καὶ ἐν ταῖς ἀτυχίαις νὰ περιφρουρῶσι κατὰ τὸ δυνατόν τὴν ἀξιοπρέπειαν αὐτῶν. — Διότι ἀναντίστοιχον τυγχάνει — τοῦτο δὲ ὁμολογοῦσι καὶ αὐτοὶ οἱ ἐκ συστήματος πολεμώτατα διακείμενοι πρὸς τὸν κ. Τρικοῦπιν — ὅτι ὁ ἑλλῆν πρωθυπουργὸς ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ προσενέχθη ὡς ὄφειλε νὰ προσερχθῆ πρὸς ἀνθρώπους, οὐ μόνον μετὰ φανεράς κακοπιστίας πρὸς τε τοὺς ἐντολεῖς αὐτῶν καὶ τὴν κυβέρνησιν, πρὸς ἣν διεπραγματεύοντο, προσφερομένους, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοσοῦτον ἐπιλαθομένους τῶν καθικόντων αὐτῶν ἀπέναντι ἀνεξαρτήτου κράτους, ὥστε ὑπὸ τύπον τελειογράφου νὰ γράψωσι

πρὸς τὴν ἐκπροσωποῦσαν αὐτὸ κυβέρνησιν. — Τὰ κοιμητῶτα, πρὶν ἢ φαίνεται μάθωσι τὰ κατὰ τὴν συμπεριφορὰν τῶν ἀντιπροσώπων αὐτῶν, ἐνόμισαν ὅτι ὄφειλον νὰ προδῶσιν εἰς παραστάσεις πρὸς τὰς οἰκείας κυβερνήσεις, ἀλλὰ καὶ οὕτως οὐδὲν ἐπραξάν ἢ ἄπαξ ἐτι νὰ βεβαιωθῶσιν ὅτι αἱ κυβερνήσεις οὐδὲν δικαίωμα ἔχουσιν ἐπεμβάσεως εἰς διαφορὰν, ἀναφυσῆσαν ἐπὶ ἐπιχειρήσεως, εἰς ἣν οἱ ἰδιῶται κεφαλαιοῦχοι προσέβησαν ἔχοντες ὑπ' ὄψει καὶ τοὺς ἐνδεχομένους κινδύνους. — Ἐν τούτοις ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις οὐδὲ τῆς οὕτως ἐπελαθοῦσης ὀριστικῆς διακοπῆς τῶν ἐν Ἀθῆναις διαπραγματεύσεων προτίθεται νὰ ἐπιλάβηται πρὸς αὐτεπάγγελτον ὀριστικὴν διακανόνισιν τῆς ὑπηρεσίας τοῦ δημοσίου χρέους. — Ἀρχήθην διατεθειμένη νὰ παράσχη τοῖς πιστωταῖς αὐτῆς ὅτι αἱ πραγματικαὶ οἰκονομικαὶ δυνάμεις τῆς χώρας ἐπιτρέπουσι, καὶ γεννοιότερον μάλιστα τοῦ ἱκανοῦ ἴσως ἐν ταῖς παρεχωρήσεσιν αὐτῆς προβάσα, μετὰ τὸ ἐξ ὑπαιτιότητος τῶν ἀντιπροσώπων τοιοῦτον κατάντημα τῶν δι' αὐτῶν διαπραγματεύσεων βουλευεται τὴν εἰς Λονδὶνον ἀποστολὴν ἀρμοδίου ἀνδρός — ὀνομάζεται ἤδη ὁ κ. Σκουλοῦδης —, δι' οὗ θὰ ἐπιχειρήσῃ τελευταίαν τινὰ ἀπόπειραν ἀμέσου πρὸς τὰ κοιμητῶτα συνεννοήσας, ἐξ ἧς ἐλπίζεται ὅτι ἐπιτευχθήσεται ὁμόφωνος διομολογία τῶν ὄρων τοῦ συμβιβασμοῦ ἐπὶ τῇ βάσει, πιθανῶς τῶν τελευταίων προτάσεων τοῦ κ. Τρικοῦπιν, εἰς 32 ο/ο μὲν ἀναδιβάλλοντος τὸ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς πληρωθὸς ποσοστὸν τῶν τόκων καὶ μετὰ τριετίαν ἀποδεχομένου αὐξήσιν αὐτοῦ προϊούσαν μέχρι τοῦ ἀρτίου, ἀλλὰ ἐν τῇ αὐξήσει ταύτῃ περιλαμβάοντος καὶ τὸ χρεωλύσιον, δυνάμει τοῦ ὁποίου ἐντὸς ὀρισμένου χρονικοῦ διαστήματος θ' ἀπεσβέννυτο ὁλόκληρον τὸ δημοσίον χρέος. — Ἄλλ' ἂν καὶ ἡ ἀσπείρα αὐτῆ ἀποτύχη, τῇ ἑλληνικῇ κυβερνήσει τοῦτο ὑπολείπεται νὰ πράξῃ, ν' ἀνακεφαλαιώσῃ ἐν ἐγκυκλίῳ αὐτῆς τὰς μέχρι τοῦδε ὑπὲρ τοῦ συμβιβασμοῦ ἐνεργείας καὶ παρεχωρήσεις αὐτῆς, νὰ καταδείξῃ ὅτι παρεχώρησε καὶ πλέον ἐτι τοῦ ὑπὸ

τῶν δυνάμεων τῆς χώρας ἐπιτρεπομένου, νὰ παραδώσῃ εἰς τὴν κρίσιν τοῦ εὐρωπαϊκοῦ δημοσίου τὰς ὑπερβολικὰς πλεονεκτικὰς ἀξιώσεις τῶν πιστωτῶν αὐτῆς καὶ αὐτεπαγγέλτως νὰ προβῇ εἰς τὴν προσήκουσαν τῆς ὑπηρεσίας τοῦ δημοσίου χρέους διακανόνισιν.

Τὰ δευρὸνὰ πράγματα ἤρξαντο αὐθις θολούμενα. — Ἐκτὸς τῆς καταστάσεως τῆς δημοσίας ἀσφαλείας, ἢν θρασεῖα ληστεία ταραδάσει, εὐριστόμεθα φαίνεται πάλιν εἰς τὰς παραμονὰς τῆς ἐπαναλήψεως τῶν ἀρχαίων ἐσωτερικῶν πολιτικῶν ἐριδῶν, ἃς ἐφαίνετο καταστειλάσα ἡ τοῦ μαῖου μεταπολίτευσις. — Ἡ τοῦ κ. Πάσις τούλάχιστον ἐσπευσμένη πρός κλησιν εἰς Βελιγράδιον ὑπὸ τῶν κορυφαίων τῆς ριζοσπαστικῆς μερίδος καὶ ἡ σύγκλησις προσεχοῖς τῆς μερίδος ταύτης συνδιασκέψεως ἐν τῇ δευρὸνῃ πρωτευούσῃ μαρτυρεῖ ὅτι τὸ τέως μὲν πανίσχυρον, διὰ τῆς προμνησθείσης δὲ μεταπολιτεῦσεως εἰς ἀδυναμίαν περιελθὸν κόμμα τοῦτο ἐννοεῖ ν' ἀποδυθῇ εἰς νέους ὑπὲρ τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ ἀγῶνας, ὅπερ νέους κλύδωνας βεβαίως προαγγέλλει.

Τούναντιον ἐν Βουλγαρίᾳ εἰρηνικῶς παρῶνται ἡ νέα αὐτόθι κατάστασις, τοῦ κ. Στοίλωφ μετὰ καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργοῦ ἐκ τῆς ἀνά τὴν χώραν περιουσίας αὐτῶν μόνον ἐνδείξεις συμπαθείας ἀποκομιζόντων. — Ἐκ τοῦ τέως ἰσχύοντος συστήματος παραμένει μόνον ἡ πρὸς τὸν δημοῦργον καὶ συντελεστὴν αὐτοῦ δυσμένεια τοῦ βουλγαρικοῦ λαοῦ, τὰ δεινὰ οικονομικὰ αὐτοῦ ἀποτελέσματα καὶ ἱκανῶς ὀγκώδεις δικαστικοὶ τινες φάκελοι, μέλλοντες ἐπὶ πολὺ ἴσως νὰ ἐπασχολήσωσι τὴν βουλγαρικὴν δικαιοσύνην.

Τὸ περὶ Κορέας ἰαπωνικὸν ζήτημα εἰσῆλθεν εἰς τὴν κρίσιν αὐτοῦ φάσιν, ἐκραγέντος ἤδη τοῦ πολέμου. — Τὰ αἶνια τοῦ πολέμου δύνανται ν' ἀνακεφαλαιωθῶσιν ἐν τοῖς ἑξῆσι: Τῷ 1885 διωμολογήθη ὑπὸ τῆς ἰαπωνικῆς καὶ σινικῆς κυβερνήσεως σύμβασις, καθ' ἣν ἡ Κορέα, ὅπως ἐκ τῶν ἰδίων ἐπαρξῆ εἰς τὴν περιφρούρησιν τῆς ἀσφαλείας αὐτῆς, ἀνωργάνωτο στρατιωτικῶς, καλοῦσα πρὸς τοῦτο ξένους ἀξιωματικούς, οὔτε Σίνας, οὔτε Ἰάπωνας. Οἱ Σίνας ὅμως παρὰ τὴν σύμβασιν ταύτην ἐπέμψαν εἰς Κορέαν 2500 ἄνδρας καὶ δι' αὐτῶν ἤρξαντο μεταβάλλοντες τὸ βασιλεῖον εἰς σινικὴν ἐπαρχίαν. Τότε 9000 Ἰάπωνων, ἀποβάντες εἰς Σεμουλπον, κατέλαβον τὴν πρωτεύουσαν τῆς Κορέας Σεούλν, ἡ δὲ Ἰαπωνικὴ κυβέρνησις ὑπέβαλε τῷ βασιλεῖ τῆς χερσονήσου ὑπόμνημα φέρον χαρακτῆρα τηλεσιγραφίου, ἐνῷ ἀφ' ἑτέρου οἱ Σίνας διετύπωσαν προτάσεις παρεχούσας τῇ Ἰαπωνίᾳ ἰσότητά ἐμπορικῶν δικαιωμάτων, ἀλλ' ἀποκλειούσας αὐτὴν ἀπὸ πάσης πολιτικῆς ἐν Κορέᾳ ἐπιρροῆς. Πρὸς ταῦτα ἡ Ἰαπωνία ἀπάντησεν ἀπαυτοῦσα τὴν ἐπὶ τῆς Κορέας ἐνάσκεισιν πολιτικῆς ἐπιρροῆς καὶ τὴν ἀνευ ὄρων ὑπὸ τῆς Σινικῆς ἀναγνώρησιν τῶν ὑπὸ τοῦ βασιλέως γενομένων αὐτῇ παραχωρήσεων· ἀλλ' οἱ Σίνας ἀνταπάντησαν διὰ τῆς ὑποκινήσεως τῶν Κορεατῶν ἐναντίον τοῦ ἐν Σεούλῃ ἰαπωνικοῦ στρατοῦ, καθ' οὗ καὶ ἐπιτεθέντες παρέδχον τὸν πρῶτον σπινθῆρα τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐχθροπραξιῶν. — Οἱ Ἰάπωνες ἀπέκρουσαν εὐχερῶς τοὺς ἐπιτεθέντας, δὲν ἐβράδυνον δὲ καὶ αὐτὸν

τὸν βασιλέα γὰ ἀιχμαλωτεύσωσιν· ἀρξάμενοι δὲ καὶ τοῦ κατὰ τῶν Σινῶν πολέμου, κατεβύθισαν τινὰ τῶν πλοίων αὐτῶν καὶ ἠνάγκασαν τὴν κυβέρνησιν τοῦ Οὐρανίου κράτους νὰ ὑποβάλῃ τῇ ἰαπωνικῇ διὰ τῆς Ἰαπωνίας προτάσεις συμβιβασμοῦ. — Ἡ Ἰαπωνία, θέλουσα νὰ συμπληρώσῃ τὴν νίκην αὐτῆς καὶ ὡς πρὸς τὴν Σινικὴν καὶ νὰ ἐπιβάλῃ ἐπιτακτικῶς τοὺς ὅρους αὐτῆς, δὲν στεύδει εἰς ἐναρξιν τῶν διαπραγματεύσεων· ἀλλὰ καὶ αἱ Εὐρωπαϊκαὶ Δυνάμεις, αἱ ἐνδιαφερόμεναι περὶ τοῦ ζητήματος τούτου, δὲν φαίνονται προτιθέμεναι νὰ προβάσῃ ταχέως εἰς ἐνεργὸν ἐπέμβασιν πρὸς κατάπαυσιν τῶν ἐχθροπραξιῶν. Μόνη ἡ Ἰαπωνία ἐδύλωσε τοῖς ἐμπολέμοις, ἀποκαλύπτουσα ἴσως τὰς ἐπὶ τοῦ λιμένου Ἰαπωνίας βλέψεις αὐτῆς, ὅτι εἴ ποτε οὕτως ἢ ἄλλως ἐθίγοντο τὰ ἐν Κορέᾳ ἢ ἀλλαχοῦ συμφέροντα αὐτῆς, θὰ προέβαιναν εἰς ἐνεργὸν περιφρούρησιν αὐτῶν, ὅπερ βεβαίως ἐνέτεινε τὴν προσοχὴν τῆς Ρωσίας καὶ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Β. Ἀμερικῆς, ἡ κυβερνήσις τῶν ὁποίων ἤρξατο ζωηρᾶς τηλεγραφικῆς συνεννοήσεως μετὰ τῆς ἀγγλικῆς ἐνῷ ἀφ' ἑτέρου καὶ ἡ Γερμανία ἐπεμψεν ἐπὶ τόπου ἀξιολόγους ναυτικὰς δυνάμεις. Ὅπως ποτ' ἂν ᾖ, ἐπὶ τοῦ παρόντος καὶ αἱ τέσσαρες αὐταὶ εὐρωπαϊκαὶ Δυνάμεις, ἀποστειλάσα εἰς τὰς θαλάσσας ἐκείνας πολεμικὰ πλοῖα, ἀρκοῦνται ἐν οὐδετέρωτῃ ἐπιτηροῦσαι τὴν πορείαν τῶν πραγμάτων καὶ ἐπιβλέπουσαι ἐπὶ τῆς ἀσφαλείας τῶν ὑπικόνων αὐτῶν, μόνη τῆς Ἰαπωνίας προσλαβούσης τραχητέραν τινὰ ἀπέναντι τῆς Ἰαπωνίας στάσιν διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Ἰαπωνικοῦ στόλου καταβύθισιν ἀγγλικοῦ πλοίου, ὑπὸ ἀγγλον πλοίαρχον ἄγοντος εἰς Κορέαν σινικὸν στρατόν.

Ἐν Γαλλίᾳ ἐπερατῶθη ἡ νομοθετικὴ κύρωσις τῶν ἐναντίον τῶν κατὰ τῆς δημοσίας τάξεως ἐγκληματόντων δρακοντείων μέτρων τῆς κυβερνήσεως παρὰ τὴν πεισματώδη ἀντίστασιν καὶ τὰ κωλυσιεργικὰ τεχνάσματα τῶν σοσιαλιστῶν καὶ τῶν ἄκρων ριζοσπαστικῶν. — Ἐν τῇ Βουλῇ τὰ μέτρα ταῦτα ὑπέστησαν ἐλαφρᾶς τινὰ τροποποιήσεις, ἐκείνας μόνον. ἃς ἡ ἰδικὴ ἐπ' αὐτῶν ἐπιτροπὴ προσέτεινε καὶ τὰς ὁποίας καὶ ἡ κυβέρνησις ἀπέδέξατο, αἵτινες δὲ ἀπεσκόπων εἰς τὴν ἀποτροπὴν τῆς καταχρήσεως, εἰς ἣν ὁ ὑπερβολικὸς ζῆλος ἢ ἡ προσωπικὴ ἐμπάθεια ἠδύνατο νὰ ἐκτρέψῃ κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῶν· τὴν ἐν τῇ Γερουσίᾳ ὅμως δοκιμασίαν τὸ νομοσχέδιον διῆλθεν εὐχερῶστατα, οὕτω δὲ περιεβλήθη ἤδη τὸ τέλειον κῦρος, ἅπερ κατέστησεν αὐτὸ νόμον τοῦ κράτους, ἀπὸ τοῦ ὁποίου σπουδαῖα προσδοκῶνται ἀποτελέσματα σχετικῶς πρὸς τὴν ἐπιδικωμένην περιστολὴν τοῦ ἐκθρασυνομένου ὀσμῆραι πλειότερον ἐγκλήματος. — Ἀλλ' ἡ αἰσία τοῦ ζητήματος τούτου ἐκβάσει ἀποδεικνύει καὶ τὸ ἰσχυρὸν τῆς κοινοβουλευτικῆς θέσεως τοῦ ὑπουργοῦ Δουλουῖ, ὅπερ τὴν ἐπιπέφισιν τοῦ νομοσχεδίου ἀνευ ἄλλων πλὴν τῶν ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ὑποδεχθεισῶν τροποποιήσεων εἶχεν ἀναγάγει εἰς ζήτημα ἐμπιστοσύνης.

Μ. Ε. ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ.

ΤΑ ΠΕΝΤΕ ΧΩΡΙΑ ΤΗΣ ΑΥΛΩΝΙΑΣ.*

Β'.

Ἡ νῆσος Ἀλώνη δύναται ἵνα καυχήθῃ ὅτι ἐπὶ αἰώνας ὅλους εἴκοσι διετήρησε τὸ ὄνομα αὐτῆς, εἰ δὲ καὶ μετέβαλον οἱ Βυζαντινοὶ τοῦτο εἰς Αὐλωνίαν, οἱ κάτοικοι ἐγίνωσκον αὐτὴν ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς Ἀλώνης καὶ τοῦτο δόντες εἰς ἓν ἐκ τῶν ἐν τῇ νήσῳ χωρίων, καὶ δὴ καὶ καθέδραν αὐτὸ καταστήσαντες τοῦ πνευματικοῦ ποιμένου αὐτῶν κατὰ τοὺς κάτω χρόνους εἶδον διασφζόμενον ὑπεράνω τῶν ἐπηρείων καὶ χρονικῶν ἀλλοιώσεων, τῶν τὰ πάντα μετατρεπουσῶν. Διογένης ὁ Κυζικηνὸς, οὗ μνείαν ποιεῖται Στέφανος ὁ Βυζάντιος ἐν λέξει «Βέσθικος», ἀναφέρει τὴν νῆσον ὑπὸ τοῦτο τὸ ὄνομα, «ἐν τῇ πρώτῃ τῶν ἐπτὰ περὶ τῆς πατρίδος (ἴσως περὶ τὴν πατρίδα) νήσων», ὡς ἀναφέρει τὴν Προικόννησον, τὴν Φοίβην, τὴν Φυσίαν, τὴν Ὀφιοῦσαν καὶ τὴν Βέσθικον (τὴν Καλολιμνον τῆς σήμερον), παραδιδοῦς ἡμῖν ὅτι εἰσὶν αὗται ἀγόνιοι καὶ λιπαράι· τοῦθ' ὅπερ παρερμηνεύσας ὁ Χριστοφόρος Κελλάριος προσέθηκεν ἔτι δύο νήσους ἀνυπόκτους, ἧτοι τὴν Γόνιμον καὶ τὴν Λιπαράν¹. Διογένης ὁ Κυζικηνὸς ἤμαξεν ἴσως οὐ πολὺ πρὸ τοῦ σωτηρίου κηρύγματος· λυπηρὸν δ' ὅτι μήτε τούτου μήτε τοῦ Ἀγαθοκλέους τὸ περὶ Κυζίκου διεσώθη, ἐν οἷς βεβαίως περὶ τῶν νήσων τούτων ἐγένετο λόγος τις. Ὁμοίως Πλίνιος ὁ πρεσβύτερος ἀπαριθμεῖ καὶ τινες ἐτέρας νήσους (πλὴν τῆς Ἀλώνης, σφζούσης τότε τὸ φρούριον αὐτῆς) τὴν Ἐλαφόννησον, ἧτις καὶ Προκόννησος καὶ Νεβρίς ἐκκαλεῖτο, δευτέραν δὲ τάπτων τὴν Ὀφιοῦσαν, εἶτα προστίθησι τὴν Ἀκανθον, τὴν Φοίβην, τὴν Σκόπελον, τὴν Πορφυριώνην, τὴν Δελφακίαν, τὴν Πολυδώραν, καὶ τὸ Ἀρτάκειον, ὅπερ εἶχε καὶ τοῦτο φρούριον². Ἐν τοῖς ἀγιολογικοῖς ὑπομνήμασι τῆς ἡμετέρας Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας εὐρίσκεται τὸ ὄνομα Ἀλώνη, παρὰ δὲ Βυζαντινοῖς ἀλλοιοῦται μικρὸν, μετατρεπόμενον εἰς Αὐλωνίαν. Ἐκ τῶν ἡμετέρων γεωγράφων ὁ Μελέτιος Ἀθηνῶν παραδόξως συνέχει τὰ πράγματα, περίεργα γράψας ἐν γένει περὶ τῶν νήσων τούτων, ὅτι δῆλον οὖν ἢ μὲν «Προικόννησος καλεῖται καὶ Προκόννησος, καὶ Νευρίς, καὶ Ἐλαφόννησος, καὶ Πρωτόνησος, καὶ κοινῶς Μαρμαράς, γυρίζει μίλια 30» καὶ ὅτι «περὶ αὐτὴν εἶναι καὶ ἄλλα νησία, οἷον τὸ Φανάβι, ἢ Κουτάλη κατοικημένη· Ἀλώνη, ἧτις καὶ Νευρίς, καὶ Προχώνη ἐκαλεῖτο· τανῦν δὲ Ἀλώνηνησος, καὶ ὑπὸ τῶν τούρκων Πασᾶ-Λιμάνι»³.

Ὀλίγιστοι συγγραφεῖς ἐκ τῶν ἡμῖν γνωστῶν ποιοῦνται μνείαν τῆς Ἀλώνης, αἱ δὲ ἀνευρεθεῖσαι ἐπιγραφαὶ ἧμισα συντελοῦσι τὸ περὶ αὐτῆς ἱστορικὸν οἰκοδόμημα.

Οὐδὲν ἐξάγεται συμπέρασμα ἐκ τῆς ὑπὸ Muratori τὸ πρῶτον ἐκδοθείσης, εἶτα δ' ἐν τῷ «Σώματι τῶν Ἑλληνικῶν Ἐπιγραφῶν» τοῦ Βοικηίου ὑπ' ἀριθμὸν 3696 συμπαιρηθηθείσης ἐπιγραφῆς, ἐφθαρμένης οὕσης. Ἐντὸς χάους πλανώμενοι ἀγνοοῦμεν ἐὰν δυνηθῶμεν ἵνα πείσωμέν τινα ὅτι τὰ ἐν ταῖς πέριξ νήσοις ἀνευρισκόμενα ἔσθ' ὅτε ἀρχαῖα νομίσματα τὰ φέροντα τὰ στοιχεῖα ΑΛΩ ἀνήκουσιν εἰς τὴν νῆσον ταύτην μᾶλλον ἢ τὴν Ἀλωπεκόννησον¹, ἐφ' ὅσον τὰ μὲν νομίσματα τῶν ἀλωπεκοννησιῶν φέρουσι κεφαλήν ἀλώπεκος, ἐγὼ δὲ εἶδον νόμισμα, φέρον κεφαλήν ζώου ὁμοιάζοντος δορκάδι μᾶλλον ἢ ἀλώπεκι. Πιθανῶς ἦν δυσδιάκριτος ἢ ἐπὶ τοῦ νομίσματος παράστασις. Τὸ περὶ Προικόννησου χωρίον τοῦ γεωγράφου Στράβωνος ἐξηγεῖται βεβαίως, καίπερ ἀσαφές ἴσως φαινόμενον. Οὐδεὶς ἀναγνώστης τοῦ ἐν τῷ Π' βιβλίῳ, τῶν Γεωγραφικῶν αὐτοῦ χωρίου δύναται ἵνα ἀρνηθῇ ὅτι ὁ παραπλέων ἀπὸ Παρίου εἰς Πρίαπον, ἦγον ἀπὸ τοῦ σημερινοῦ χωρίου Καμάρας (τουριστὶ Κεμέρ) εἰς τὴν Καράμπογα τῆς σήμερον, εὐρίσκει πρῶτον τὴν παλαιὰν Προικόννησον τοῦ Στράβωνος καὶ τὴν νῦν Προικόννησον κατὰ τὸν αὐτὸν γεωγράφον ἀπολὶν ἔχουσαν καὶ μέγα μέταλλον λευκοῦ λίθου». Οὐδεὶς ἀγνοεῖ τὴν μείζονα τῶν νήσων, ἧτοι τὸν Μαρμαρᾶν, ὡς εἰσέτι καὶ νῦν καὶ ἀπὸ πολλῶν αἰώνων ἔχουσαν μέγα μέταλλον μαρμαρῶν ὥστε αὐτὴ ἦν ἢ νέα Προικόννησος· εἰκάσειεν ἂν τις ὅτι παλαιὰ Προικόννησος ἔστιν ἡ Αὐλωνία, ἧτις, ὡς μαρτυρεῖ Πλίνιος, εἶχε καὶ φρούριον. Ἐκ τῆς ἐκδοθεμένης ἐνταῦθα ὑπ' ἀριθμὸν 3 ἐν πίνακι Α ἐπιγραφῆς, ἡ Αὐλωνία δεικνυσὶν ἑαυτὴν ὡς ἀρχαιοτέρου συνοικισμοῦ μνημεῖον δυναμένην ἵνα χορηγήσῃ τοῖς φιλιστόρσιν. Ἄν ἤδη τὸν ὑπὸ Μιλησίων τῆς νήσου συνοικισμὸν ἐπιγράψωμεν εἰς τὴν νέαν Προικόννησον, οὐδαμῶς ἀλλοιοῖ μήτε ἀναίρει τὸ τοιοῦτο τὴν ἐμὴν εἰκασίαν, ὅτι παλαιὰ Προικόννησος ἔστιν ἢ παρὰ τοῖς παλαιοῖς νῆσος Ἀλώνη· καὶ ὅτι καὶ αὕτη ἡ νῆσος ἔτρεφε πλῆθος ἐλάφων ἢ δορκάδων, προκῶν δηλαδὴ, ὡς καὶ ὁ νῦν κἀλούμενος Μαρμαράς.

S

Ἄτυχῶς αἱ ἐν τῷ Α' πίνακι ἐπιγραφαὶ ἧμισα προβιάζουσι τὰς ἐμὰς εἰκασίας εἰς βαθμὸν βεβαιότητος· οὐδαμῶς εἰσφέρουσι κἄν ἓνα στίχον ἀγνωστον εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἀλώνης. Τὴν ὑπ' ἀριθμὸν 5 ἐπιγραφὴν φρονῶ δυναμένην ἵνα φωτίσῃ τὸν φιλιστόρα, καθὼ προσφέρουσιν εἰς τὸ παλαιὸν ὄνομα τοῦ χωρίου Χουχλιῶν, ὅπερ ἐκαλεῖτο κατ' ἐμὴ Αἰγικώρα. Ἠδὴ γνωστοὶ τυγχάνουσιν Αἰγικωροὶς διαπρέποντες ἐν δημοσίῳ ἀγῶσι τέλουμένους ἐν Κυζίῳ, καὶ συναγωνιστὰς ἔχοντες τοὺς Βωρεῖς. Ἡ παρὰ Boeck ἑλληνικὴ ἐπιγραφὴ, ἡ τὸν ἀριθμὸν 3665 φέρουσα, ἢ τὸν Βωρεῖα Μάρκον Ἀρρήλιον Εὐτυχεῖ διαικιστὴν καὶ τὸν Αἰγικωροῖα Ἰοῦλιον Ἀόλιον Ἰγνράτιον Ἐνέλιπστον ἀνασφζούσα ἀπὸ τῆς λήθης τῶν αἰώνων, ἐμπεδοῖ μου τὴν ἰδέαν ὅτι Αἰγικωροὶ μὲν εἰσὶ τὰ Χουχλιά, Βωρεῖς δ' ἐκαλοῦντο αὐτοὶ οἱ κά-

* Ἴδε ἀριθ. 34, σελ. 684-688.

1) Cellarii, Notitiae Orbis Antiquis. Λεῖψα, 1773 τόμ. Α', σελ. 10, § VI.

2) Plinii Historia Naturalis, E. 44, ἔκδοσις Ludovici Jani. Λεῖψα, 1854, τόμ. Α', σελ. 215.

3) Μελετίου Γεωγραφία. ἔκδ. Α', σελ. 441.

1) Κατάλογος ἀρχαίων νομισμάτων· Ἀχιλλεὺς Πιστολάκα· τόμ. Α', ἐν Ἀθήναις, 1872, σελ. 155.

τοικοι τοῦ παλαιοῦ χωρίου Βόρουσ, τοῦ δι' εἰκοσιν αἰώνων καὶ πλέον τὸ ὄνομα αὐτοῦ τοῦτο διατηρήσαντος. Οὕτως ἔχοντος τοῦ πράγματος, εἰς τὸν χρόνον ἀπόκειται ἵνα φωτίση ἡμᾶς ἂν οἱ κατὰ τὰς παρὰ Boeck ἑλληνικὰς ἐπιγραφὰς ἐφηβαρχοῦντες Ἀργαδεῖς καὶ Ὀπλητῆς καὶ Οἰνωπῆς καὶ Γελόντες δύνανται ἵνα θεωρηθῶσι κάτοικοι χωρίων τῆς Αὐλωνίας ὁμωνύμων ἢ ἐκπροσωποῦντες κοινωνικὴν τινα διαίρεσιν, τῆς μέννηται Πλουτάρχος ἐν βίῳ Σόλωνος¹ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δειχθήσεται βεβαίως ἐπίδρασις τις τῆς Ἀθηναϊκῆς νομοθεσίας ἐπὶ τῆς νομοθεσίας τῶν κατοίκων τῆς παλαιᾶς Ἀλώνης. Πιστεύω ὅτι τοιαύτη τις ἰδέα διὰ τῶν ὀλιγῶν μου στίχων εἰσαγομένη θέλει φανῆ παρὰδοξος εἰς πάντας τοὺς ἀποδεχομένους πᾶσαν ἰδέαν ὑπὸ λογίου τινος τῆς Ἑσπερίας διατυπωμένη ὡς ὀρθήν, ἴσως δὲ καὶ θέσφατον. Οἱ τὸν Marquardt ἀναγνόντες² μάλιστα θέλουσιν ἀποδοκιμάσει πᾶν ὅ,τι λέγω· ἀλλὰ παρακαλοῦνται ἵνα μελετήσωσιν ὅ,τι γράφει ὁ πολυμαθὴς ἀρχαιολόγος, περὶ μὲν τῶν λοιπῶν τεσσάρων ὀνομάτων ἀποφαινόμενος ὅτι ἦσαν ὀνόματα φυλῶν, κοινῶν τοῖς Ἴωσιν, ἐξ Ἀθηναίων εἰς Ἀσίαν ἐλθουσῶν προσπαθῶν δὲ ἵνα συνδυάσῃ τὸ ὄνομα Αἰγικορεῖς πρὸς τὸ ὄνομα Αἰγινόμευς, ἐξηγῶν τὴν λέξιν Οἰνωπῆς ὡς γεννηθεῖσαν ἐκ τῆς ἐν τοῖς τόποις τούτοις παναρχαίας ἀμπελοουργίας, καὶ τέλος ἐπιτρέψας ἑαυτῷ ἵνα ἀποφανθῇ εἰλικρινῶς περὶ τῶν Βωρέων ὅτι «ὄνομα παραγωγῆς ἀγνώστου ἔχουσα συνέστη προφανῶς ἐκ τῆς προὔπαρχουσης Ἴωνικῆς ἀποικίας». Ἐπιγράφει δὲ πάσας ταύτας τὰς φυλὰς εἰς τὴν ἀρχαίαν Κυζικόν, οὐχὶ δὲ εἰς τὴν Ἀλώνην. Ἐγὼ νομίζω ὅτι οἱ μὲν Αἰγικορεῖς οἱ ἐν Κυζίκῳ ἐφηβαρχοῦντες ἐκπροσωποῦσι τοὺς κατοίκους τοῦ χωρίου Χουχλιὰ τῆς σήμερον, οἱ δὲ Βωρεῖς τοὺς κατοίκους τοῦ σημερινοῦ Βωρίου. Ὁμολογητέον ἐν τούτοις ὅτι μετὰ πολλῆς δυσκολίας ὁ Marquardt πείθει τὸν ἀναγνώστην, φρονῶ δ' ὅτι μετὰ τῆς αὐτῆς δυσκολίας ζητεῖ ἵνα πείσῃ καὶ ἑαυτὸν, ὡς ἐκ τῶν γραφομένων αὐτοῦ καταδεικνύεται³.

§

Κατὰ δὲ τὴν γνώμην αὐτοῦ, Γύγου βασιλεύοντος τῶν Λυδῶν⁴ ἢ τε Κυζίκου καὶ ἢ λοιπῆ ἀσιατικῆ παρ-

1) Πλουτάρχου Σόλωνος, 23 καὶ τὰς φυλὰς εἰσὶν οἱ λέγοντες οὐκ ἀπὸ τῶν Ἴωνος υἱῶν, ἀλλ' ἀπὸ τῶν γενῶν, εἰς ἃ διηρέθησαν οἱ βῆσι, τὸ πρῶτον ὀνομάσθη, τὸ μὲν μάλιστα Ὀπλητῆς (Boeck διορθῶν Ὀπλητας) τὸ δ' ἐργατικὸν Ἐργαδεῖς (ἐνταῦθα ἔχομεν εὐτυχῶς Ἀργαδεῖς) δευτὴν δὲ τῶν λοιπῶν Γεδεόντας (ἀτυχῶς διὰ τὸν Marquardt ἐνταῦθα ἔχομεν Γελόντας, οὐδὲ φρονῶ ὅτι κακῶς ἀνεγνώσθη Δ δῆθεν ἀντὶ Δ) μὲν τοὺς γεωργούς, Αἰγικορεῖς δὲ τοὺς ἐπὶ νομαῖς καὶ προβατείαις διατρέβοντάς — Ἡ βεβαιωμένη ἐρμηνεία πάντων, καὶ ἡ ὑπαρξίς τοῦ χωρίου Βόρουσ γεννᾷ ἐν ἐμοὶ τὴν ἰδέαν, ἣν ἀνωτέρω ἀναπτύσσω.

2) Ἱστορία τῆς Κυζίκου, μεταφρασθεῖσα ἐκ τοῦ γερμανικοῦ ὑπὸ τοῦ ἀργιμανδρίτου Κυρίλλου Γρηγοριάδου. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1879. Δυστυχῶς οὐ μετ' ἐπιμελείας ἐγένετο ἡ μετάφρασις, καίπερ δὲ Κυζικηνὴς ὁ μεταφράστης ἐν τούτοις καὶ τὴν Γόμιον καὶ τὴν Αἰπαρὰν κατέταξεν ἐν ταῖς νήσοις, καὶ τὸ Χρονικὸν Πασχάλιον ἠλόωσεν εἰς χρονογράφον Πασχάλην κτλ.

3) Σελ. 57 τῆς ἑλληνικῆς μεταφράσεως.

4) Οὐδὲν ἐξάγω συμπέρασμα βέβαιον ἐκ τῆς παραπομπῆς εἰς Ἡρόδ. Α', 26, 92, ἐπὶ τούτου γε τοῦ θέματος.

λία μετὰ τῶν ἀπέναντι νήσων ὑπέκυψαν εἰς τὸ κράτος τῶν Λυδῶν, διατηρήσασαι τὴν αὐτονομίαν αὐτῶν, ἤτοι ἢ Προικόνητος καὶ ἢ Ἀλώνη καὶ ὅσαι τῶν λοιπῶν νήσων ἦσαν ὠκημέναι. Ἡ κατάστασις διήρκεσε τοιαύτη καὶ ἐπὶ τῶν Περσῶν βασιλείων, διηρέθη δὲ καὶ εἰς δύο σατραπείας, ὧν τὴν μίαν, ἔδραν ἔχουσαν τὸ Δασκυλίον, καὶ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα συμπεριλαμβανούσαν τὰς τε ἀσιατικὰς παραλίαις καὶ μεσογείους πόλεις καὶ τὰς νήσους, περὶ ὧν ὁ λόγος, ἔλαβεν πέρας ἄνηρ, ὁ Μητροβάτης¹. Μετὰ τοῦτον ἀναφέρεται ἄρχων τις (τύραννος) τῶν Προικονησίων παρ' Ἡροδότῳ ὁ Μητροδωρος². Τῷ 493 πρὸ Χριστοῦ ὀρίζει ὁ Marquardt τὴν ὑπὸ τοῦ φοινικικοῦ στόλου καταστροφὴν τῆς Κυζίκου καὶ τῆς Προικονησίου³, βεβαίως δὲ τὰς τύχας τῆς Κυζίκου τάχιον ἢ βράδιον καὶ ἡ μεγάλη αὕτη συνεμερίζετο νήσους καὶ κατὰ συνέπειαν, αἱ μικρότεροι, καὶ πρώτη τούτων ἢ Ἀλώνη, αἰτίτινες δυσκόλως ἠδύναντο ἵνα ἀποτελέσωσιν ἐξαιρέσιν τοῦ κανόνος τούτου. Αἱ νῆσοι αὗται μετὰ τὰ Μηδικὰ συνδυάσασαι τὴν τύχην αὐτῶν μετὰ τῆς τῶν Ἀθηναίων, ἠνώθησαν μετὰ τῆς ἡγεμονείας ἐκείνων, οὕτω δ' ἔστέρωσαν τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτῶν ἢ δὲ Προικόνητος ἀναφέρεται νῦν ἐπὶ Ἀλκιβιάδου⁴ ὀδηγοῦντος τὰς Ἀθηναϊκὰς νήσους, ἀποπλευούσας ἐξ αὐτῆς, καὶ, καθὰ γινώσκωμεν, οἱ προικονησιοὶ ἐγένοντο τότε θεαταὶ τῆς ἱστορικῆς ἐκείνης ὑπὸ τὸν Μίνδαρον καταστροφῆς, τὸν φεβρουάριον τοῦ 410.

§.

Ὅτε μετὰ τὸ 358 ἢ Κυζίκος ἀποσείσασα τὴν τῶν Ἀθηναίων ἡγεμονίαν ἠνάγκασε τὴν Προικόνησον ὅπως ὑποβλήθῃ τῇ ἑαυτῆς κυριαρχίᾳ, οἱ λοιπαὶ νῆσοι συνυπήχθησαν αὐτῇ, καὶ ὅτε μετὰ τρεῖς αἰώνας ἐκείνη ὑπεβλήθη ὑπὸ τὸ κράτος τῶν Ρωμαίων καὶ αὗται συνεαὐτίσαν τῇ ἐκείνης τὴν ἰδίαν αὐτῶν τύχην, καὶ συνεδέοντο πρὸς τὴν Κυζικὸν διὰ συνδέσμου τινός, οὐ μόνον ἡμῖν γνωστὸν μαρτύριον ἔμεινεν ἡ μνήμη τῶν ἐν τοῖς αὐτοῖσι ἐφηβικοῖς ἀγῶσι λαμβανόντων μέρος ἐκ τῶν κατοίκων χωρίων τινῶν τῆς Αὐλωνίας, ὧν ἐμνήσθη ἄνω. Πρόσθετες δ' ὅτι τὰ πλείστα τῶν ὀνομάτων αὐτῶν, ὡς ἀναφέρονται παρὰ Boeck, εἰσὶ ῥωμαϊκὰ· οἷον⁵ Ἰουλιανός, Καρμιλίος, Φίρμος, ὄντες Βωρεῖς, Οὐάριος, Κλαύδιος, Λαβέριος, Φαυστίων, Τιβέριος, Ὀκτάβιος, Βελλίκιος, Καρπόνιος, ὄντες Αἰγικορεῖς. Ὅτι δὲ διοικητικῶς ὑπήγοντο πᾶσαι αἱ νῆσοι αὗται τῇ μητροπόλει, δῆλον οὖν πρωτευούσῃ τῆς ἐπαρχίας, Κυζίκῳ δῆλον καὶ ἐκ

1) Ἡρόδοτ. Α', 177 καὶ Β', 1, καὶ Γ', 120. Ἑσπερ. Ἑλλ. Δ', 1, 15.

2) Δ', 138.

3) Καθ' Ἡρόδ. ΣΤ', 33 «ὑπαρχος δὲ Δασκυλίου ἦν Οἰβαρις, ὁ υἱὸς τοῦ Μεγαβάλλου».

4) Ἑσπερ. Ἑλλ. Α', 13, 18, 20. Διοδ. Σικελ. Π', 49, 50. Πλουτάρχου Ἀλκιβ. 28 (Πολύαιν. Α', 40, 9 : ἐπαναλαμβάνονται τὰ παρὰ τοῖς λοιποῖς). Ἑσπερ. Α', 13. «ἄφρασι αἱ νῆες ἄψασι ἐν Παρίῳ, ἐξ καὶ ὀδοσήμερον, τῆς ἐπιούσης νυκτὸς ἀνήγοντο, καὶ τῇ ἄλλῃ ἡμέρᾳ περὶ ἀρίστου ὥραν ἦγον εἰς Προικόνησον». ἴσως ἐκ τοῦ Παρίου (Κεμὲρ) ἦλθον εἰς Αὐλωνίαν.

5) Corpus Inscript. Graec. ἀριθμὸς 3663—3666.

τούτου· ὅτι κατὰ τὴν ἀρχαιοτέραν ἀρίθμησιν τῶν μητροπόλεων καὶ ἐπίσκοπῶν τῶν ὑποκειμένων τῷ πατριαρχικῷ θρόνῳ Κωνσταντινουπόλεως, ἡ Προικόνησος ἐπίσκοπὴ ἐγένετο ὑπὸ τὴν τῆς Κυζίκου τελοῦσα μητρόπολιν.¹ Ἄλλ' ἢ τῇ Κυζίκῳ ὑποταγῇ τῶν νήσων τούτων καὶ, βεβαιότερον, τῆς Αὐλωνίας δεικνύται καὶ ἐν τῷ εἰς τὴν ἁγίαν μάρτυρα Βάσσην ἀγιολογικῷ ὑπομνήματι, καθ' ὃ ταύτην ἐξ Ἑδέσσης εἰς Μακεδονίαν μετενεχθεῖσαν καὶ ριφθεῖσαν εἰς τὴν θάλασσαν ἐκ θρακικῆς τινος πόλεως (γνωστὸν δ' ὅτι καὶ ἡ Θράκη ἐλέγετο Μακεδονία) ἢ μᾶλλον ἐμβιβασθεῖσαν εἰς πλοῖον καὶ εἰς Αὐλωνίαν ἀφικομένην ὁ τῆς Κυζίκου κονσουλᾶριος καὶ τῆς Ἑλλησποντίου ἐπαρχίας ἄρχων ἔλαβε διατάγην ἵνα συλλάβῃ μεταβαίνων «ἐπὶ τῆς νήσου Ἄλωνος, τουριστὶ λεγομένης Πασᾶ-λιμάν».² Οὕτε δύναται ἵ' ἀντίπερ τίς τι εἰς τὴν ἀλήθειαν ὅτι καὶ ἐπὶ Βυζαντινῶν οὐδαμῶς ἀπέτελεσε διοικήσιν ἰδιαιτέραν ἀλλ' ὑπέκειτο τῆς Κυζίκῳ.

§.

Κατὰ τὴν μακρὰν ταύτην περίοδον οὐ συχνάκις ἀναφέρεται παρὰ τοῖς χρονογράφοις ἡ Αὐλωνία. Τὰ ἐρείπια βυζαντινῆς δομικῆς, ὅσα φαίνονται περὶ τὰς τοποθεσίας τῆς «Παναγιᾶς στὰ δέντρα» καὶ τοῦ «Παραδεισίου», νεώτερα πάντως τοῦ Η' αἰῶνος, οὐδὲν εἰσφέρουσιν εἰς τὴν ἱστορίαν. Ἴσως ἐπὶ τῶν εἰκονομαχικῶν ἐρίδων μοναχοὶ τινος συνώκιζον μικρὰς ἐπὶ τῆς νήσου μονὰς, καταστραφείσας καὶ ταύτας μετὰ τὸν ΙΓ' αἰῶνα καὶ πάλιν ἀνοικοδομουμένας ἐν εὐκαιρίαις. Ἐνῶ δ' εἰς τὰς ἄλλας νήσους ἔστειλαν ἀπὸ τοῦ Η' αἰῶνος μοναχοὺς ὑπερορίους καὶ ἐπιφανεῖς ἄνδρας, ἀγνωῶ τίς εἰς Αὐλωνίαν ἐστάλη πρὸς περιορισμὸν. Τὰ νομίσματα Ἰουστίνου καὶ Ἰουστινιανοῦ τὰ ἐν αὐτῇ κατὰ καιροῦς ἀνευρεθέντα δεικνύουσιν οὐδὲν ἕτερον ἢ ὅτι συνεχεστέρα ἦν ἡ μετὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως συγκοινωνία τῆς νήσου ταύτης ἀπὸ τῆς ΣΤ' ἑκατονταετηρίδος, ἐὰν πιστεύσωμεν ὅτι καὶ πρότερον μὲν, ἀπὸ τῶν πρώτων ἐτῶν τῆς Δ' ἑκατονταετηρίδος καὶ κατ' αὐτὴν τὴν ΣΤ', πολλῶν καὶ μεγάλων οἰκοδομῶν ἐν τῇ πρωτευούσῃ τοῦ κράτους ἐγειρομένων, μετεκομίζοντο κυρίως ἐκ τῆς τοῦ Μαρμαρᾶ νήσου τὰ μάρμαρα τὰ πρὸς ταύτας τὰς οἰκοδομὰς χρησιμοποιούμενα. Λεπτομερῆς ὅμως τῆς νήσου μνεῖα κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον οὐδεμία γίνεται, μῆτε δυνάμεθα ἵνα βεβαιωθῶμεν ὅτι κατὰ πᾶσαν δὴωσιν καὶ καταστροφὴν τῆς Κυζίκου συνεδρῆτο καὶ ἡ Προικόνησος καὶ αἱ λοιπαὶ τῶν νήσων, ὡς ἐν τῇ κατὰ τὰ τέλη τοῦ ΙΑ' αἰῶνος¹, διότι αἱ ἐπερχόμεναι μάχαι οὐδαμῶς ἤκιστα πρὸς τὸν κατὰ θάλασσαν πόλεμον

εἰθισμένοι καὶ συνήθως στερούμεναι πλοίων ἀδυνάτως εἶχον εἰς ναυτικὴν τινα ἐκστρατείαν καὶ ἐπιδρομὴν ἄλλως ἔστι γνωστὸν ὅτι ἢ κατὰ τὴν βασιλείαν Βασιλείου τοῦ Μακεδόνος ἀναφερομένη κατὰ Προικόνησος ἐπιθέσις ὑπὸ χριστιανοῦ βυζαντινοῦ διηυθύνετο, Φωτίου τινός, ὅστις «κατελιζέτο μέχρι τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ Προικονήσου τὰ παρατυχόντα ἀνδραποδιζόμενος τε καὶ διαφθεῖρων», ὃν κατέστρεψεν ὁ ναύαρχος Νικήτας Ὁροῦφας¹· διότι ἡ χερσαῖος ἐπιδρομὴς ἀνευ τῆς συναντιλήψεως φυλῶν νησιωτῶν νομίζω ἀνικάνους πρὸς τοιαύτας κατὰ θάλασσαν ἐπιδείξεις. Ὅπως τὸν ἀντικτίον ὅμως συμπεραίνομεν ἐκ τῆς ἀφηγήσεως τῆς ἐπιδρομῆς σικελικοῦ στόλου τῷ 1184 ἢ 1185 ἐπὶ τὴν «νῆσον τὴν Καλώνυμον» (δηλαδὴ τὴν νῦν λεγομένην Καλόλιμον), ἣν ἐπυροπόλησε «καὶ ὅσα παράλα κείται κατὰ τὸν κόλπον τὸν Ἑλλησπόντιον»². διότι κατὰ παραλίω καὶ νήσων ἐπιτεθεῖς ὁ στόλος ἔβλαψε καὶ τὰς νήσους, περὶ ὧν γίνεται νῦν ὁ λόγος. Καὶ τοῦτο μὲν εἰκασία μᾶλλον, ἐφ' ὅσον ὁ ἀκριβέστατος Νικήτας ὁ Χωνιάτης τὴν Καλώνυμον ἀναφέρει ἐν μνεῖα τῆς ἐπιδρομῆς ταύτης· τῆς Αὐλωνίας δὲ μινῆσκειται ἐν τῷ λόγῳ περὶ Ἀλεξίου Ἀγγέλου, ὅστις τῷ 1202 τὴν Δημοκράνειαν τῆς παραλίας Θράκης ἐπισκεψάμενος «φέρειται κατ' οὖρον καὶ προσοκίλει τῇ καθ' Ἑλλησπόντον Αὐλωνία»³. Τὴν νῆσον ταύτην κατεῖχον οἱ σταυροφόροι τῷ 1204 κατὰ τὸ πρὸ τούτου βεβαίως ἔτος κρατήσαντες αὐτῆς⁴, τούτων δ' ἐξ Ἀνατολῆς ἐκδιωχθέντων, ἡ Αὐλωνία καὶ αἱ λοιπαὶ νῆσοι περιήλθον εἰς τὴν κατοχὴν τῶν προτέρων κυρίων αὐτῶν, ἀλλ' ὑφίσταντο πολλὰ δεινὰ κατὰ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν κακοήθων Καταλάνων, οἵτινες προσέβαλον τῷ 1304 τὴν πόλιν τῆς Ἀρτάκης καὶ τὴν Προικόνησον, καίτοι καὶ ἐν ἀμφοτέραις εὗρον παρὰ τοῖς κατοικοῖς ἰσχυρὰν ἀντίστασιν. Ἐπειδὴ δὲ μόνον ἡ Προικόνησος, ἦτοι ὁ Μαρμαρᾶς, ἀναφέρεται ἀντισταῖσα κατὰ τῶν Καταλάνων, εἰλάζει τις ὅτι αἱ λοιπαὶ τῶν νήσων μὴ δυνήθησαι ἵ' ἀντισταθῶσιν ἐβλάθησαν. Τῷ 1306 οἱ κάτοικοι τῆς Αὐλωνίας ἐγένοντο θεαταὶ καὶ ναυμαχίας κροτηθείσας μετὰ τῆς Ἀρτάκης καὶ τῆς Αὐλωνίας, ὡς καὶ ὁ Παχυμέρης καλεῖ τὴν νῆσον, ἧς ἐνώπιον οἱ Καταλάνοι πάλιν ἐνεφανίσθησαν κατὰ τοῦτο τὸ ἔτος⁵. Νομίζω ὅτι συνέπειαι τῶν τότε συμφορῶν, αἵτινες, ἐπανελαμβάνοντο συνεχῶς, ἦσαν ἡ λειψανδρία κατὰ τὰ μέρη ταῦτα καὶ τῶν ἐναπολειπομένων κατοίκων ἡ πενία καὶ καταστροφή, ἧτις ἐν ἀρχαῖς τοῦ ἐπιόντος αἰῶνος, ἦτοι τοῦ ΙΔ', κορυφοῦται ἀνὰ τὰς μεγάλας πόλεις τῆς πρὸς τὴν Προποντίδα Μικρασίας, ἦτοι τὴν Νικομήδειαν, τὴν Νίκαιαν, τὰ Βηλόκωμα, τὰ Ἀγγελόκωμα, τὴν Πλατανεάν, τὰ Μελλάγγεια καὶ τὰ Πέριξ, ἅτινα πάντα σχεδὸν ἠρημώθησαν, ἀπολέσαντα τοὺς κατοίκους⁶. Κατὰ τὸν ΙΔ' αἰῶνα περιήλθον εἰς τὴν κυριό-

1) Νικοδήμου μητροπολίτου Κυζίκου (τοῦ νῦν κοσμοῦντος τὴν ἐκκλησίαν ταύτην) προλεγόμενα εἰς Ἀκολουθίαν ἁγίου Αἰμιλιανοῦ. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1876, σελ. 16'. Ἰδὲ Συνέκδημον Ἱεροκλέους. Πορφυρογεννήτου περὶ θεμάτων. Πάλλη καὶ Ποτλῆ Σύνταγμα· ἀλλὰ περὶ τούτων ἐν Θ' κεφαλαίῳ τῷ παρόντος συγγράμματος.

2) Νικοδήμου Συναξαριστῆς ἐν τῇ 21 αὐγούστου. Ἄγνωστος ἄνθρωπος οὗτος τὸ κατ' ἕκτασιν ἐλληνικὸν κείμενον τῆς βιογραφίας τῆς ἁγίας Βάσσης.

3) Ἄνω Κομνηνῆ· Λειψία, τόμ. Β', σελ. 279.

2. Κεδρηγὸς Βόννης· τόμ. Β', σελ. 227.

3. Χωνιάτης, Βόννης· σελ. 475.

4. Ὁ αὐτὸς, σελ. 711.

2. Γεώργιος Ἀκροπολίτης, Βόννης· σελ. 13.

3. Παχυμέρης, Βόννης· τόμ. Β', σελ. 529, 586.

4. Παχυμέρης· Β', σελ. 413.

τητα τῶν Ὀθωμανῶν, ὀλίγας οικογενείας ἀριθμοῦσαι κατόπιν αἱ νῆσοι αὐται, καὶ κυρίως ἡ Αὐλωνία, ἣτις διεκρίθη, κατὰ τὴν παράδοσιν, ἐπὶ τῷ ἐμπορίῳ τοῦ οἴνου, ἀφ' οὗτινος οἱ κάτοικοι τὰ πρὸς συντήρησιν ἐπορίζοντο, συνήθως ἐπὶ εὐπορίᾳ, κατὰ σειρὰν γονίμων καὶ εὐφύρων ἐτῶν διακρινόμενοι. Κατὰ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἔχομεν ἔγγραφον ἐκτάκτου τοιαύτης εὐμερείας μαρτυρίαν, ἐν τῷ παλαιότερῳ Κώδικι τῆς Μητροπόλεως περισωθεῖσαν· «Κατὰ τῷ χιλιοστῷ ἑπτακοσιοστῷ ἑβδομηκοστῷ πέμπτῳ (λέγει ὁ γράφων) ἔτυχον εἰς τὴν ἀρχιεπισκοπὴν ταύτην τῆς Προικοννήσου καὶ εἶδα ὅπου εἶχε τὸ κρασί μίαν τιμὴν μεγάλην εἰς ἐτούτα τὰ ὅλα χωρία, καὶ σχεδὸν εἰς ὅλα τὰ πλησιόχωρα τῆς Πόλεως, καὶ ἐπολιτεύθη τὸ μέτρον, ὅπου εἶναι δέκα ὀκάδες, κατὰ τὸν ἰούνιον καὶ Ἰούλιον μῆνα, ἑκατὸν πενήντα ἄσπρα¹, ὅπου ἕως τὸν αὐγουστον καὶ σεπτέμβριον ἴσως θέλει ἀνέβῃ καὶ παράνω. Ὡς τόσο ἄκουσα πῶς εἰς τὴν Πάντερμον πῶς νὰ ἐπῆγε καὶ διακόσια ἄσπρα τὸ ὅποιον διὰ ἐνθύμησι τὸ ἔγραψα ἐν τῷ παρόντι κόνδικι τῆς ἀρχιεπισκοπῆς, ἐπειδὴς ὡς καθὼς ἐρώτησα ἐδῶ μερικοὺς γέροντας, οὔτε ἐξ ἀκοῆς δι' αὐτὸ ἔχουν νὰ ἐλθῇ εἰς τύση τιμὴ καὶ διὰ τοῦτο ἐβιάστηκα νὰ τὸ γράψω, ὅπου νὰ στέκη καμμίαν φορὰν². Τοῦτο βεβαίως ἦν ἐκτακτον. Ἄλλ' οἱ κάτοικοι τῆς Αὐλωνίας διεκρίνοντο καὶ ἐπὶ τῇ ἀλιείᾳ καὶ τῷ ἐμπορίῳ τῶν τεταοιχευμένων ἰχθύων, καὶ ἐπὶ τῷ ναυτικῷ, συγκειμένῳ κυρίως ἐκ πλοίων μικρῶς χωρητικότητος· ἐφ' ὅσον δ' αὐτὸ ἤκμαζεν, ὑπῆρχεν ἐν τῇ νήσῳ καὶ χρῆμα δαπανώμενον εἰς συντήρησιν μικρῶν μονῶν, οἷας ὁ παλαιότερος τῆς ἀρχιεπισκοπῆς

1) φιορίνια 4 καὶ ἔτι πρὸς, ἢ περίπου ἑνδεκα φράγκα=ἐν φράγκον τὴν ὀκτῶν.

2) αἱ ὀλίγαι ἀνορθογραφαίαι τῆς σημειώσεως ταύτης διορθώθησαν.

Ε Π Ι Φ Υ Λ Λ Ι Σ .

ΠΟΙΚΙΛΗ ΔΙΑΛΕΞΙΣ .

Ἐπανερχόμεθα εἰς τὴν περὶ τῆς τέχνης τῆς ἀναγνώσεως διὰ λέξιν τῶν Legouvé καὶ Saint-Marc Girardin. Ἀπαντῶν λοιπὸν ὁ Legouvé εἰς τὸν Saint-Marc Girardin ἐπὶ τῆς διαφορᾶς τῆς ἀναγνώσεως ὑπὸ τοῦ τελευταίου ἀποσπασμάτων γάλλων κλασικῶν ἐν τῇ Σορβόννῃ καὶ λόγους αὐτοῦ ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ, λέγει :

«Οἱ στίχοι τῶν μεγάλων ἡμῶν ποιητῶν ἀναγινωσκόμενοι παρ' ἡμῶν λίαν χειροκροτοῦνται. Διὰ τὴν διότι μεταδίδετε ἐν τῇ ἀναγνώσει ταύτῃ τὴν εὐφραν ἡμῶν, τὴν ὑπεροχὴν τοῦ ἡμετέρου πνεύματος· διότι ἔχετε φωνὴν παλμώδη καὶ ἀσφαλῆ πεποιθησιν, ἰδιότητος ὅπως ἀτομικᾶς, αἴτινες καλύπτουσι τὰς ἐλλείψεις ἡμῶν.

— Τίνες δὲ εἰσιν αἱ ἐλλείψεις μου, παρακαλῶ ;

Κώδῃξ ἀναφέρει: τὸ Παραδείσιον, τὸν Ἅγιον Ἀθανάσιον εἰς τὸ Βῶρον, τὸ ἐν Χουχλίοις μετόχιον, τὸ μετόχιον τῆς Σκοπιᾶς, τὸ μετόχιον τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὁρει μονῆς τῶν Ἰβήρων (ἐν τῷ χωρίῳ Πασσά—Λιμανίῳ), τὸ Ἁγιοταφικὸν ἐν τῷ χωρίῳ Ἀλώνης, καὶ τὴν Παναγίτσαν τῆς αὐτῆς Ἀλώνης, ἥτοι τοῦ χωρίου, δῆλον οὖν αὐτὴν τὴν Παναγίαν στὰ δέντρα· τούτοις πρόσθετες καὶ τὸ ἐν Ἀλώνῃ μετόχιον τῆς ἐν Λέσβῳ μονῆς τοῦ Λειμῶνος, καὶ τὸ κατὰ τὸ χωρίον τοῦτο μετόχιον τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὁρει μονῆς τοῦ Κουτλουμουσίου, ἣτις ἐκέκτητο τοιοῦτον καὶ πρὸ τῶν μέσων τοῦ III' αἰῶνος. Ἐν τῷ παλαιῷ Κώδικι τῆς ἀρχιεπισκοπῆς ἀναφέρεται ὅτι τῇ 1 αὐγούστου 1764 Θεοδόσιος τις ἐν τῷ χωρίῳ Ἀλώνῃ οἰκῶν ἐδωρήσατο, συναινούσης καὶ τῆς συζύγου αὐτοῦ Ἀνθούλας, οἰκημά τι τῇ μονῇ τοῦ Κουτλουμουσίου ὅπως χρησιμεύσῃ ὡς μετόχιον αὐτῆς, ἀλλ' ἐπειδὴ προηγουμένως εἶχεν ἐξ ἀφιερώσεως ἡ μονὴ αὕτη καὶ ἕτερον μετόχιον ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ, ἀξυμφορὸς ἐκρίθη ἡ συνύπαρξις δύο μετοχιῶν τῆς αὐτῆς μονῆς ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ χωρίῳ, ἵνα μὴ ἡ κοινότης αὕτη καταβάλλῃ τοὺς φόρους καὶ τῶν δύο μετοχιῶν, τούτου δ' ἔνεκεν, ἀποφάσει κοινῇ καὶ συναινέσει τοῦ ἐπιτρόπου τῆς τοῦ Κουτλουμουσίου μονῆς Ἰακώβου, τὸ παλαιότερον δωρηθὲν εἰς τὴν μονὴν ταύτην μετόχιον ἐπωλήθη.

Τὸ ἐπὶ τούτῳ γράμμα τῆς κοινότητος τῆς Ἀλώνης ἐστὶ διδασκτικώτατον, μαρτυροῦν ὅτι καὶ τῶν ἐνοριακῶν μονῶν καὶ τῶν μετοχιῶν τῶν εἰς ξένας μονὰς ἀνηκόντων τοὺς φόρους οἱ κάτοικοι κατέβαλλον. Καὶ ἐφ' ὅσον μὲν ἡ κατὰ ναυτιλίαν εὐπραγία τῶν αὐλωνιατῶν προεχώρει, βεβαίως ἡ κοινότης προέφθανεν εἰς τὰς τῶν μονῶν καὶ μετοχιῶν ἀνάγκας· ὅτε δὲ μετὰ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, ἀνεπτύχθη τὸ ἐμπορικὸν ναυτικὸν τῶν αἰγαιοπελαγιτιδῶν νήσων, ἡ πενία ἤρξατο ἐν ταῖς νήσαις ταύταις νὰ παρεισδύη, καὶ κατὰ τὰ μέσα τοῦ νῦν αἰῶνος τὸ ναυτικὸν τῶν αὐλωνιατῶν παρήκμασε

— Ἡ φωνὴ ἡμῶν κέκτηται τόνους ὀλίγον πληκτικούς. Ἡ ἐκφρασις ἡμῶν εἶνε ἐνίοτε ἀπαγγελματικὴ ἢ ἐμφατικὴ, ἢ δὲ ἐμφρασις οὐδαμῶς δυσχερεστεῖ τὴν νεότητα... Ἀλλὰ ἀλλάξατε τὸ ἀκρατήριον καὶ μεταβιβάσατε τὸν τρόπον τῆς ἀναγνώσεως ἡμῶν ἑτέρῳ, στερομένῳ τῆς ἡμετέρας ὑπεροχῆς καὶ τοῦ ἡμετέρου κύρους· ὅστος οὐδαμῶς θὰ εὐδοκιμήσῃ διὰ μόνου τοῦ τρόπου τῆς ἡμετέρας ἀναγνώσεως. Ἐκ τούτου ἔπεται ὅτι δὲν ὑπάρχει καλόν, εἰμὴ ἐκεῖνο ὅπερ δύναται τις νὰ μιμηθῇ ἄνευ κινδύνου. Λοιπὸν, ἔχετε τάλαντον ἐν τῇ ἀναγνώσει, ἀλλὰ δὲν ἀναγινώσκετε ὡς ὁ γινώσκων ν' ἀναγινώσκῃ.

— Καὶ αὐτοὺς τοὺς λόγους μου ;
— Ὡ! οἱ λόγοι ἡμῶν! Οὐδεὶς δύναται ν' ἀναγνώσῃ αὐτοὺς τόσον καλῶς, ὅσον ἡμεῖς.

— Διὰ τί ; Μὴ καὶ ἐν αὐτοῖς αἱ ἐλλείψεις μου. . . .

— Ἐν αὐτοῖς αἱ ἐλλείψεις ἡμῶν καθίστανται ἰδιότητες, διότι ἀποτελοῦσι μέρος τῆς προσωπικότητος ἡμῶν .

Πρὸς ἀποδείξιν δὲ τῆς ὀρθότητος τῆς γνώμης αὐτοῦ ὁ γραιὸς νῦν Legouvé ὑποβάλλει τῷ μακαρίτῳ φιλολόγῳ καὶ κριτικῷ δύο παραδείγματα, ἐρειδόμενα ἐπὶ ἀονήσεως αὐτοῦ ὅπως ἀπαγγεῖλῃ ξένα ἔργα. Ἠρνήθη ν' ἀναγνώσῃ λόγον τοῦ Jules Sandeau ἀ-

συνεπαγόμενον τῇ παρακμῇ τὴν οἰκονομικὴν τῶν νήσων δυσπραγίαν. Ἐντεῦθεν μίητε κληρὸν βλέπει τις εἰς ἣν ὁ ἀγρότης ἤθελε ποθήσει κατάστασιν, μίητε τὰς σχολὰς· οἱ δὲ ναοὶ μόλις διατηροῦνται, καὶ τοῦτο μόνον ὅπως ἐσαεὶ μένωσιν ἐρρυτιδωμένοι μάρτυρες ἀποσυνθέσεως, ἀπὸ τῆς καρδίας εἰς τὰ ἄκρα προχωρούσης, καὶ τεκμήρια παρακμῆς ἠθικῆς καὶ κοινωνικῆς, περὶ ἧς οὐδεὶς τῶν ἀρχιερέων τῆς τελευταίας ἐξηκονταετίας ἐμερμηνεσε. Τῆς πενίας καὶ τῆς οἰκονομικῆς κακοδαιμονίας προαγομένης, οὐδὲν ἄπορον ὅτι αἱ κοινότητες ἀδυνατώως εἶχον εἰς ἐπούλωσιν τῶς χρεῶν, ἅτινα μόνῃ τις ἢ μετόχιον ἐπεφορτίζετο κατὰ καιροῦς ὑπὸ κληρικῶν ἀσυνειδήτων. Τὸ ἔγγραφον τῆς 26 μαΐου 1870, δι' οὗ ὁ ἐξ Ἄνδρου Νεῖλος, νοσηζόμενος τὸ Παρναθεῖσι, ὑπισχνεῖται ὅτι βελτιώσει τὴν οἰκονομικὴν αὐτοῦ κατάστασιν, μαρτύριόν ἐστίν ὅτι ἕνεκα χρέους ἐκ χιλίων πεντακοσίων περίπου φράγκων, εἰς ὅσα τότε τὸ χρέος ἀνῆρχετο τῆς μικρᾶς μονῆς, ὑπεκλάπη σπουδαία κοινοτικὴ περιουσία. Βεβαίως ἠδύνατο νὰ ἐξοφληθῇ τὸ χρέος τοῦτο εἴπερ μοναχὸς τις ἀνελάμβανεν αὐτό, καὶ προσδόκιμον ἦν ὅπως ἀποδοθῇ κατόπιν τὸ μονύδριον εἰς τὴν κοινότητα· διότι τὰ χρέη σχετικῶς ἦσαν ὀγκώδη, τὰ μονύδρια πολλά, τὰ κτήματα τούτων ἐπίσης πολλά, οἱ δὲ αὐτὰ καταβαλλόμενοι δασμοὶ πολλοὶ καὶ τούτους ἡ κοινότης ἀνελάμβανε νὰ καταβάλλῃ. Ἡ τοιαύτη κατάστασις ἄγει κατ' εὐθειαν εἰς τὴν ἐλεεινότητα καὶ καταστροφὴν.

Τῷ 1790 ἡ μονὴ τῆς Ὁρας ἐσφετερίσθη τὸ Παρναθεῖσιον, οὐδεμία δὲ μονὴ πλὴν τῆς τοῦ Λειμῶνος ἐδειξε συμπάθειαν πρὸς τὴν πτωχὴν κοινότητα τῆς Ἀλώνης· αὕτη τῇ 1 ἀπριλίου 1844 παρεχώρησεν εἰς τὴν κοινότητα τοῦ χωρίου τούτου τὸ μετόχιον αὐτῆς ἐπὶ σκοπῷ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς σχολεῖον καὶ συγχρόνως ἐπώλησεν ἀντὶ ἑξακισχιλίων γροσίων τὰ ἐν Ἀλώνῃ κτήματα. Ἡ μονὴ τοῦ Λειμῶνος ἐδείχθη πράγματι φιλογενής.

παντῶντος τῷ Camille Doucet καὶ στίχους τοῦ Viennet, διότι ἐφρόνει ὅτι θ' ἀνεγίνωσκε μὲν αὐτοὺς ὀρθῶς, ἀλλὰ δὲν θὰ προὔξουν οὔτοι τὴν αὐτὴν ἐντύπωσιν, ἣν θὰ προὔξουν ἀναγινωσκόμενοι ὑπὸ τῶν ἰδίων συγγραφέων.

Ἐπὶ τέλος ὁ Saint-Marc Girardin ζητεῖ τὸ συμπέρασμα τοῦ Legouvé, ὅστος δὲ διατυπῶι τοῦτο ὕδα :

— Συμπεραίνων λέγω ὅτι δὲν πρέπει νὰ εἴπῃ τις περὶ συγγραφῆως ὅτι ἀναγινώσκει καλῶς, διότι ἐχειροκρητήθη ἀναγνούς τὸ ἔργον αὐτοῦ, ἅτε τῶν ἐλλείψεων αὐτοῦ ἔστιν ὅτε συμβαλλουσῶν κατὰ τι εἰς τὴν ἐπιτυχίαν αὐτοῦ. Ὁ συγγραφεὺς ἀποτυπῶται ἐν τῷ λόγῳ αὐτοῦ. Πρέπει δὲ νὰ μὴ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν φύσεις τινὰς προνομίουχους, ὁργανισμούς τινὰς ἐξαιρετικούς, ὡς ὁ ὑμέτερος, ὅστις δύναται νὰ ἀρθῇ ὑπὲρ τοὺς κανόνας. « Ἡ τέχνη δὲν ἐγένετο διὰ σέ, δὲν ἔχεις ἀνάγκη αὐτῆς ». Ἄλλ' ὅτι κοινοὶ βροτοὶ, ὁ ὄγκος, ἡ πλειονότης, ὁ λαὸς ἔχει ἀνάγκη νὰ ἀναγινώσῃ, ὅπως γινώσκῃ ἢ ἀναγινώσῃ, ἢ δὲ ἐπιστήμη αὕτη εἶνε ἀπαραίτητος πᾶσι τούτοις.

— Ἀλλὰ τέλος ἡ ἐπιστήμη αὕτη εἰς τί συνίσταται ; πῶς συντελεῖται ;

§.

Κατὰ τὰς ἀπὸ στόματος ἀθροιζόμενας πληροφορίας, ὁ χριστιανικὸς πληθυσμὸς τῆς νήσου Ἀλώνας ἦν κατὰ τοὺς παρελθόντας χρόνους ὀλιγώτερος τοῦ σημερινοῦ. Ἐγγραφον οὐδὲν μαρτυρεῖ τοῦτο· ἐκμαρτύριον δ' ἐστὶ γράμμα τι συνοδικὸν τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Προκοπίου κατὰ τὸν ἰανουάριον τοῦ 1788 ζητοῦντος διὰ τὸν βασιλικὸν στόλον ναύτας ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν Κυζικίου καὶ Προικοννήσου. Ἡ ὅλη ἐκκλησιαστικὴ περιφέρεια τῆς Προικοννήσου ἐχορήγει τότε ναύτας 162, ὧν τοὺς 70 μόνον ἔδιδεν ἡ νήσος Ἀλώνα, δῆλον οὖν ἀνὰ 14 ἕκαστον ἐκ τῶν πέντε χωρίων αὐτῆς, ἐνῷ ὁ Μαρμαρᾶς, οὔτινος ὁ σημερινὸς πληθυσμὸς ἐστὶ σχεδὸν ὁ πλάσιος τοῦ πληθυσμοῦ ἐκείνης, ἐχορήγει 62· φαίνεται λοιπὸν ὅτι εἶχον ἴσον τότε καὶ αἱ δύο νῆσοι πληθυσμὸν· ἐν δὲ τῷ πληθυσμῷ τούτῳ συμπεριλαμβανονται καὶ ξένοι, συνυπογράφοντες μάλιστα καὶ ἐπίσημα τῆς κοινότητος ἔγγραφα : τῷ 1691 ὑπογράφει τις « Σενιὸρ Κλαβγιῆς μάρτυς »· τῷ 1687 ἕτερός τις ὑπογράφει διὰ λατινικῶν χαρακτήρων « Michalu Canotesimonio ». Ἄλλως δὲ καὶ τὰ πλείστα τῶν ἐν χρήσει παρὰ τοῖς ἀρχαιοτέροις κατοίκους τῆς Ἀλώνας κυρίων ὀνομάτων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, εἰσι παράδοξα, διαφόρου καὶ πιθανῶς ἐκφύλου καταγωγῆς γεννημάτων, μὴ εἰς χρῆσιν ὄντα σήμερον κατὰ τὸ πλείστον. Ἐκ τοῦ παλαιότερου Κώδικος τῆς ἀρχιεπισκοπῆς συνήθηρον ἴσα ἠδυνάμην, καὶ ταῦτα ἐκδίδωμι κατὰ σειράν ἀλφαβητικὴν, οὐδὲν περὶ τούτων προστιθέμενος, ἀλλ' ἐῶν τοῖς περὶ ταῦτα δοκίμοις ν' ἀναδράμωσιν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀναγεννήσεως καὶ μαιεύσεως παρομοίων λέξεων· εἰσι δὲ ταῦτα :

Ἄνδρων : Ἀβραμηλιώτης — Ἀδάμης — Ἀλεβίζος — Ἀναπλιώτης — Ἀντριωμένος — Ἀντρώνης

— Ἐν τῇ τέχνῃ τοῦ διμλεῖν καὶ ἀναγινώσκειν ὀρθῶς.

Ἡ ὀρθότης ὑποτίθησι κανόνας· τίνες εἰσὶν οὔτοι :

— Οὔτοι εἰσι δύο εἰδῶν, ὕλικοι καὶ πνευματικοί, διότι ἡ τέχνη τῆς ἀναγνώσεως ἐρείδεται ἐπὶ τῆς ἐκγυμνάσεως φυσικοῦ ὀργάνου, τῆς φωνῆς, καὶ πνευματικοῦ ὀργάνου, τοῦ νοῦ. . .

Ἐπιθυμεῖτε νὰ μελετήσωμεν τὴν φωνήν.

— Εὐχαρίστως, ἀπήντησεν ὁ Saint-Marc Girardin.

Ὁ δὲ Legouvé ὑπισχνεῖται νὰ ἐπιδώσῃ τὰς ἰδέας αὐτοῦ πρὸς τὸν Saint-Marc Girardin γραπτὰς, ὅπερ δὲν ἐπραξεν μὲν τότε, συντελέσεν ὅμως ἀκολούθως, ἐκδοὺς τὸ σοφὸν αὐτοῦ σύγγραμμα *L'art de la lecture*.

Φανερὸν λοιπὸν ἐξ ὧν ἀνωτέρω ἐξεθέμεθα ὅτι τὸ καλῶς ἀναγινώσκειν ἐστὶ διδακτὸν καὶ ὅτι ὅπως μάθῃ τις ὀρθῶς νὰ ἀναγινώσῃ πρέπει νὰ διδαχθῇ ὀρισμένους κανόνας. Τούτου δὲ ἐξαιροῦνται μόναι αἱ προνομίουχοι φύσεις, αἰτινὲς εἰσὶν ἀνώτεραι τῶν κανόνων. Ἀνάγκη λοιπὸν φροντίδος περὶ τῆς ἀναγνώσεως, ὅπως αὕτη δεόντως διδάσκηται καὶ οὐχὶ κατὰ τὰς τυχαίας ἐμπνεύσεις οἰοῦδῆτινος διδασκάλου.

— Αύγερινός — 'Αφράτης' — Βάγιος — Βαρσαμής — Βα-
 ρύτιμος — Βάσος — Βγενόπουλος — Βέργος — Γαϊτάνης —
 Γεωργούσης — Διαλεγμένος — Διασούρης — Διοματάρ-
 ρας — Δράκος — Δροσινός — Ζαρείρης — Ζαφείρης
 Ζωγράφος — Θαλασσινός — Θεργιανός — Κανάκης — Καν-
 νέλος — Καντιανός — Κλαδᾶς — Κοντύλης — Κουζούνης
 — Κυπαρίσσης — Κύρκος — Λεμονής — Λοίζος —
 Λυμπέριος — Μαυρουδής — Μεργουζής — Μονοβασιώ-
 τής — Μορφηνός — Μοσκονᾶς — Μοσχάκης — Μπα-
 λάσης — Μπειλαντές — Ξοφύλλης — Παλαιολόγος —
 Παρρησιανός — Περονζές — Πλούσιος — Πουλημένος —
 'Ρήγας — 'Ρούσος — Σαράφης — Σῆρος — Σκουλης
 — Σιόρτης — Σοφριανός — Στάμος — Στρατηγάκης
 — Στρατιώτης — Τατίνης — Φόρος — Φράγγος —
 Φωστήρας — Χρυσόγονος.

Γυναικῶν: 'Ακτίνα — 'Αλεφάντω — 'Αναπληθᾶ
 — 'Ανατέλεια — 'Απλοχεροῦ — 'Αφεντοπούλα — 'Αφ-
 φέντρια Βενετιᾶ — Γαϊτανιῶ — Γαλόνισσα — Γιάλέ-
 νια — Διαλεχτή — Δουκιανοῦ — Δροσοῦλα — Ζαμ-
 πλακιά — Ζοχεριᾶ — Κανέλω — Καροφυλιῶ — Κα-
 τεργοῦ — Κοντύλα — Κουδουκλίνα — Κρατητέρας —
 Κρημιζῶ — Λαμπρυνή — Ασκάρινα — Λεμονιά —
 Λιθαροῦ — Λυγερή — Λύνδρα — Μαργαρόνα — Μελη-
 νῶ — Μέρτζα² — Μπλάσα — Ξακουστίνα — Ξανθή
 — Παγιώτα — Περούζε — 'Ροζακίω — Ραζίω — 'Ρη-
 γοπούλα — 'Ροδοσταλένια — 'Ρόδω — Σαδήσσα —
 Σγουρη — Σουλτάνη — Σούρα — Στρατηγοῦ — Συ-
 κέρη — Συματένηα — Ταρένια — Ταρσενίω — Τάρ-
 ρια — Φατινῶ — Φλαμπουλή — Φραγκοπούλα — Χα-
 λούλα — Χριστοδουλιᾶ.

Ταῦτα συναθροίζει τις ἐξ ἐγγράφων τοῦ παρελθόντος
 αἰῶνος: ἑκατὸν εἴκοσι τρία τερατοτοκάματα τῆς ἀμα-

1) 'Ἦσως ἀνδρῶς: Μέρτζα.

2) 'Ἦσως γυναικῶς: 'Αφράτη.

Τὰ μάλιστα πρωτότυπος ἀνὴρ πολυειδῶς καὶ πολυτρόπος δρά-
 σασ ἐν τῷ ἡμετέρῳ ἔθνει, ὁ Στέφανος Ξένος, ἀπεβίωσεν ἄρτι ἐν
 'Αθήναις. Ὁ Στέφανος Ξένος ἐγεννήθη ἐν Σμύρνῃ τῇ 13 μαρτίου
 1821 ἐκ πατρὸς πατρίου, πλοσίτου τραπεζίτου ἐγκατεστημένου
 ἐν 'Αμστελδάμῳ καὶ ἐν Βιέννῃ, καὶ μητρὸς συμρναίας τὸ γένος
 Μαρίνη. Ἐν πρώτοις εἰσῆλθε εἰς τὴν ἐν Αἰγίνῃ στρατιωτικὴν
 σχολὴν τῶν Εὐελπίδων, ἀφ' ἧς ὅμως ἀπεχώρησε παθὼν αἰμο-
 ρτυσίαν. Περιόδουσας δ' εἶτα ἀνὰ τὸ Αἰγαῖον καὶ τὴν Κωνσταν-
 τινούπολιν ἐπανῆλθεν εἰς 'Αθήνας καὶ ὑπηρετήσεν ἐν τῷ στρατῷ
 πῖ τινα χρόνον. Τυχῶν ἀδείας ἀπουσίας ἀπῆλθεν εἰς Λουδῖνον
 ἀρὰ τοῖς αὐτοῖς συγγενεῦσιν αὐτοῦ, πρὸς οὓς μετὰ μικρὸν πε-
 ῖλθεν εἰς ῥῆξιν ἕνεκα τοῦ φιλοδόξου χαρακτῆρος αὐτοῦ. Ἐν-
 ταῦθα ὅμως ἄρχεται τοῦ φιλογικιοῦ, ἐμπορικοῦ καὶ ἐπιχειρη-
 ματικοῦ σταδίου αὐτοῦ, διότι ἐνταῦθα ἐξέδωκε τὰ δύο μυθιστο-
 ρήματα αὐτοῦ. Ἀληθῆς Ἐρμῆς, συγκεντρῶν ἐν ἑαυτῷ τὸν τε
 λόγιον καὶ ἔμπορον, ἐπεδόθη εἰς τὸ ἐμπόριον, εἰς ᾧ ὅμως δὲν ἠδύ-
 κήνησεν. Ἀποχωρησῶν αὐτοῖς τὴν λόγιον Ἐρμῆν, ρίπτεται εἰς
 τὰς ἀγκάλας τοῦ κερδοῦ τοῦ Μάικς καὶ κατορθοῦ νὰ γέ-
 νηται μέγας ἐροπλιστῆς καὶ διευθυντῆς ἀεροπλοικῆς ἐται-
 ρείας. Ἀλλὰ οἷοναί προβλέπων τὴν ἀποτυχίαν τῆς ἐπιχει-

θείας, ὀνόματ'α μὴ ὅμοια γρηγοριανικοῖς τὸ πλεῖστον ἄ-
 τινὰ θνήσκουσιν εἰς τὸ φῶς τοῦ αἰῶνος ἡμῶν, ἀντικα-
 θιστώμενα διὰ πατρῶν ὀνομάτων. Εἴπερ ἀκατανόη-
 τὰ τινὰ τούτων εἰσὶν εἰς ἡμᾶς, ἐν τούτοις ἡ σημερινῇ
 ὡς καὶ ἡ πρὸ δύο αἰῶνων διάλεκτος ἡ κατὰ τὰς νήσους
 ταύτας οἷα φαίνεται ἐν τοῖς ἐγγράφοις, ὑπὸ παντὸς ξέ-
 νου κατανοεῖται, οὔσα ὅμοια τῇ λαλομένη πρὸ πεντη-
 κονταετίας ἐν Κωνσταντινουπόλει.

§.

Δυστυχῶς ἡ παιδείουσις, ἐν σχέσει πρὸς ἑτέρας ὁμο-
 γενεῖς κοινότητας, ἀνάξια λόγου τινὸς καὶ πρότερον
 οὔσα, χωλίνει καὶ σήμερον. Θέλησις δὲ τοῦ ἀρχιερέως
 ἀπειτεῖται πρὸς διόρθωσιν καὶ ταύτης τῆς ἐλλείψεως.
 Ὁ τῆς ἐπαρχίας Προικονήσου λαός, πρόθυμος εἰς ὑπο-
 στήριξιν παντὸς θεσμοῦ κοινοφελούς, εὐάγωγος, οὐχὶ
 δυσήνιος, θέλει τὸν πνευματικὸν ἀρχηγὸν αὐτοῦ οὐχὶ
 μόνον δυνάμενον, ἀλλὰ καὶ θέλοντα 'να πράξῃ τὸ καλόν·
 αὐτὸς δὲ ταῖς συμβουλαῖς ὑπακούει, ποθῶν 'να βλέπῃ
 καὶ τὸ Πατριρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως σεπτόμενον
 περὶ τῶν ἀναγκῶν τῆς ἐπαρχίας Προικονήσου μετὰ
 στοργῆς καὶ ἐκτιμήσεως.

Τούτο ἠδυνήθη 'να ἐνοήσω ἐκ τῆς μετὰ τῶν πλειό-
 των ἀναστροφῆς καὶ νομίζω ὅτι πολλὰς ἡμέρας ἠθελε
 θεωρήσει τις τὰς πέντε ταύτας, ἃς ἐξώδευσα διαμεινάς
 ἐν Αὐλωνίᾳ· ἄλλως ἔδει 'να μεταβῶ καὶ πρὸς ἐπίσκεψιν
 τῶν λοιπῶν νήσων, καὶ πρώτης τῆς 'Αρουσίας, ἥτις
 ἀπὸ τοῦ II αἰῶνος ἐγένετο δυστυχῶς τὸ συνευτευκτῆ-
 ριον ὁσίων ἀνδρῶν, ὅσοι τὴν πρὸς τιμὴν τῶν ἀγίων εἰ-
 κόνων ἀφοσίωσιν αὐτῶν ἐβλεπον οἰκτρῶς δοκιμαζομέ-
 νην, καὶ τὸ τῶν βιωτικῶν πραγμάτων ἐπίκηρον ἐστέλ-
 λοντο 'να μελετήσωσιν ἐν τῇ μικρᾷ ταύτῃ νήσῳ.

(Ἐκολουθεῖ).

M. ΓΕΛΕΩΝ.

ῥήσιος ταύτης προλαβὼν αὐτὴν ἤρξατο τῆς ἐκδόσεως τοῦ
 Βρετανικοῦ Ἀστέρου, τοῦ πρώτου ἑλληνικοῦ περιοδικοῦ συγ-
 γραμματος μετὰ εἰκόνων. Ὡς πάντες ὅμως, οἵτινες περὶ πολλὰ
 τυρβάζουσιν, οὕτω καὶ ὁ Στέφανος Ξένος οὐδὲν ἔργον ἐξ ὧν ἀνέ-
 λαθεν εἰς αἴσιον ἤγαγε πέρας, πτωχὸς δὲ ἐπὶ τέλους μετήλλαξε
 τὸν βίον, αὐτὸς, οὗ διὰ τῶν χειρῶν μυράδες ἀγγλικῶν λιρῶν
 διῆλθον.

Πλὴν τῶν ἀνωτέρω συγγραμμάτων αὐτοῦ ἀναφέρονται καὶ
 ἄλλα ὡς καὶ διάφοροι διατριβαὶ ἐν ἐφημερίσι δημοσιευθεῖσαι, πο-
 λιτικῶν καὶ κοινωνικῶν θεμάτων. Πρὸ τινων ἐπῶν ἐπανελάθει
 ἐν 'Αθήναις τὴν ἐκδοσὶν τοῦ Βρετανικοῦ Ἀστέρου ἀλλὰ καὶ
 αὐτοῖς διεκόμην αὐτῆν. Φαίνεται ὅτι ὑπάρχουσιν ἔργα αὐτοῦ ἀδη-
 μοσίευτα.

'Απὸ τῆς παρελθούσης κυριακῆς διατρίβει ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει
 ὁ διαπρεπὴς ἀστρόνομος καὶ συνεργῆτης τοῦ Elammarion, δι-
 ευθυντῆς δὲ τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου Ἀθηνῶν κ. Δημήτριος Αἰγινή-
 τας. Ὁ κ. Αἰγινήτης αἰσχρολεῖται περὶ τὴν μελέτην τῶν σει-
 σμῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

μπτος ἀληθῶς πρὸς τὴν διομηχανίαν, ἕνεκα τῆς σπουδαίας ὄντως πρακτικῆς αὐτοῦ ἰκανότητος.

Ὁ καθηγητὴς Σανδρὲν, πρὸς ὃν ὁ υἱὸς του ἀνεκοί-
νωσε τὰς ἐφευρέσεις τοῦ Δαβὶδ, εἶχε διακηρύξει ὡς τε-
λεσιδικον ἀπόφασιν οὕτως εἰπεῖν, ὅτι τὸ ἴδρυμα ὤ-
φειλε ν' ἀνταμείψῃ ἐπαξίως τὸν νεαρὸν ὑποδιευθυ-
τὴν, ὅστις εἶχε γεννηθῆ ἐφευρέτης ἐκ φύσεως, ὅπως
μὴ οὗτος περιπέσῃ εἰς τὴν ἔνοχον ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ
ἐργασθῆ πρὸς ὄφελος ἀντιπάλου τινὸς ἑταιρίας. Ἐπε-
φορτίσθη μάλιστα ὅπως παραδώσῃ εἰς τὴν Ἀκαδη-
μίαν τῶν Ἐπιστημῶν, ὑπόμνημά τι τοῦ νεανίου πε-
ρὶ κεχρωματισμένης φωτογραφίας, ὅπερ μεγάλην πε-
ριέργειαν διήγειρεν.

Ὁ στρατηγὸς Περιγιὸν ἀφ' ἑτέρου ἐξόχως διαθερ-
μαινόμενος ὑπὸ τοῦ υἱοῦ του, ἀνεστάτωσε τὸ συμ-
βούλιον τῆς ἐν Νεβίλλη ἑταιρίας κράζων ὅτι ἂν ὁ
κ. Ἐρβελέν δὲν ἀντημείβετο ἐπαξίως κίνδυνος ὑ-
πῆρχε μὴ διαψύγῃ αἰφνης ἢ μοναδικῇ αὐτῇ τύχῃ
ἀπὸ τῶν χειρῶν αὐτῆς.

Ἄλλ' ὁ εὐερέθιστος στρατηγὸς καὶ ὅλοι οἱ μετ'
αὐτοῦ συνεργαζόμενοι ὑπὲρ τοῦ νεανίου μάτην κα-
τεταράσσοντο! ἐκεῖνος οὐδόλως ἦτο διατεθειμένος
ὅπως ἀπομακρυνθῆ τῆς Νεβίλλης καὶ τοῦ καταστή-
ματός του, πρὸς τὸ ὁποῖον συνέδεον αὐτὸν δεσ-
μοὶ πολλῶ ἰσχυρότεροι τοῦ ὑλικοῦ συμφέροντος.
Καὶ ἂν ὅλους ὁσους δύναται τις νὰ φαντασθῆ ἠθασυ-
ρούς ἔχονον πρὸ τῶν ποδῶν του, πάλιν δὲν ἤθελον
καταλείπει αὐτὸν ὅπως ἀναχωρήσῃ ἐκ τῆς προσφι-
λοῦς ἐκείνης πόλεως. Ἡ δὲ μεγάλη δύναμις ἢ συγ-
κρατοῦσα αὐτὸν ἀσφαλῶς ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν
μετόχων τοῦ ἰδρύματος ἦτο ὁ πρὸς τὴν Λουίζαν
ἔργος του.

Πρῶταν τινὰ ὁ διευθυντὴς προσκαλέσας αὐτὸν
εἰς τὸ δωμάτιόν του, τῷ εἶπε δι' ὑποκόφου φωνῆς.

— Κύριε Ἐρβελέν, εἶμαι ἐντεταλμένος νὰ σᾶς
ἀναγγείλω ὅτι κατὰ τὴν τελευταίαν γενικὴν συνε-
δρίαν ὠνομάσθητε μηχανικὸς σύμβουλος τοῦ ἰδρύ-
ματος μετὰ μισθοῦ σταθεροῦ ἐκ 12000 φρ. καὶ κέρ-
δους 10 0/0 ἐκ τῆς ὀλικῆς καρπώσεως.

— Εὐχαριστῶ πολὺ καὶ εὐγνωμονῶ πρὸς ὑμᾶς,
κύριε ἀπάντησεν ὁ νεανίας ἐρυθριῶν ἐκ χαρᾶς καὶ
ὑποκλινόμενος πρὸ τοῦ πατρὸς τῆς κόρης ἦν ἠγά-
πα. Εὐχαριστῶ διότι εἶμαι βέβαιος ὅτι τὴν πρόσ-
δόν μου ταύτην ὀφείλω εἰς τὴν ἀγαθὴν προαίρε-
σιν ὑπὲρ ἐμοῦ.

— Ὅχι, κύριε, διέκοψε λέγων ὁ διευθυντὴς μετὰ
πικρᾶς ἐλευθερίας. Εἰς σεαυτὸν μόνον ὀφείλεις τὴν
δελτιώσιν τῆς καταστάσεώς σου.

— Ὅφειλω νὰ σᾶς διαφωτίσω περὶ τῶν κερδῶν
τὰ ὁποῖα δύναται νὰ παρακολουθήσασιν αὐτὴν.
Ἡ μερὶς σας εἰς τὰ κέρδη τοῦ καταστήματος δύνα-
ται ν' ἀνέλθῃ ἡμέραν τινὰ εἰς 25000 φρ. κατ' ἔτος.

— Τότε γίνομαι πλούσιος! ἀνέκραξεν ὁ Δαβὶδ,
καὶ οἱ καλοὶ μου γονεῖς δὲν θὰ στερῶνται πλέον τί-
ποτε! . . . τί εὐτυχία!

— Εἶσθε χρηστὸς νέος, εἶπεν ὁ διευθυντὴς ἀφο-
πλιζόμενος ὑπὸ τῆς ἀφελοῦς ἐκδηλώσεως τῆς χαρᾶς
τοῦ νεανίου.

— Ὡ, κύριε! ἐπὶ τέσσαρα ἔτη ὑπέστην διωπλιζῶς
κακουχίας ὀδυνηράς. Ὁ δυστυχὴς πατὴρ μου ἐκέρ-
δαινεν ἀνέτως τὰ πρὸς τὸ ζῆν ὅταν ἠδύνατο νὰ ἐρ-

γασθῆ καὶ ἡ οἰκογένεια ἀπέλαυε ποιᾶν τινα εὐμάρει-
αν . . . πολὺ σχετικὴν ἐννοεῖται, ἀλλ' ἢ ὁποῖα ἂν
δὲν εἶναι τίποτε διὰ τοὺς πλουσίους, εἶναι ὅμως ζυ-
λωτὴ διὰ τοὺς πτωχοὺς. Λοιπὸν ὅταν ἐτυφλώθῃ, ἢ
οἰκογένεια εἶχε μερικά χρῆν. . . τὰ ὁποῖα. . . ἔπρεπε
νὰ πληρωθῶσι. Τοῦτο δὲ ἦτο πολὺ δύσκολον. . . ἀφ'
ἑτέρου ὅμως δὲν ἠδυνάμην νὰ ὑποφέρω τὸ νὰ τα-
λαιπωρῶνται εἰς στερήσεις οἱ γέροντες γονεῖς μου
καὶ τοῖς ἔστειλον ὅσον ἦτο δυνατόν περισσότερα. Ἄλ-
λὰ κάλλιον παντὸς ἄλλου γνωρίζετε, κύριε, ὅτι δὲν
ἐπαιζα μὲ τὸν χρυσόν, ἐπειδὴ ὁ μισθός μου ἦτο με-
τριώτατος. . . Ἴδου διατὶ εἰργάσθην τόσον. Εἶχον
εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν τὸ αἰσθημα τὸ ὁποῖον πα-
ρακινεῖ τὸν ἄνθρωπον νὰ ὑπερῆ τὰ διαγεγραμμένα
ἄθρια. Δὲν ἐφείσθην κόπων, ἀντημείψθην ὅμως ἐπαξί-
ως ἀληθῶς!

Γλυκύτατα δάκρυα ἀνῆλθον εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς
του, ἔστιν δὲ ἀπέναντι τοῦ πρῶην προϊστάμενου αὐ-
τοῦ μειδιῶν καὶ κλαίον συγχρόνως. Ἐκεῖνος ἐγερούεις
ἐδημάτισεν ἐπὶ μικρὸν, οἶονεὶ προσπαθῶν ν' ἀποσειρή
τὴν ζωηρὰν συγκίνησιν, ἥτις ἐβάρυνε τὴν καρδίαν
του. Εἶτα δὲ δεικνύων ἔγγραφόν τι ἐπὶ τοῦ γραφεί-
ου εἶπε:

— Δὲν σᾶς ἐδῆλωσα ὑπὸ τίνας ὄρους ἡ ἑταιρία
σᾶς παραχωρεῖ τὰ κέρδη αὐτὰ. Διὰ τοῦ ἔγγραφου
τούτου ὑποχρεοῦσθε νὰ μείνητε ἐπὶ 10 ἔτη εἰς τὴν
ὑπηρεσίαν αὐτῆς καὶ νὰ ἐξασκῆσθε πρὸς ὄφελος
αὐτῆς ὅλας τὰς ἐφευρέσεις σας. Κατὰ τὴν λήξιν τῆς
δεκαετίας νέα συμφωνία θὰ λάβῃ χώραν εἰ δυνατόν.

— Δέχομαι! ἀνέκραξεν ὁ Δαβὶδ, ἀναζητῶν ἤδη
γραφίδα ὅπως ὑπογράψῃ. Ἄλλ' ὁ Λεβαρτιὲ ἐκόλω-
σεν αὐτὸν διὰ χειρονομίας.

— Δὲν ὑπογράψῃ τις ἔγγραφον τόσον σπουδαῖον
πρὶν ἢ τὸ ἐξετάσῃ; εἶσαι ἐλαφρὸς, νέε μου! ἂν ἐγὼ
σὲ ἠπάτων;

— Δὲν εἶσθε ἰκανὸς εἰς τοῦτο! εἶπεν ἠρέμα ὁ νε-
ανίας. Ἀλλὰ, κύριε, δὲν γνωρίζετε, δὲν δύνασθε νὰ
φαντασθῆτε ὅσοιαις χρυσᾶς ἐλπίδας γεννᾷ ἐν ἐμοὶ ἢ
ἀλλὰγῇ αὐτῆς τύχης. . . Τὸ ἔγγραφον τοῦτο,
καὶ ἂν ἀκόμη καθ' ὅλην τὴν ζωὴν μου μὲ ὑποχρέω-
νε, θὰ τὸ ἀπεδεχόμην μετ' εὐγνωμοσύνης, ἐπειδὴ μὲ
παρουσιάζεται εἰς κρίσιμον στιγμήν. . . Ὡ, ναί!
ἄνευ τῆς γενναίας αὐτῆς ἀποφάσεως τῶν μελῶν τοῦ
προεδρείου, οὐδέποτε θὰ ἐτόλμων νὰ ἐλπίσω τὴν εὐ-
τυχίαν τὴν ὁποῖαν μοὶ ἐπιφυλάσσει ἴσως τὸ μέλλον
μου! . . .

— Τί λοιπὸν εἶναι τοῦτο; ἠρώτησεν ὁ διευθυντὴς
μετὰ περιεργίας ἀρκούντως ζωηρᾶς, ἀπέναντι τῆς
ἀσυνήθους σφοδρότητος τοῦ νεανίου, ὅστις συνήθως
ἦτο λίαν συνεσταλμένος καὶ ἐπιφυλακτικὸς.

— Δὲν δύναμαι νὰ σᾶς τὸ εἶπω τώρα, κύριε εἶπεν
ὁ Δαβὶδ ἀλλάσσων τόνον φωνῆς, ἀλλὰ θὰ τὸ μάθῃτε
. . . ὑμεῖς πρῶτος θὰ τὸ μάθῃτε.

Ἐ ἀναγνώσω, ὡς μὲ συνεβουλεύσατε, τόσον φρο-
νίμως, τὸ ἔγγραφον αὐτὸ, καὶ θὰ τὸ ὑπογράψω. . .
Θὰ πληρώσω διὰ μεγάλων ποδῶν τὴν ἐμπιστοσύνην
ἥτις μοὶ ἐπιδαψιλεύεται. . . Θὰ ἴδῃτε. . . ἔχω σχέ-
δια, θὰ πλουτίσω τοὺς εὐεργέτας μου καὶ ποι-
ῶν κίνημα σημαῖνον ἐμπιστοσύνην πρὸς ἑαυτὸν, ἀ-
πεχαιρέτιδε τὸν τέως προϊστάμενον αὐτοῦ καὶ ἐξῆλ-
θε τοῦ γραφείου.

Ἦδη ἐφέρετο μετάρσιος ἐπὶ τῶν χρυσῶν πτερυγῶν τῆς γλυκείας χαρᾶς. Τὸ μέλλον τῷ ἐμειδία· διέβλεπεν ἐν αὐτῷ τὰς ἐπιτυχίας, τὴν φήμην, τὸν πλοῦτον. Ναί, καὶ ἀναμφιβόλως οἱ φίλοι αὐτοῦ τῷ παρεσκεύασαν τὴν ἀκαριαίαν τούτην ἀνύψωσιν εἰς στάδιον. ὄπερ ἐνόμιζε τέως κεκλεισμένον ἐσσεῖ. Ἀσήμερον δὲ πᾶν ὅ,τι αὐτὸς εἶχε πράξει καὶ πάθει· νύχαρίσται διαπύρως τὸν Σαυδὲν καὶ τὸν Περσινόν, δι' ὅ,τι ὑπὲρ αὐτοῦ ἐνήγγισαν.

Κατῆλθεν εἰς τὸν κῆπον τοῦ καταστήματος καὶ ἤρχισε τρέχων ἐμμανῶς ὑπὸ δροσερᾶν ἀναδενδράδα. Ἄλλ' ἀνεγκρατίσθη ἰδὼν μακρόθεν τὴν δεσποινίδα Λεδαρδιέ, ἥτις, καθυμένη ὑπὸ τὴν σκιάν, ἐνδοχολεῖτο εἰς καλλιχρωμον ποικιλίαν. Ὁ Δαβὶδ ἐξεπλάγη, διότι οὐδόλως ἠλπίζεν ὅτι θὰ τὴν συναντήσῃ ἐκεῖ, διότι συνήθως ὁ κῆπος ἦτο ὄλως ἔρημος κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἐργασίας, μόνη δὲ ἡ σύζυγός τινος τῶν ἐργατῶν διέσχισεν αὐτὸν καθ' ἑκάστην, ἐπιστρέφουσα εἰς τὸ χωρίον ἐκ τοῦ καταστήματος, ὅπου ἀπαξ τῆς ἡμέρας μετέβαινε.

Κρατῶν τὸν πῖλον ἀνὰ χεῖρας ἐξήτησε συγγνώμην, διότι τὴν ἠνώχλησεν. Ἄλλ' ἐκείνη διπλοῦσα τὸ ἐργόχειρόν της, ἀπάντησεν ὅτι ἡ παρουσία του οὐδόλως τῇ ἦτο ὀχληρὰ, ὅτι δὲ, ἐκτάκτως ἀκολουθήσασα σήμερον τὸν πατέρα της εἰς τὸ κατάστημα, τὸν περιέμεναν ἦδη, ὅπως ἀναχωρήσωσιν ὁμοῦ, ἀφ' οὗ ὑπογράφῃ τὰς ἐπιστολάς του.

Καθ' ὅσον αὕτη ἄριζει δι' ἡδείας καὶ εὐάχου φωνῆς, ὁ νεανίας διεννοεῖτο ὅτι αὕτη ἡ εἰμαρμένη ἴσως εἶχεν ὀδηγήσει ἐκεῖ τὴν κόρην, ἣν ἐλάτρευε, καθ' ἣν ἀκριδῶς στιγμὴν μόλις εἶχε μάθει ὅτι δὲν θὰ ἦτο ἀσύγγνωστος παραφροσύνη τὸ νὰ τολμήσῃ νὰ ὑψώσῃ τὸ βλέμμα μέχρις αὐτῆς.

Ὡν δὲ προσηλυτικῶς, ὡς ὅλοι οἱ εὐφάνταστοι νόες ἐν τῇ ἀπροσδοκίῳ ταύτῃ συναντήσῃ διείδε τὸν δάκτυλον Προνοίας, καὶ μετὰ θαύμας καὶ ἀσπύτου μέθης εἶπε καθ' ἑαυτὸν.

— Εἶναι ἰδική μου.

Ὁ νεανίας, κρατῶν ἀνὰ χεῖρας τὸν πῖλον, τῇ ἐξήτησε συγγνώμην ἐπὶ τῇ ἐνωχλήσει, ἐκείνη δὲ πτύσσουσα τὸ ποικιλίαν της, τῷ ἀπάντησεν ὅτι οὐδόλως ἠνώχλησθη, ὅτι δὲ, τὸ πρῶτον ἦδη σήμερον ἀκολουθήσασα τὸν πατέρα εἰς τὸ ἐργαστήριον, ἀνέμενε τὴν λήξιν τῆς ἐργασίας αὐτοῦ, ἀσχολουμένου εἰς τὴν ὑπογραφήν τῶν ἐμπορικῶν ἐπιστολῶν του, ὅπως ἀναχωρήσῃ μετ' αὐτοῦ. Ἐνόσω ἡ γλυκύθυγος λαλιὰ τῆς κόρης ἀντήχει ἠρέμα, ὁ Δαβὶδ, ὡς πᾶς εὐφάνταστος, οἰστρηλατούμενος ὑπὸ προλήψεως ἡδείας, ἐπίστευεν ὅτι σκοπιμῶς ἡ Μείρα ὤθησε πρὸ αὐτοῦ τὴν λατρευτὴν κόρην, κατὰ τὴν στιγμὴν ἀκριδῶς ταύτην, ὅτε μεθ' ἡσσοнос ἢ ἄλλοτε δειλίας ἐτόλμα νὰ ὑψώσῃ τὸ βλέμμα μέχρις αὐτῆς· διέβλεπεν ἐν τῇ συναντήσῃ ταύτῃ καταφανῆ δάκτυλον Προνοίας, καὶ πλέων εἰς ἄσπυτον μέθην διεννοεῖτο:

— Ἰδική μου εἶναι!

Ἡ Λουίζα, ἐκπληττομένη ἐπὶ τῇ σιωπῇ, ἣν ὁ νεανίας ἐτήρει, τὸν ἐθεώρει περιέργως· ἐπὶ δὲ τῆς μορφῆς του, ἣν ἡ αἴγλη τῆς χαρᾶς μεταμόρφου, πᾶν ἄλλο διέκρινεν ἦδη ἢ ἀσχημίαν καὶ χυδαιότητα. Τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καταυγαζόμενον ὑπὸ λαμπρᾶς ἡλιακῆς ἀκτίνος, ὑψοῦτο εὐρὺ καὶ ἀπαστρέπτρον οἰονεῖ

διὰ τῆς ἐσωτερικῆς πυρᾶς τῆς εὐφύιας, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ του, σπινθηρίζοντες ἐκ χρυσῆς ἐλπίδος, ἠτένιζον αὐτὴν μετὰ πρωτοφανοῦς εὐσταθείας, ἐνῶ τὰ χεῖλη αὐτοῦ ἐμειδίων ἡδέως καὶ ἐφαίνοντο συνέχοντα μόλις λέξεις ὑπερτάτας. Ὡν οἱ ἄγροὶ ἤχοι ἐπέπνεον αὐτὰ μυστηριωδῶς.

Μετ' ἀνευδοιάστου ἐλευθερίας ὕψους, μεθ' ἧς συνήθως οἱ κοινωνικῶς ἀνώτεροι λαλοῦσιν πρὸς τοὺς κατωτέρους αὐτῶν, ἡ παρθένος τῷ εἶπε:

— Τί σᾶς συνέβη, κύριε Ἑρβελέν; φαίνεσθε τεταραγμένος.

— Ναί, δεσποινίς, ἀπάντησεν ἐκεῖνος. Εἶμαι πολὺ τεταραγμένος· ἀλλὰ τὸ συμβεβηκὸς εἶναι τόσῳ σπουδαῖον, ὥστε ἡ ταραχή μου δικαιολογεῖται πληνρόστα.

— Βεβαίως εἶναι συμβεβηκὸς εὐτυχές, διότι φαίνεσθε ἐξαλλος ἐκ χαρᾶς.

— Πολὺ εὐτυχές, δεσποινίς, σχεδὸν ἀνέλπιστον.

Ἡ Λουίζα ἐπέτριψεν ἐπὶ τοῦ ὑπαλλήλου βλέμμα ἤρεμον καὶ ἀδιάφορον.

— Κατὰ τὴν γενικὴν συνεδριάσιν ἀπεφασίσθη ἴσως ὁ προοιδιασμὸς καί..

— Μάλιστα, ἀπεφασίσθη ὁ προοιδιασμὸς μου, σπουδαῖος προοιδιασμὸς..

— Σᾶς συγχαίρω λοιπόν.

Καὶ διὰ ριπῆς ὀφθαλμοῦ ἐξήτησε τὸν τετριμμένον ἐπενοῦτην καὶ τὴν χαλαρωθεῖσαν ἔνεκα τῆς μακροχρονίου χυψέως περισκελίδα τοῦ δυστυχῆς, κινουῦσα ἐλαφρῶς τὴν κεφαλὴν. Ὡσε ἐπιθύριζεν ἐνδομύχως:

— Ἡ ἐπικουρία ἤθάνει εἰς καιρὸν, διὰ νὰ δυναθῆς τοῦλάχιστον ν' ἀνανεώσῃς τὸ περιεχόμενον τῆς ἱματιοθήκης σου!

Ἄλλ' ἐκεῖνος, ἐνόσων ἴσως τὴν μυχίαν σκέψιν, διότι ἀπάντησεν ταπεινῶς.

— Ναί, δεσποινίς, τοῦτο εἶναι εὐτύχημα εὐκαιρὸν καὶ πολυτιμώτατον... Μέχρι τοῦδε ἐταλαιπωρήθην πολὺ, ὥστε τώρα ἡ εὐπορία θὰ μοὶ φανῇ διπλασίως γλυκεία... ὄχι διὰ τὴν ὑλικὴν εὐμάρειαν τὴν ὁποῖαν παρῆκει, ἀλλὰ διὰ τὴν ἠθικὴν ἐνθάρρυνσιν, τὴν ὁποῖαν ἀντῶξ ἐξ αὐτῆς... Ναί! τώρα, θὰ δύναμαι νὰ ἐμπιστεύωμαι ἀσφαλέστερον εἰς ἑμαυτὸν, χωρὶς νὰ ὀφλισκάνω οἴσιν!... ὦ! ἀδυνατῶ νὰ σᾶς περιγράψω πόσον εὐδαίμονα με καθιστᾷ ἡ βεβαιότης αὕτη! Αἱ φρόσεις αὗται ἐλέχθησαν μετὰ συγκινήσεως τόσῳ ζωηρᾶς, ὥστε ἡ νεανίς ἐξεπλάγη. Ἐνόμισεν ὅτι ὁ Δαβὶδ πρὸς αὐτὴν ἰδίᾳ ἀπετεινετο, ἡ δὲ ἐφ' ἑαυτὸν ἐμπιστοσύνη, ἣν ἐξέφεραζεν, ἀνεφέετο εἰς ἐπιχειρήσιν τινα ἀτομικῆν, ἧς τὸ ἀντικείμενον ἦτο αὐτή. Διατί οἱ ἀπλοῖ οὗτοι λόγοι τῇ ἐφάνθησαν περιεκτικοὶ τόσον ἐξιδιαισθητικῶς ἐννοίας; Ἀναμφιβόλως διότι ὁ νεανίας ἐκεῖνος τὸ πρῶτον ἦδη ἀπελάττιζε τὴν αὐστηρὰν ἐπιφύλαξιν, ἣν τῷ ἐπέβαλλεν ἡ ἀφάνεια αὐτοῦ. Οὐδέποτε τέως ἔλαβεν ἀφορμὴν ὅπως ὑποπέυσῃ ὅτι ὁ ὑπάλληλος τοῦ πατρὸς της εὐψου τοὺς πόθους του μέχρις αὐτῆς, ἀλλ' ἦδη ὑπὸ τὴν εὐσκίον ἀναδενδράδα, ὑπὸ τὰς ἀβγὰς ζεφυρίους πνοᾶς, ἀε ἐπλημμύρουν τ' ἀρώματα τῶν πέριξ ἰοδῶνων, θαλλόντων ψαλιδῶν ὑπὸ τὰς εὐφεγγεῖς τοῦ ἡλίου μαρμαρυγᾶς, ἡ νεαρά κόρη διεώρα σαφῶς τὸν πρὸς αὐτὴν ἔρωτα τοῦ πένητος μείρακος. Καὶ ὑπὸ τὴν ἐντύπωσιν τῆς ἀπροσδοκίτου μαντεύ-

σεως ταύτης ἠσθάνετο κόλον ὁμοῦ κ' εὐαρέσκειαν· κόλον, διότι ἡ κολακευτικὴ λατρεία τῇ ἀπινυθύνετο ἐξ ἐπιπέδου γίαν ταπεινοῦ· εὐαρέσκειαν, διότι οὕτως ἢ ἄλλως ἦτο ὅπωςδήποτε κολακεία, ἡ δὲ ὑψημέτερος κόρη, τῆς ὁποίας τὰς ἀγερώχους τάξεις οὐδὲν ὑπῆρχε τὸ δυνάμενον νὰ υποθάλη ἐν τῇ ἐρήμῳ οὕτως εἶπεν γῆ τῆς Νεβίλλης, μεθ' ὄλην αὐτῆς τὴν φυσικὴν ἀλαζονείαν, ἦτο ὅμως καὶ κοῦφος γυνὴ. Ἀλλὰ πρὸ παντὸς ἄλλου ἐπόθει ἦδη νὰ μάθῃ πόθεν ἦν τῆς ὁ νεανίας τὴν πρωτοφανῆ τόλμην, ὁ πένης νεανίας, μὴ δειλιῶν νὰ ἐκφρασθῆί τόσον ἐλευθέρως πρὸς αὐτήν.

Ποιοῦσα δ' αἰθνης ὑπεροπτικὴν χειρονομίαν τῷ εἶπε.

— Κατὰ λοιπόν, κύριε, βλέπω ὅτι αἱ προπάθειαι σὰς εὐδοῦνται,

Καὶ παρήλαε γοργῶς πρὸ αὐτοῦ, οἶοιεν δυσανασχετοῦσα ὅτι πολλὴν ἐθυσίασε χρόνον ὅπως ἀκούσῃ τὰ εἰς αὐτὸν ἀφορῶντα; ἔσπευσε δὲ πρὸς τὸ γραφεῖον τοῦ πατρὸς αὐτῆς ἐνῶ ὁ νεανίας, τοῦ ὁποίου συνεθλίβετο δεινῶς ἡ καρδιά, ἐθεώρει αὐτὴν ὀπισθεν ψεύγουσαν. Ἐταπεινώσεν ἔπειτα οὗτος τὸ μέτωπον, τὴν προτέραν σύννοιαν ἀναλαμβάνων, βραδυπορῶν δὲ πρὸς τὰ ὄρυχεῖα ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν.

— Ποιέ, ποτέ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ κατορθώσω ὅχι ν' ἀγαπηθῶ, ἀλλὰ δεξιόσεως κἀν νὰ τύχω παρὰ τῆς κόρης αὐτῆς· εἶναι χίμαιρα, εἶναι παραφροσύνη τὸ νὰ παραχωρῶ αἰωνίως τὴν καρδίαν μου ὄλην εἰς τὴν βασιλείαν αὐτῆς· ὦ, πόσον ἀνόητος εἶμαι! ἔσπευεν, γὰρ λάθω ἄλλην τινὰ ιδέαν ὡς σκοπὸν τῆς ζωῆς μου ἐκτὸς τῆς ἐπιτυχίας τῶν ἔργων μου! Εἶναι δυνατόν περιπτώσις ὅτι ἐγώ, ἔχων ἄποψιν τόσον ἀξίαν ἔχων συγγενεῖς ταπεινοὺς καὶ καταγωγὴν ὄλος χυδαίαν θ' ἀξιωθῶ ποτε εὐνοίας παρὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ προϊστάμενου μου; Ὅποιαν ιδέαν τηρεῖ ἐκεῖνα περὶ ἐμοῦ; Ἄρα γὰρ με λαμβάνει κἀν ὑπ' ὄψεϊ; Ἀναμφιδόλως οὕτε ἐνθυμείται ὅτι ὑπάρχω!

Ἐκάθισε τότε ἐπὶ λιθίνου ἐδωλίου πρὸ τῆς θύρας, τοσοῦτο δ' ἀπερσοφῆθη ὑπὸ τῆς βαθείας συννοίας του, ὥστε οὐδ' ἤκουσε κἀν τὰ βήματα τῶν ἐργατῶν οἵτινες ἐγγύς του διήρχοντο. Οἱ ὑπάλληλοι ἰδόντες αὐτὸν κλίνοντα τὸ μέτωπον καὶ ρεμβῶδες περιφέροντα βλέμμα, ἐνόμισαν ὅτι πιθανῶς ἀσχολεῖται ἐπὶ προβλήματός τινος δυσεπιλύτου, καθ' ὅτι οἱ χυδαῖοι καὶ ἀφελεῖς ἐκεῖνοι ἄνδρες ταχέως πρὸ πολλοῦ εἶχον ζυγίστασθαι τὴν μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ νεαροῦ αὐτῶν συντρόφου διαβλεπομένην διαφορὰν. Περὶ τῆς ἀδιαφιλονεικίτου ὑπεροχῆς του εἶχον ββαιωθῆ ἔτι ἢ ἔτι ὁ διευθυντῆς κατανοήσῃ τὴν πραγματικὴν αὐτοῦ ἀξίαν, καὶ ἐνῶ ὁ Λεβαρδιὲ μετὰ περιφρονήσεως ἀκόμη ἐκρίνε τὸν ὑπάλληλον τοῦτον, οἱ ἐπιστάται τοῦ ἐργαστηρίου ἔλεγον ἦδη πρὸς ἀλλήλους περὶ αὐτοῦ.

— Ὁ κ, Ἐρβελέν εἶναι δεινὸς τολμητίας! θὰ προοδεύσῃ πολὺ.

Οὕτως οὐδόλως ἐτόλμων νὰ ταράξωσιν αὐτὸν, ὁσάκις τὸν ἐθεώρουν σιγνὸν καὶ ἀκίνητον, ἐννοοῦντες ἐν τῇ ἀφελείᾳ λογικῇ τοῦ νοῦς των, ὅτι ὤφειλον νὰ σέβωνται τὰς πνευματικὰς ιδιοτροπίας ἀνθρώπου τοσοῦτον ὑπερτεροῦντος αὐτῶν.

Ὁ Δαβὶδ διατρέχων μηχανικῶς δι' ὄμματος ρεμβῶ- τὸ ἔγγραφον ὅπρ τῷ παρέδωκεν ὁ διευθυντῆς, κα-

τεῖδεν ὅτι πάντες οἱ ὑπ' ἐκείνου ἐκτεθέντες ὄροι ἐμνημονεύοντο ἐν αὐτῷ. Ὁ μισθὸς αὐτοῦ ἐτριπλασιάζετο· τῷ προσεφέρετο ἐκ τῶν κερδῶν μερὶς σπουδαία, ἀνεξαρτησία δ' ἐντελής εἰμὴ πλήρης κυριαρχία ἀπύλλασσεν αὐτὸν τῆς πρὸς τὸν προϊστάμενον μέχρι τοῦ δε ὀφειλομένης ὑποταγῆς. Ἀποδεχόμενος τὴνσυμφωνίαν θ' ἀπέβαινε σύμβουλος τῆς εταιρίας, μηχανικὸς ἐπιστήμων, θὰ εἰργάζετο διυλονότι ἄνευ ἐπιβλέψεως οἰαεῖςδήποτε, μελετῶν εἰς βιομηχανικὰς ἐρεῖνας, καὶ ὑποδεικνύων ἐκάστοτε τρόπον ὅσον οἷόν τε ἐπικερδεστέρας ἐφαρμογῆς· ἀλλ' ἄφ' ἑτέρου θὰ ἐδεδμεύετο οὕτως ἐπὶ δεκαετίαν ὄλην ἐν Νεβίλλῃ, θὰ ἐδεδμεύετο ἀπέναντι τῆς Λουίζης, καὶ, ἐὰν ἐνυμφεῖτο ἀπέναντι τοῦ συζύγου αὐτῆς! . . .

Ἐργίζονδεν ὑπὸ τὴν σκέψιν ταύτην καὶ βίος τοιοῦτος τῷ ἐφάνη ἀβίωτος... Ὅχι!... ἢ θὰ ἔμενον ἐν Νεβίλλῃ κυριεύων αὐτὸς τῆς ποθητῆς παρθένου, ἢ θ' ἀνεχώρει, ἀποτόμως διαρρηγνύων πάντα μετὰ τῆς ἔται ἰας δεσμόν!

Οἱ δύο ὄροι τῆς ἀποφάσεως ταύτης παρουσιάζοντο ζωηρῶς εἰς τὸ ἀνήσυχον αὐτοῦ πνεῦμα, ἀπαράγραπτοι καὶ σαφεῖς ὡς γεωμετρικὴ ἐξίσωσις. Ναί, θὰ πρέδειναν εὐσταθῶς εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ἑτέρου τούτων, βέβαιος δὲ ἦν ὅτι ἂν ἐπραττεν ἄλλως, θὰ διεκινδύνευεν ἑαυτὸν ἢ εἰς παραφροσύνην ἢ εἰς θάνατον ἐξ ἀπελπισμοῦ. Οὕτως, ἐνισχυόμενος τρόπον τινὰ ὑπὸ τῆς ἀνδρώδους ἀποφάσεώς του, ἠγέροθη, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἐργαστάσιον.

Ἐνῶ χρόνῳ ὁ Δαβὶδ ἐρρέμβαζε σύννοος, ἡ δεσποινὴς Λεβαρδιὲ εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ πατρὸς τῆς, ἐπειδὴ δὲ ἡ μαμμόθρεπτος κόρη ἦκιστα ἦτο εἰθισμένη εἰς ὑλαεῖς ἐπιφυλάξεις περὶ τὸ ἀγορεύειν, διεκόψεν ἀδεῶς τὴν ἀνάγνωσιν αὐτοῦ.

— Τώρα συνήντησα τὸν κ. Ἐρβελέν καὶ μοι ἐφάνη ἐνθουσιῶν ἐκ χαρῆς. Τί τῷ συνέβη λοιπόν;

— Τῷ συνέβη τι τὸ ὅποιον δὲν ἠλπιζε. Τὸ συμβούλιον τὰς εταιρίας τὸν προσκολλᾷ εἰς τὸ ἴδρυμά της διὰ δεσμῶν χρυσῶν. Ἴδου ὁ νέος αὐτὸς θ' ἀπολαμβάνῃ ἐφεξῆς πρὸς διπλάσιον, τριπλάσιον ἴσως, ἄφ' ὅσον ἐγὼ λαμβάνω μετὰ διευθυντῆν εἰκοσι πέντε ἐτῶν. Καὶ τοῦτο εἶναι ἀρχὴ, ἐννοεῖται! Οἱ σπουδαιότατοι ἐκ τῶν μετόχων κατεγοητεύθησαν ἀπὸ μερικὰς ἐψευρέσεως του εὐψευδέτατος. Ὡ, ἐὰν ἦτο φιλόδοξος καὶ τί δὲν θ' ἀπέλαυεν ἐκ μέρους των!

— Ὡ! εἶπεν ἡ νεανίς.

Καὶ σύννοος διαμείνασα ἐπὶ στιγμὴν προσέθηκε.

— Λοιπὸν αὐτὸς ὁ νέος δὲν εἶναι ἀσήμαντος ἀτοκότης.

— Αἱ! ὅχι βεβαίως, ἀπάντησεν ὁ πατὴρ δυσφωρῶν ὑπεράγαν, ἀλλὰ καὶ ἀδυνατῶν γλέων νὰ ἐπιμείνῃ τυφλώτων πρὸ τῆς ἀναμφηροῦς ἀξίας τοῦ τέως ὑπαλλήλου αὐτοῦ. Ἐὰν εἶχε σύμβουλον, ὀδηγόν, χειραγωγόν.

— Λοιπὸν, πάτερ μου, εἶπεν ἠρέμα ἡ κόρη, ἄφ' οὐ ἔχετε τόσῳ ζωηρῶν πεποιθησιν περὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ Ἐρβελέν, τί σὰς ἐμποδίζει τοῦ νὰ τὸν συμβουλευσῆτε καὶ χειραγωγῆσῆτε;

— Ἀλήθεια! ἀνέκραξεν ὀργίλως ὁ διευθυντῆς ἄνθρωπον ὁ ὁποῖος ἐτοιμάζεται νὰ με ὑποσκελίσῃ θὰ βοηθῶ; νομίζεις ὅτι εἶμαι παιδίον;

— Ἀλλ' ἂν αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἦτο γαμβρός σας,

θά σῆς ὑπεδκέλιζε ποτε ἄρά γε ; καὶ δὲν θά σᾶς συνέφερε τότε νὰ προλεάνητε τὴν ὁδὸν του ;

— Ὁ Ἐρβελέν γαμβρός μου ; . . . ἀνέκραζεν ὁ πρεσβύτης ἀνεγειρόμενος ἀποτόμως· δὲν σ' ἔννοῶ, ἐξηγήθητι.

— Κ' ἐγὼ ἢ ἰδία μόλις πρὸ ὀλίγου ἔννοσα . . . Ἄλλὰ δι' ὀλίγων λέξεων, δι' ἑνὸς βλέμματος μόνου, ὁ Ἐρβελέν μοι ἀπέδειξεν ἐπιθυμίας τοῦ τινὰς εἰς ἐμὲ ἀφορώσας, τὰς ὁποίας οὐδέποτε μέχρι τοῦδε ὑπέπτευσα, ἀφ' ὅτου εὐρίσκεται παρ' ἡμῖν. Εἶμαι βεβαία ὅτι μὲ ἀγαπᾷ καὶ χαιρεῖ τόσον ζωηρῶς διὰ τὴν βελτιώσιν τῆς θέσεώς του. ναὶ μὲν, καὶ χάριν τῶν γονέων του, — διότι εἶναι ἄριστος υἱὸς ἀναγνηρῆτος, — ἀλλὰ πρὸ πάντων διότι βλέπει ὅτι προσήγγισεν ὀλίγον εἰς ἐμὲ.

— Ἄλλὰ κόρη μου, ὅπως ὁμιλεῖς περὶ τοῦ κ. Ἐρβελέν, φαίνεται τρόπον τινὰ διατεθειμένη διὰ νὰ γείνηται σύζυγός του.

— Πάτερ μου, ὑμεῖς βεβαίως δύνασθε κάλλιον ἐμοῦ νὰ διακρίνητε ἂν αὐτὸς εἶναι ἢ ὄχι σύζυγός ἀξίος ἐμοῦ.

— Μ' εὐρίσκεις ἀπροπαράσκευον εἶπεν ὁ πατὴρ ἀμνηχανῶν πῶς· τί ν' ἀπαντήσω τώρα ;

— Δὲν ζητῶ ἀπάντησιν· ἀπ' ἐναντίας, σεῖς μ' ἐρωτᾶτε. Παρατηρήσατε, σκέφθητε καλῶς . . . Ὑμεῖς ὁ ἴδιος δὲν μ' ἐβεβαίωσατε ὅτι δυσκολώτατα θά δύνηθῶ νὰ εὐρω σύζυγον εἰς χώραν ὅπου οἱ ἄνδρες εἶναι τόσον πρακτικοῦ πνεύματος καὶ ζητοῦσιν ὑπερογκον προῖκα ; Ἴσως λοιπὸν τώρα εὐρίσκεται εἰς τὴν διάθεσίν σας γαμβρός τοιοῦτος ὁποῖον ἐζητεῖτε πρὸ πολλοῦ ! . . .

— Ἄλλὰ τί εἶναι ὁ Ἐρβελέν ; υἱὸς πτωχοῦ ἐργάτου.

— Τί θά ἴναι ἐντὸς ὀλίγου αὐτός ; ἰδοὺ τὸ σπουδαῖον ! ὁ πατὴρ του δὲν εἶναι αἰώνιος εἰς τὸν κόσμον. Αἶ, ὅταν ἀποκτήσῃ περιουσίαν ἀξιόλογον, οὐδεὶς πλέον θά φροντίσῃ νὰ μάθῃ πόθεν καὶ πῶς προέκυψεν εἰς τὴν κοινωνίαν.

— Κόρη μου, ἡ σταθερότης σου μ' ἐκπλήττει, εἶπεν ὁ πατὴρ μειδιῶν. Τῷ ὄντι ἐπωφελήθης ἐκ τῆς ἀνατροφῆς τὴν ὁποίαν ἔλαβες. Ναί, ὁ Ἐρβελέν θ' ἀποκτήσῃ ποτὲ περιουσίαν, ἔχει πᾶν ὅτι ἀπαιτεῖται ὅπως τὸ κατορθώσῃ, ἀλλὰ σὺ τὸν εὐρίσκεις ἀξίον τῆς εὐαρεσκείας σου ;

— Δὲν εἶναι οὔτε καλλίτερος οὔτε χειρότερος ἀφ' ὅσους ἄνδρας ἐγνώρισα μέχρι τοῦδε· ὅταν ξυρισθῇ, κτενισθῇ καὶ ἐνδυθῇ καλῶς θά ἴναι ἀνεκτός· ἀλλ' ἐκτὸς τούτου ἔχει ἦθος οὐχὶ κοινόν, καὶ σπινθηροβολοῦσιν ἐξ εὐψυχίας οἱ ὀφθαλμοὶ του· τί πλέον νὰ ζητήσω ;

— Ἐγνώρισα ἄλλας νεάνιδας αἱ ὁποῖαι ἐσκέπτοντο σπουδαίως ἂν θά ἠδύναντό ποτε ν' ἀγαπήσωσι τοὺς συζύγους τοὺς ὁποίους ταῖς ἐπέβαλλον· ὥστε ἐκπλήττομαι βλέπων σε ὑπεῖκουσαν εἰς προλήψεις ἀπολύτως πρακτικὰς, καὶ παρορῶσαν ὀλοτελῶς τὸ αἰσθηματικὸν μέρος.

— Ἄντι νὰ ἐκπλήττησθε, ἔπρεπε νὰ χαιρήτε διὰ τοῦτο, ἀπύνησεν ἡ νεάνις ψυχρῶς καὶ εἰρωνικῶς. Θά ἠδυνάμην νὰ φανῶ ἀπαιτητικὴ ἄς εἶχον καλὴν προῖκα· ἀλλ' οὐδὲν ἄλλο μ' ἐδάκατε, πάτερ μου, εἰμὴ ἀνατροπὴν θετικὴν καὶ βάσιμον· πρέπει λοι-

πόν, ἀφ' οὗ ὀψίπλουτος θά ἦμαι ἐγὼ αὐτή, νὰ ἐκλέξω τοῦλάχιστον σύζυγον εὐρισκόμενον ἐπιτῆς ὁδοῦ ἥτις ἄγει πρὸς τὸν πλουτισμόν. Κατενόησα τὴν ἀνάγκην ταύτην, αὐτὸ εἶναι τὸ μυστικὸν ἐλατήριο τῆς διαγωγῆς μου· μήπως τὴν εὐρίσκετε ἄποπον.

— Ὅχι, ἀλλὰ μοι φαίνεται ἀπροσδόκηται . . . Ἄλλως τε ἔχομεν καιρὸν πρὸ διάσκεψιν.

Ὡς βλέπομεν τοὺς πόρους τοῦ Δαβὶδ, μόλις ἐν τῷ πνεύματι αὐτοῦ διαγραφέντας, κατενόησεν ἡ θαυμασίως ὀξυδερκῆς ἀντίληψις τῆς νεάνιδος, ἐν ᾧ δ' ἐκεῖνος κατετρέχετο ὑπὸ τῶν ἀγωνιωδῶν τῆς ἀβεβαιότητος πόνων, ἡ τύχη αὐτοῦ ἀπαφασίζετο εὐμενῶς. Ἐξ ὁποίων καὶ ὁπόσων σκληρῶν ἀμφιβολιῶν δὲν θ' ἀππλάσσειτο ὁ τάλας ἂν ἠδύνατο ν' ἀναγνώσῃ εἰς τῆ ψυχῇ τῆς Λουίζης ὡς ἐκείνη ἀνέγνω ἐν τὸν τῶν ὁμιλιῶν αὐτοῦ !

Τρέμων προσήγγισεν τὸν διευθυντὴν· καὶ ἀνεκοίνωσεν αὐτῷ δισταγμὸς τινὰς· — ἐπὶ τοῦ ἐγγράφου ὄτρω ὄφειλε νὰ ὑπογράψῃ· ὅτε δ' ἐκεῖνος, προσποιούμενος ὅτι δὲν ἔννοεῖ τὰς παραδόξους αἰτιολογίας ἃς προέτεινεν ὁ Δαβὶδ, παρεκίνησεν αὐτόν, νὰ ἐξηγηθῇ σαφέστερον, ὁ νεαρὸς ἐραστὴς ὡμολόγησε τοὺς πόθους αὐτοῦ ἐν τέλει, βεβαίως ὅτι οὐδεμία τῷ ἐδίδοτο ἐλπίς τοῦ νὰ τύχῃ εὐνοίας παρὰ τῆς δεσπονίδος Λουίζης, ἀνευδοιάστως οὐχὶ μόνον τὸ κατάστημα ἀλλὰ καὶ τὴν χώραν ἐκείνην θά κατέλειπε καὶ θ' ἀνεχώρει μακρὰν.

Θαυμάζων τὴν ὀξείαν διορατικότητα τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ ὁ διευθυντὴς καὶ ἐκπληττόμενος ὑπὸ τῆς ταχύτητος μεθ' ἧς ἐξειλίσσοντο τὰ ὑπ' αὐτῆς προορηθέντα, ἐπὶ στιγμὴν διετέλεσεν ἀναυδος· ἀλλ' ἰδὼν τὸν σύμβουλον μηχανικὸν ὄχρον πρὸ αὐτοῦ καὶ ριγοῦντα, ἔκρινεν ἀναπόφευκτον τὸ νὰ βεβαιώσῃ καὶ ἐνθαρρύνῃ αὐτόν· ἡ δὲ περιχαρὴς κραυγὴ, ἥτις ἐξέφυγε τοῦ στόματος αὐτοῦ ὅτε ἤκουσεν ὅτι ὁ διευθυντὴς εὐνοικῶς ἀπεδέξατο τὴν αἰτησίαν του, θά ἠδύνατο ἴσως νὰ συγκινήσῃ τὴν μαρμαρώδη καρδίαν τῆς ἀγαπωμένης κόρης ἂν ἐφθάνει εἰς τὰ ὦτα αὐτῆς.

Ἐκείνη μακαρίως ἀνακαθημένη ἐν τῷ κήφῳ τοῦ πατρὸς τῆς οὐδόλως ἀνεπόλει τὸν νεάνιαν, ὅστις χάριν αὐτῆς μόνης προσηλοῦτο εἰς τὴν ζωὴν. Ἄλλ' ὅταν ὁ πατὴρ παρουσιάσῃ αὐτῇ τὸν Δαβὶδ, τῷ ἐπέτρεψεν ὅπως ποιήσῃται ἐναρξίν τῶν ἐρωτοπρασιῶν, ἐθεώρησε πρέπον τὸ νὰ συγκατατεθῇ πρὸς αὐτόν, ὑπεδέξατο δὲ τὸν ἀγαθὸν μνηστήρα μετ' ἠθους ἐρασμιοτήτος γαληνιαίας, τὴν ὁποίαν οὗτος ἐθαύμασεν ὡς τὸ ἄωτον τῆς παρθενικῆς χάριτος. Φιλόδοξος δὲν ἦτο, ἐπομένως δ' ὁσάκις ἡ Λουίζα ἤξιον νὰ τῷ προσμεριδιᾷ ἐθεώρει αὐτὸν ὡς τὸν εὐδαιμονέστατον τῶν ἐπὶ τῆς γῆς. Ὁ ἔρωτος δὲν συνέλαβεν ὑπὲρ τῆς καλλιμῶρφου, ἀλλ' ἀπαθοῦς ταύτης κόρης ἦτο βαθύς, ἐντελής ἀπόλυτος, καθ' ὅτι οὐδέποτε τέως ἠγάπησεν ἄλλην γυναῖκα, καὶ ἐπὶ τῆς πρώτης ταύτης ὄφειλεν ἦδη νὰ ἀρξῆται καὶ λήξῃ ἡ τρυφερά τῆς ψυχῆς του στοργή.

Σήμερον, ἑπτακαίδεκα ἐνιαυτοὺς μετὰ τὰ γεγονότα ἐκεῖνα, τὰ ἐξασφαλίσαντα τότε τὴν εὐδαιμονίαν του, ἀκινητῶν ἐπὶ τῶν ἐδωλίων τῆς ἀτμαμάξης τῆς πσευδοῦσης μετ' ἀκαθέκτου ὀργῆς πρὸς τὴν Νιδίλιν, διεννοεῖτο καὶ πάλιν τὴν Λουίζαν, ἢν ἠγάπα ἔτι ὡς καὶ κατὰ τὴν πρώτην τοῦ ἐρωτός του ἡμέραν

Π ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ
ΚΑΙ Η ΟΡΘΟΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΡΙΤΙΚΗ.

Θαύμα καὶ προφητεία.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐξηγεῖται καὶ τι ἀξιοπρα-
τήρητον φαινόμενον ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ Χριστιανισμοῦ·
ὅτε ἄλλοι οἱ Ἀπόστολοι ἤρξαντο κηρύττοντες τὸ κήρυγ-
μα τοῦ Σταυροῦ, πρὸ τῆς λάμπειας δὲ τούτου ἐδιώκοντο
τὰ εἰδῶλα τοῦ ψεύδους, πρὸς ἀποδείξιν τῆς θείας αὐτῶν
ἀποστολῆς ἐπικαλουμένων ἐκείνων ἀποδείξεις πνεύματος
καὶ δυνάμεως πρὸ τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐθνικῶν, οὐδὲν
ἄλλο μέσον ἀπλούστερον καὶ φυσικώτερον ὑπῆρχε πρὸς
ἄμεσον καταστροφήν τοῦ Χριστιανισμοῦ κατὰ τὴν πρῶ-
την αὐτοῦ ἀρχὴν καὶ ἀνάπτουζιν ἢ ἡ ἔνστασις ὅτι τὸ
θαῦμα δὲν εἶναι δυνατόν. Καὶ ὅμως οὐ μόνον οὐδεις Ἰου-
δαῖος καὶ ἐθνικός ἐπραξε τούτο, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ πρό-
δρομοὶ τῶν νεωτέρων Ὀρθολογιστῶν Κέλσος καὶ Ἰουλιανός
δι' ἄλλων μέσων ἐζήτησαν νὰ διασειώσωσι τὸ κύρος
τῶν Εὐαγγελικῶν θαυμάτων. Πόθεν δὲ τοῦτο; διότι καὶ
ἐθνικός καὶ Ἰουδαϊκὸς κόσμος εἶχον ὑγιέστερον τὸ φρόνη-
μα καὶ φυσικώτερον τὴν ἀντίληψιν ἢ ὥστε νὰ φθάσωσιν
εἰς τὴν ἄρνησιν τοῦ δυνατοῦ τῶν θαυμάτων. Δύναται ὁ
Θεὸς νὰ ἐνεργῇ θαύματα; Τὸ ἐρώτημα τοῦτο, λέγει ὁ
Ρουσσώ, ἂν τις μετὰ σπουδαιότητος ἤθελε προτείνειν
τοῦτο, θὰ ἦτο ἡ μεγίστη ἀσέβεια, ἂν μὴ ἦτο καὶ καθ'
ἑαυτοῦ παράλογον· εἰς ἐκείνον δὲ, ὅστις ἀποφατικῶς ἤ-
θελε λύσει τοῦτο, θὰ ἦτο μεγάλη τιμὴ ἂν ἐπεχειρεῖ τις
νὰ τιμωρήσῃ αὐτόν. Τὸ καλλίτερον δι' αὐτόν θὰ ἦτο ὁ
ἐν τῷ φρενοκομείῳ περιορισμός. Τίς ὅμως ὀρθοφρονῶν
ἠρνήθη ποτὲ εἰς τὸν Θεὸν τὴν δύναμιν τῶν θαυμάτων;
Ἀφοῦ, ὡς ἀνωτέρω εἶπον, Κέλσος, Ἰουλιανός καὶ Πορφύ-
ριος, ἐξαντλήσαντες ὅλην τὴν εὐφυίαν τῶν ἐν τῷ κατὰ
τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀγωνίᾳ τῶν καὶ μάλιστα κατὰ τῶν
θαυμάτων, ἀπεπειράθησαν ἢ νὰ ἐξηγήσωσιν αὐτὰ ὡς
ἐνεργεῖαν τῶν δαιμόνων ἐπαναλαμβάνοντες τὸ τῶν Ἰου-
δαίων «ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαι-
μόνια» ἢ ὡς ἀποτέλεσμα ἀπάτης νὰ παραστήσωσιν, ἢ
τέλος ὡς καρπὸν νόμων ἀγνώστων καὶ ἱατρικῆς τέχνης
νὰ ὀρίσωσιν· οὐδεις ὅμως τὸ δυνατόν τούτων ἠρνήθη.
Ἐπεκαλοῦντο μόνον πρὸ τῶν Χριστιανικῶν θαυμά-
των τὰ θαύματα τῶν θεῶν καὶ τῶν Ἡρώων.

Τοῦτο ὅμως δὲν ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ κατὰ τοῦ
κύρους τῶν θαυμάτων; Καὶ πᾶσα ψευδὴς θρησκεία δὲν
ἐγκαυχᾶται διὰ τὰ θαύματα αὐτῆς; Τὸ μὲν γεγονός
εἶναι ἀναμφισβήτητον, ποῖα ὅμως ἡ συνέπεια τούτου;
Ἡ συνέπεια εἶναι ἡ ἀκατάλυτος ἀλήθεια, περὶ ἧς πολ-
λάκις ἄχρι τοῦδε εἰπόμεν, τὸ ὅτι ἡ θρησκευτικὴ συνεί-
δησις τῶν λαῶν τὸ θαῦμα ἀείποτε ἀντελήφθη ὡς τὴν
μορφήν τῆς ἀποκαλυπτικῆς ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ, τοῦ
ὅτι ἡ ἀληθὴς ἀποκάλυψις οὐ μόνον θαύματα εἶναι δυ-
νατὸν νὰ περιέχῃ, ἀλλὰ καὶ κατ' ἀνάγκην πρέπει νὰ

περιέχῃ καὶ τοῦ ὅτι τὸ πραγματικὸν καὶ ἱστορικῶς ἀξι-
όπιστον θαῦμα ἀποτελεῖ τὴν ἀναμφισβήτητον ἀποδείξιν
τῆς τε θείας Ἀποκαλύψεως καὶ τῆς ἀληθοῦς θρησκείας.
Ἡ Ἀντί, λέγει καὶ ὁ Πασκάλ, ἐκ τῶν ψευδῶν θαυμάτων
νὰ διαμφισβητῶμεν καὶ τὰ ἀληθῆ, τὸναντίον πρέπει
νὰ σκεπτόμεθα. Ἐπειδὴ ἄλλοι ὑπάρχουσι ψευδῆ θαύματα,
κατὰ λογικὴν ἀνάγκην δεῖον νὰ ὑπάρχωσιν ἀληθῆ.»
(Pens. P. 3. α. 16.)

Ὁ ἐθνισμὸς διηγείται θαύματα, ὅπως ταῦτα ὁ μῦθος
ὑπὸ ποιητικὴν μορφήν ἐκ τινος προϊστορικῆς ἐποχῆς πα-
ρέδωκεν εἰς αὐτόν, τὰ ὅποια ὅμως οὐδεις ὡς ἱστορικῶς
ἀληθείας ἐζήτησε νὰ ὑποστηρίξῃ. Ὁ Χριστιανισμὸς ἐπι-
καλεῖται ἔκτακτα γεγονότα, ἐνεργεῖ ἐν πλήρει ἡμέρᾳ
τῆς ἱστορίας, οὐχὶ δὲ ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀλλ' ἐν τῷ φανερῷ
ἐνώπιον ἀπέρου πλῆθους, οἱ δὲ ἐχθροὶ δὲν ἀπαρνοῦνται
ταῦτα· ὁ ἐθνισμὸς μορφώνει μύθους, τὰς φαντασιώδεις
ταύτας προσωποποιήσεις τῆς ἰδέας, τὸν ἄκρατον τοῦτον
συμβολισμὸν, ὁ ὁποῖος εἶναι μὲν πλούσιος κατὰ τὸ πε-
ριεχόμενον, ἀλλὰ πρὸ τοῦ φωτός τῆς ἱστορικῆς συνει-
δήσεως διαλύεται, ὡς ὁ φυσικὸς ἀντικατοπτρισμὸς·
ὁ δὲ Χριστιανισμὸς στηρίζεται ἐπὶ θείων γεγονότων,
τὰ ὅποια εἰς ἑκατομμύρια ἀνθρώπων ἀποτελοῦσι τὴν
βάσιν καὶ τὸ ἐλατῆριον τῆς πίστεως αὐτῶν, διὰ
τὰ ὅποια ζῶσι καὶ ἀποθνήσκουσιν, τὰ ὅποια ἐξη-
γοῦσι μόνον τὴν σύστασιν καὶ ἐξάπλωσιν αὐτοῦ, τὰ
ὅποια τῆς παλιγγενεσίας τῆς ἐν Χριστῷ εἶναι ἡ
ἀρχὴ καὶ ἡ οὐσία, καὶ τῶν ὁποίων τέλος μάρτυς εἶ-
ναι ἡ καθόλου ἱστορία τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἀπροκα-
τάληπτος, λέγει καὶ κριτικώτατος τις ἱστορικός, καὶ
βαθεῖα φυσικὴ ἔρευνα ἀπαιτεῖται διὰ νὰ κατανοήσῃ τις
παραβάλλων τὰ θαύματα τοῦ Χριστιανισμοῦ πρὸς τὰ
τῶν συναξερῶν καὶ τῶν ψευδῶν θρησκειῶν, ὅτι ἐν αὐ-
τοῖς ἐπικρατεῖ ἄλλο πνεῦμα».

Διατί ὅμως τὸ θαῦμα νὰ εἶναι ἀδύνατον; Τί εἶναι
τῷ ὄντι φύσις; Τί δὲ ὑπὲρ φύσιν; Φύσις εἶναι ὁ ὁρατός
οὗτος κόσμος· μετὰ πασῶν τῶν ἐν αὐτῇ ἐμφύτων δυνά-
μεων, αἵτινες διατεταγμέναι κατὰ μέτρον, τάξιν καὶ
ἀριθμὸν ἐνεργοῦσι καθ' ὀρισμένους νόμους καὶ κανόνας·
ἐξέλαμψαν ἐκ τοῦ κόλπου τῆς θείας παντοδυναμίας, φέ-
ρονται καὶ διατηροῦνται τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως Αὐ-
τοῦ, διότι αἱ δευτερεύουσαι αἰτίαι, αἱ φυσικαὶ δηλ. δυ-
νάμεις, ἐνεργοῦσι μόνον διὰ τῆς πρώτης καὶ υπερτάτης
αἰτίας, ἡτοὶ τοῦ Θεοῦ. Ἐν αὐτῷ ζῶμεν καὶ κινούμεθα
καὶ ὑπάρχομεν, δὲν διατελεῖ μακρὰν τοῦ δημιουργήμα-
τος αὐτοῦ, ὡς ὁ καλλιτέχνης εἶναι μακρὰν τοῦ ἔργου
τῶν χειρῶν αὐτοῦ, ἀφοῦ ἐν Αὐτῷ καὶ δι' Αὐτοῦ τὰ
πάντα συνέστηκεν· ἡ φύσις δὲν ἀπεκρυσταλλώθη ἐν
τοῖς νόμοις αὐτῆς, οὐδ' ἀπελιθώθη ἐν αὐτοῖς, ὥστε
ἐσφαλμένη θεωρία καὶ ἀντίληψις τῶν ὄντων νὰ ἀντι-
τάσῃ κατὰ τοῦ Θεοῦ δίκην θεῶν ἀκάμπτων καὶ ἀπεσ-
κληρωμένων. Τὸναντίον ἐμφυχοῦται ὑπὸ τῆς ζώσης
πνοῆς τοῦ δημιουργοῦ, καθὼς τὸ ἀνθρώπινον σῶμα ὀρίζε-
ται καὶ ζωογονεῖται ὑπὸ τῆς ψυχῆς, ἐν ᾗ καὶ δι' ἧς ζῆ
καὶ κινεῖται. Αὕτη ἡ ὑψίστη καὶ παντοδύναμος θέλη-
σις τοῦ Θεοῦ, ἡ ὅποια ἐν ἀρχῇ τῆς δημιουργίας

*) Ἰδε ἀριθ. 35, σελ. 683—684.

μ' ἐν Γεννηθῆτω μόνον
ὄν τὸ μηδὲν ἐποίησε

εἶναι ἡ μόνη κυρία αἰτία, ἐκ τῆς ὁποίας αἱ δυνάμεις τῆς φύσεως ὑπὸ τὰς διαφορὰς αὐτῶν μορφῶν καὶ σχέσεις ἐξῆλθον καὶ παρήχθησαν, ἡ πρώτη καὶ ἐσχάτη αἰτία, ἐπὶ τῆς ὁποίας αὐταὶ στηρίζονται καὶ ἐπαναπαύονται. Τίς ὅμως θὰ ἐτόλμα νὰ εἶπῃ ὅτι ἐν ταῖς δυνάμεισι ταύταις ὁ Θεὸς κενώσας ὄλην ἐαυτοῦ τὴν οὐσίαν ἐδεσμεύθη ὑπ' αὐτῶν οὕτως ὥστε χρόνος καὶ τόπος νὰ κατισχύωσιν ἐκάστοτε τῆς παντοδυναμίας, αὐταὶ αἱ πεπερασμέναι μορφαὶ νὰ δεσμεύσωσι τὸ ἄπειρον; ἢ τίς ἔχει τὴν τύλην νὰ παραδεχθῆ ὅτι οἱ νῦν νόμοι τῆς γεωμετρίας καὶ τῆς μηχανικῆς ὑπῆρξαν ἀνεκὰθεν οἱ αὐτοί; » οὐδένα λόγον ἔχομεν νὰ πιστεύωμεν, λέγει Ἄγγλος τις φυσιοδίφης, ὅτι ὅ,τι ἤξεύρομεν ταῦν περὶ τῶν νόμων τῆς γεωμετρίας εἶναι ἀκριβῶς καὶ ἀπολύτως ἀληθές, ἢ ὅτι οἱ νόμοι οὗτοι ὑπῆρξαν κατὰ προσέγγισιν μόνον ἀληθεῖς ἐν ἐποχῇ οἰκδήποτε πέραν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, περὶ τῆς ἔχομεν ἀποδείξεις ἀμέσως. Ἡ ἀκριβής καὶ ἀπόλυτος ἀλήθεια τῶν γεωμετρικῶν καὶ μηχανικῶν νόμων καὶ ἡ μονιμότης αὐτῶν διὰ πάντων τῶν αἰῶνων εἶναι ὑπόθεσις μηδὲν ἔχουσα τὸ βάσιμον» (Revue scientifique. Αἰ. τῆς 15 ἰουλ. 1875). Διὰ τοῦτο ἔχει τὴν δύναμιν ἡ αὐτὴ παντοδύναμος θέλησις ἡ δημιουργήσασα καὶ συντηροῦσα τὰς φυσικὰς δυνάμεις, ἡ δι' αὐτῶν καὶ ἐν αὐταῖς ἐνεργοῦσα τῆς δι' ἄλλου τρόπου ἢ τῆς μεσότητος τῶν φυσικῶν νόμων νὰ ἐνεργῆ. Πᾶσα ἄρα φυσικὴ δύναμις ζῆ καὶ κινεῖται μόνον ἐκ καὶ διὰ τῆς πρώτης ταύτης αἰτίας. Διὰ τοῦτο δὲ ἔλεγε καὶ ὁ Κύριος πρὸς τοὺς ὀρθολογιστὰς τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ Σαδδουκαίους: «πλανάσθε μὴ εἰδότες τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ». (Ματθ. 22, 27). Πᾶς ὑψηλότερος καὶ ἀνώτερος βαθμὸς οὐσίας καὶ δυνάμεως ἐν τῇ φύσει εἶναι πρὸ τῶν κατωτέρων βαθμῶν ἀναλογία τις θαύματος τούτεστι, σειρὰ νέων δυνάμεων καὶ ἐνεργειῶν ἰσταμένων ὑπὲρ τὰς κατωτέρας καὶ ὀριζουσῶν αὐτάς. Ἡ ἀρχὴ τῆς ὀργανικῆς ζωῆς ἰσταται ὑπὲρ τὸν νόμον τῆς βαρύτητος καὶ ὀρίζει αὐτὸν, αἶρει τὴν ἐνεργεῖαν τῶν χημικῶν δυνάμεων καὶ ὑποβάλλει αὐτάς ὑπὸ ὑψηλοτέρους σκοποὺς τῆς διατηρήσεως τῆς ζωῆς; αὐταὶ ἐκτελοῦσι πάλιν τὸ ἔργον τῆς ἀποσυνθέσεως ἐν τῷ σώματι ἅμα ἐκλείπει τὸ πνεῦμα. Πᾶσα ζωσα οὐσία» ἡ γέννησις τῆς ζωῆς ἐν τῷ σκληρῷ ξύλῳ τῆς ὕλης» ἀποτελεῖ ὑψηλοτέρων ἐνεργειῶν καὶ δυνάμιν πρὸ τῆς φυσικοχημικῆς δυνάμεως, ἡ ὁποία ὑπάρχει μὲν ἐν ταῖς κατωτέροις ταύταις μορφαῖς, δὲν προέρχεται ὅμως ἐξ αὐτῶν. Δὲν θὰ ἐξελαμβάνομεν ὡς θαῦμα σήμερον, ἂν ἐξαιφνης ὁ λίθος παρίστατο φέρων ῥίζας καὶ κλάδους, ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῶν φύλλων αὐτοῦ ἐχρῶσιζον οἱ καρποί; Δὲν θὰ ἐξεπλησασμένα, ἂν ἐβλέπομεν τὰ δένδρα νὰ περιπατῶσι καὶ κινῶνται ὡς τὰ ζῶα; Καὶ ὅμως ὑπῆρξε, πρέπει νὰ ὑπῆρξε χρόνος, καθ' ὃν μεταξὺ τῶν πρώτων ἀνοργάνων μορφῶν τῆς φύσεως ἐβλάστησε τὸ πρῶτον φυτὸν· πρέπει ἅπαξ ἐν τινὶ ἐποχῇ ἐν τῇ ὑπὸ φυτικῷ κόσμῳ κεκαλυμμένη φύσει νὰ ἐκινήθη τὸ πρῶτον ζῶον. Ἡ δὲ πρόοδος αὕτη πρὸ τῶν πρότερον ἐπικρατούντων νόμων τῆς φύσεως ἦτο εἶδος θαύματος. Οὕτω καὶ ὅταν

ἐν τῷ μέσῳ τῶν μορφῶν τῶν θηρίων ἐμορφώθη ὁ πρῶτος ἄνθρωπος, εἰς δὲ τὸν χρόνον τῶν ἀνάρθων φωνῶν τῶν ζῶων προσετέθη ὁ ἔναρθρος καὶ μελωδικὸς ἦχος τῆς ἀνθρωπίνης γλώσσης, ὅτε ὁ κόσμος τοῦ λόγου ἤρχισε νὰ σκέπτεται καὶ νὰ λαλῆ, τοῦτο ἦτο φαινόμενον μὴ δυνάμενον νὰ ἐξέλθῃ οὐδὲ νὰ παραχθῆ ἐκ τῶν προγενεστέρων βασιλείων τῆς φύσεως, τούτεστιν ἦτο θαῦμα, ἂν καὶ σήμερον δὲν εἶναι τοιοῦτον ὁ ἄνθρωπος λοιπὸν μετὰ τῶν φαινόμενων τῆς διανοίας καὶ τῆς ἐλευθερίας ὑπῆρξε τὸ ἐσχάτον τῶν θαυμάτων ἐν τῇ δημιουργίᾳ. Κατὰ ταῦτα τὸ θαῦμα εἶναι μὲν φαινόμενον ἐν τῇ φύσει, ἀλλὰ μὴ διὰ τῆς φύσεως ἐνεργούμενον. Ἡ καθόλου φύσις τὸν σκοπὸν ἐκείτης πληροῖ ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ πνεύματι, ἦτοι ὁ σκοπὸς τῆς καθόλου δημιουργίας εἶναι ὁ ἄνθρωπος ὡς ἡ ἀνακεφαλαίωσις αὐτῆς· αἱ δὲ φυσικαὶ δυνάμεις εἶναι φορεῖς ἠθικῶν ἰδεῶν ὡς τοιαῦται ἄρα λογικαὶ καὶ τῆς σοφίας τοῦ Θεοῦ ἀπεικάσματα, ἀφοῦ «τὰ ἀράτα Αὐτοῦ τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθοράται».

(Ἀκολουθεῖ).

HOMO VETUS.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΒΕΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝ/ΠΟΛΕΙ ΣΕΙΣΜΟΥ.

Ὁ κ. Ἡλ. Βαλδαμάκης οὗ τὴν ἐπιστημονικὴν περὶ τοῦ σεισμοῦ τῆς ἡμετέρας πόλεως διατριβὴν ἐδημοσιεύσαμεν ἐν τῷ προτέρῳ τεύχει, ἐπέστειλε τῷ «Νεολόγῳ» καὶ τὰδε συμπληρωματικῶς:

Ἐρίταμε κ. Συντάκτα,

Συμπληρῶν ἐν μέρει σήμερον τὰ χθὲς ἐν τῇ ἀξιολόγῳ ἡμῶν ἐφημερίδι δημοσιευθέντα περὶ τοῦ σεισμοῦ τῆς ἡμετέρας πόλεως, προάγομαι διὰ τῆς παροῦσός μου ν' ἀνακοινώσω ἡμῖν ἀξίαν λόγου παρατήρησίν μου ἐπὶ τῆς προφανοῦς γεωγραφικῆς σχέσεως, ἣτις ὑφίσταται μεταξὺ τῶν τριῶν σημείων, ἅτινα ἀποτελοῦσι τὰ φαινόμενα κέντρα τῶν τριῶν ἀπὸ τοῦ ἰανουαρίου τοῦ 1893 μέχρι τοῦ ἰουνίου τοῦ τρέχοντος ἔτους σεισμῶν, ἦτοι τῆς πόλεως Ζακύνθου, τῆς Ἀταλάντης καὶ τῆς ἡμετέρας.

Τῷ ὄντι ἀπλῆ τοῦ γεωγραφικοῦ χάρτου ἐπισκόπῃσι πείθει ἡμᾶς ὅτι τὰ τρία ταῦτα σημεία κείνται ἀκριβῶς ἐπὶ τῆς αὐτῆς εὐθείας γραμμῆς, τοῦτο δὲ δεόν νὰ μὴ θεωρηθῆ καθ' ἡμᾶς ὡς ἀπλῆ σύμπτωσης, ἀλλὰ τούναντιον ὡς ἐνδείξις ὅτι οἱ τρεῖς οὗτοι κατὰ τόπους διεκεκριμένοι σεισμοί, ἅπαντες τεκτονικοί, ἀποτελοῦσι φυσικῶς τρεῖς κατὰ χρόνον μόνον διακεκριμένας φάσεις τοῦ αὐτοῦ σεισμικοῦ δράματος, ὅπερ, ἀρξάμενον ἐν Ζακύνθῳ κατὰ ἰανουάριον τοῦ παρελθόντος ἔτους καὶ ἐπαναληφθὲν αὐτόθι κατ' ἀπρίλιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἐπαρουσίασε κατ' ἀπρίλιον ἐ. ἔ. τὴν γνωστὴν φάσιν τῶν σεισμῶν τῆς Λοκρίδος, μετὰ δύο δὲ περίπου μῆνας τὸν τῆς

ἡμετέραν πόλιν δεινῶς συνταράξαντα σεισμὸν τῆς 28 ἰουνίου.

Ἡ μετὰστασις ἄρα τοῦ σεισμικοῦ φαινομένου φαίνεται ἀκολουθήσασα ὠρισμένῃν ἀπὸ τοῦ ΝΔ πρὸς τὸ ΒΑ διεύθυνσιν, ἥτις σχεδὸν ταυτίζεται μετὰ τῆς τῶν ἐν τῇ ἡμετέρα πόλει καὶ περὶ αὐτὴν γενομένων σεισμικῶν δονήσεων διευθύνσεως, ἥτις, ὡς καὶ χθὲς ἐσημειώσαμεν, ἐξ αὐτοψίας διὰ τῆς ἐπιτοπίου μελέτης τῶν παθόντων οἰκοδομημάτων, ὡς καὶ τῶν σχηματισθεῖσιν ῥωγμῶν τοῦ ἐδάφους βεβαιωθέντες, ἦτο σχεδὸν ἀπὸ τοῦ ΒΑ πρὸς τὸ ΝΔ (*).

Δὲν πρόκειται ἄρα κατὰ ταῦτα μόνον περὶ ἀ π λ ἦ ς ἀ ν α λ ο γ ί α ς τοῦ ἡμετέρου σειμοῦ πρὸς τοὺς ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὸ εἶδος ὡς καὶ κατὰ τὴν φύσιν τῶν σεισμῶν τούτων, ἀλλὰ καὶ περὶ ὁλοσχεροῦς καὶ ὑπὸ τῶν πραγμάτων ἐνδεικνυομένης τ α υ τ ὀ τ η τ ο ς τοῦ σειμοῦ τῆς ἡμετέρας πόλεως μετὰ τῶν σεισμῶν Ζακύνθου καὶ Δοκροῖδος.

Ἐν Παντειλίῳ, τῇ 8]29 Ἰουλίου 1894.

Πρόθυμος.

ΗΛ. Γ. ΒΑΣΑΜΑΚΗΣ.

J U I N .

Les prés ont une odeur d'herbe verte et mouillée.
Un frais soleil pénètre en l'épaisseur des bois ;
Toute chose étincelle, et la jeune feuillée
Et les nids palpitants s'éveillent à la fois.

Les eours d'eau diligents aux pentes des colines
Ruissent clairs et gais, sur la mousse et le thym ;
Ils chantent au milieu des buissons d'aubépines
Avec le vent rieur et l'oiseau du matin.

Les gazons sont tout pleins de voix harmonieuses,
L'aube fait un tapis de perles aux sentiers,
Et l'abeille, quittant les prochaines yeuses,
Suspend son aile d'or aux pâles églantiers.

Sous les saules ployants la vache lente et belle
Paît dans l'herbe abondante au bord des tièdes eaux ;
Le joug n'a pas encore courbé son cou rebelle,
Une rose vapeur emplit ses blonds neseaux.

Et par delà le fleuve aux deux rives fleuries
Qui vers l'horizon bleu coule à travers les prés,
Le taureau mugissant, roi fougueux des prairies,
Hume l'air qui l'enivre, et bat ses flancs pourprés.

LECONTE DE LISLE.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ.

**Βίος Ἀγίου Νικολάου τοῦ Νέου καὶ ἡ
Βουνέννη τῆς Θεσσαλίας.**

Ἐξήγειρε τοὺς Ἀβάρους καὶ ἐκόρητευσαν τὰ μέρη τῆς Δύσεως κτλ. πρβλ. καὶ βίον ἀγ. Ἀθανασίου.— «Ἐστῶντας δὲ καὶ νά κουρσευθῆ τὸ κάστρον, ἡ Νέα Πάτρα» (Υπάτη).— «Ὅσον τιτὰ λάφυρον, ἤγρον ζωρτανὸν κήρσευμα», πρβλ. καὶ Χρονικὸν τοῦ Μωρέως πολλαχοῦ.

4) Ἡ λέξις ἐνομοῦ ἀντὶ ὁμοῦ. πρβλ. Χρονικὸν τοῦ Μωρέως: «καὶ εἶχαν μετ' αὐτοὺς ἐνομοῦ» (στίχ. 5943). Περὶ δὲ τοῦ ν περιπτώως κειμένου πολλαχοῦ πρβλ. τὰ ἐξῆς χωρία: «τὸν ἐμήγρυσεν καὶ ἤλθεν εἰς τὸ παλάτιον» κτλ. πρβλ. καὶ Χρον. Μωρέως (στίχ. 6671—2):

Ἐκεῖνη γὰρ ἡ ἀρχόντισσα ἐπνεκε μετὸν Κόντην. Ἰὸν ἐξαιμετον παιδὶν ἄξιος καβαλάρης.

Καὶ Πτωχοπρόδρομον (Β'. 209—210).

Ὡς νά χροῖστην τὸ μουστάκι μου ν' ἀγκώβην ἡ κοι-
λιά μου.

Καὶ Δημ. Ζην. Βατρ. 43. Λάμπρου Rom. 256, Ἐναν καμὸν ὁ ποντικὸς εὐρέθην ἰδρωμένος
Τὸν λόγον τῆς τὸν πρωτίνον νά τὸν παρασακεύσην.

καὶ 5) Ἡ χρῆσις τῶν ἀρχαίων μορίων οὐν, γοῦν γάρ, πώποτε (καὶ ἀπὸς πούβις), ἡ χρῆσις τοῦ ἀναφορικοῦ ἐπιρρήματος ὅπου ἀντὶ τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας ὁποῖος, ὅστις, αἱ φράσεις λέγωντάς του, λέγει του, ἡ χρῆσις ἐν γένει ἀρχαίων καὶ χυδαίων λέξεων καὶ ἡ σύνταξις τῆς ἀρχαίας ἀναμιξ μετὰ τῆς χυδαίας διαλέκτου, οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν ἀφίνουσιν, ὅτι ὁ ἀνά χεῖρας ἡμῶν βίος ἐστὶν ἔργον τῶν τελευταίων χρόνων τοῦ βυζαντισμοῦ ἢ τῶν πρώτων τῆς μετ' αὐτὸν ἐποχῆς.

Τέλος, δὲ σημειοῦμεθα ὅτι τροπᾶριόν τι τῆς ἀκολουθίας τοῦ ἀγίου μνημονεῖον τῆς θεσσαλικῆς πόλεως Τυρνάβου αἶρει πᾶσιν ἀμφιβολίαν. ὅτι ὁ ἀνά χεῖρας ἡμῶν βίος καὶ ἡ ἀκολουθία τοῦ ἀγίου εἶναι ἔργον τῆς μετὰ τὸν βυζαντινισμὸν ἐποχῆς. Γνωστὸν τυγχάνει, ὅτι ἡ πόλις Τύρνιβος ἐκτίσθη ὑπὸ τοῦ Τουρχᾶν μπέτη, κτίσαντος καὶ τὴν ἐν τινι τουρκικῷ τεμένει ἐν Τυρνάβῳ σφῆζομένην βιογραφίαν τοῦ εἰρημένου στρατηγοῦ τὸν ναὸν τοῦ ἀγίου Νικολάου, τοῦ Τουρχᾶν ἐπιλεγομένου, καὶ τὸν φερώνυμον ὀθωμανικὸν τέμενος¹. Τοῦτο, κατὰ τὸν Ν. Γεωργιάδην², ὁ ἐν Τυρνάβῳ ἐπιζῶν κατὰ τὸ 1842 γέρον Χατζῆ Ὀγλοῦ διηγεῖται εἰς τὸν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐπὶ διμηνίαν διαμείναντα αὐτόθι Falmerayer, ὅτι ὁ Τουρχᾶν—βέης ἰδρύσατο τότε φερώνυμον ὀθωμανικὸν τέμενος καὶ τὸν ναὸν τοῦ ἀγίου Νικολάου, ἔπειτα δὲ διέταξε καὶ τὸν συνοικισμὸν τῆς πόλεως κατὰ τὸν εἶναι γνωστὴ ἡμῖν τοιαύτη τις ἐνέργεια τῶν Θεσσαλῶν.

(*) Σημ. Ἐκ παραδρομῆς πάντως ἀνεγράφη ἐν τῇ ἡμετέρῃ τῆς γῆς διατριβῇ ἡ διεύθυνσις τῶν σεισμικῶν δονήσεων ἀπὸ Β. πρὸς Ν., ὡς ἐπίσης καὶ ἡ χρονολογία τοῦ σειμοῦ τῆς Χίου 1880 ἀντὶ 1881.

¹) Ἴδε ἀριθ. 34, σελ. 663—664.

²) Κ. Κούμα, τόμ. Ζ' σ. 391.

³) Ν. Γεωργιάδου, Θεσσαλία, σ. 252. ἔκδ. α.

λέσας αὐτὴν *Týrnavon* ἐκ τῆς τουρκικῆς λέξεως τύρνα, σημαίνουσας τὸν ποτάμιον λαύρακα.

Ἀποδείξαντες, τίνος ἐποχῆς ὁ βίος τοῦ ἁγίου Νικολάου τοῦ νέου, ὑπολείπεται νὰ καθορίσωμεν τὸν χρόνον τῆς ἀθλήσεως αὐτοῦ. Ὁ ἅγιος, δι' οὗς λόγους ἀνωτέρω ἐξέθεμεν, δὲν εἶναι ἀρχαιότερος τοῦ Γ' αἰῶνος μ. Χ. Ἡ δὲ ἐν τῷ βίῳ τοῦ ἁγίου μνημονευμένη ἐπιδρομὴ εἶναι, ἂν μὴ ἐπινοήματα τοῦ βιογράφου, ἐτέρας φυλῆς, ἐπισυμβάσα κατὰ τὸ μεταξὺ Γ' καὶ ΙΑ' αἰῶνος χρονικὸν διάστημα. Ἀπὸ τοῦ Γ' αἰῶνος ἐπὶ Βασιλείου τοῦ Β' (976-1025) ἀναφέρεται ἡ ἐπιδρομὴ τῶν Βουλγάρων ὑπὸ τὸν μονάρχην αὐτῶν Σαμουήλ. Μετὰ ταῦτα ἤρξατο ἐπισπαινομένη φυλὴ τῶν Βλάχων, ὑφ' ὧν κατελείφθη τὸ πλεῖστον τῆς Θεσσαλίας, κληθὲν *Μεγαλοβλαχία*, καὶ ἰδίως ἡ περὶ Λάρισσαν χώρα¹. Κατὰ δὲ τὸν ΙΑ' αἰῶνα ἀναφέρεται ἡ ἐκ Δύσεως ἐπιδρομὴ τῶν Νορμανδῶν. Μετὰ ταῦτα συνέβη ἡ ἄλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Φράγκων (1204). Κατὰ τὸ 1309 ἔτος ἀναφέρεται ἡ ἐπιδρομὴ τῶν Καταλανῶν, ἐξ Ἰσπανίας προελθόντων ἐπιδρομῶν. Μετὰ τὴν φθοροποιὸν ταύτην ἀκριδὰ τὴν κληθεῖσαν δικαίως *Μάστιγα τοῦ Θεοῦ* ὑπὸ τῶν Θεσσαλῶν ἀναφέρονται τέλος οἱ Ἄλβανοί. Ὡστε ἡ ἀθλήσις τοῦ ἡμετέρου ἁγίου συνέβη ἐπὶ τινος τῶν ἀνωτέρω μνημονευθειῶν καθόδων, ἴσως ἐπὶ τῆς τῶν Βλάχων, οἵτινες, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Τουδέλη (1173) ἦσαν φυλὴ ἐθνικὴ τὸ θρήσκευμα καὶ λαλοῦσα γλῶσσα παρεμφερῆ τῇ ἰσπανικῇ, ἢ τῶν Καταλανῶν ἢ τέλος τῶν Ἄλβανῶν. Καὶ ταῦτα μὲν ὡς πρὸς τὴν γλῶσσαν καὶ τὸν χρόνον τῆς ἀθλήσεως τοῦ ἁγίου.

Περὶ τοῦ τόπου τῆς ἀθλήσεως αὐτοῦ μανθάνομεν, ὅτι οὗτος ἐκαλεῖτο *Βουνένη* καὶ ἦν ἐν Θεσσαλίᾳ. Ἡ τε ἀκολουθία τοῦ ἁγίου καὶ τὸ δεύτερον μέρος αὐτῆς, ὁ βίος τοῦ ἁγίου καὶ τὸ ἀπαρέτητον παντὶ βίῳ ἁγίου θαυματολόγιον ἀναφέρουσι, ὅτι ἡ σκῆτη ἦν ἐν τῷ ὄρει τῆς Βουνένης, ἐν τῷ δάσει παρὰ τὴν πηγὴν, ἐνθα κατὰ τὸ θαυματολόγιον ὁ δούξ ἀνεῦρε τὸ ἅγιον αὐτοῦ λείψανον τῆ κατ' ὄναρ ὑποδείξει τοῦ ἁγίου. Περιεργείας δὲ χάριν δύνανται ν' ἀναγνωσθῶσι τὰ τροπάρια καὶ τὸ οἰκεῖον χωρίον τοῦ θαυματολογίου, διότι ἡ θέσις τῆς Βουνένης ὡς πόλεως εἶναι ἡμῖν μεγίστου ἐνδιαφέροντος τῶσφ μᾶλλον ὅσφ [καὶ ἡ ἐνέργεια τῶν Θεσσαλῶν. Τὰ ὑπὸ τοῦ πέπλου τῆς ἀοριστίας περιβαλλόμενα ἱστορικὰ ταῦτα γεγονότα, πολὺτιμα ἄλλως τε διὰ τὴν Θεσσαλικὴν ἰδίαν καὶ βυζαντινακὴν καθόλου ἱστορίαν, χρήζουσιν ἰδικιτερας προσοχῆς καὶ μελέτης.

Καὶ περὶ μὲν τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ γεγονότων δὲν δυνάμεθα ὠρισμένως ὧδε νὰ εἴπωμέν τι, καθ' ὅσον ἀτελεῖς πληροφορίας ἔχομεν ἐκ τοῦ βιογράφου. Πότε ἐγενήθησαν καὶ διατί; Ὁ βιογράφος οὐδὲν λέγει ἡμῖν ἄλλοθεν δὲ

Τροπάρια τινὰ ἠδύνατο νὰ δώσωσιν ἡμῖν νύξιν τινά, ὅτι τὸ ὄναμα Βουνένη ἀποδίδεται πῶλε μᾶλλον ἢ χωρῆ, τοσοῦτ' ἄλλο ὅσφ καὶ ἐκ τῶν ἐπισκοπικῶν καταλόγων γινώσκομεν ὅτι ὑπῆρχεν ἤδη ἐν Θεσσαλίᾳ ἐπισκοπὴ Βουνένης ὑπὸ τὸν μητροπολίτην Λαρίσης¹, κατέχουσα τὴν 21αν τάξιν τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ ἐπισκοπῶν². Ἄλλ' ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐπισκοπικοῖς καταλόγοις ἀναφέρεται καὶ ἐπισκοπὴ *Βεσαίνης* κατέχουσα τὴν 17ην τάξιν καὶ *Βιαίνης* κατέχουσα τὴν 25ην τάξιν καὶ ὑπαγομέναι ἀμφότεραι ὑπὸ τὸν Λαρίσης³. Ἄλλὰ τὰ ὀνόματα *Βεσαίνης* καὶ *Βιαίνης*, νομίζομεν, ἐν καὶ τὸ αὐτὸ ὄνομα δηλοῦσι: *Βουνένης*, καὶ ὅτι ἐκ κακῆς ἴσως ἀντιγραφῆς παρεμορφώθησαν οὕτω καὶ ἀπετέλεσαν ἀντὶ μίας τρεῖς ἐπισκοπᾶς.

Ἄλλὰ καὶ ὁ Λεκιένος⁴ ἀναφέρει ἐπισκοπὴν *Βεζαίνης*, κατέχουσαν, ὡς σημειοῖ, τὴν 17ην τάξιν ἐν δὲ τῷ καταλόγῳ αὐτοῦ τὴν καδ'. Οὕτω λ. χ. ἐν τῷ *Συντάγματι τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων* (ἐνθα ἀνωτέρω) ἀναφέρονται αἱ ἐξῆς ἐπισκοπαί:

Μητροπόλις Λαρίσης.

1) Δημητριάδος.—2) Φαρσάλου.—3) Δομοκοῦ ἢ Θαυμακοῦ.—4) Ζητουνίου (Λαμίας).—5) Ἐξερῶν.—6) Λοιδωρικίου.—7) Τρίκκης.—8) Ἐχίνου.—9) Καλύδρου.—10) Σταγῶν.—11) Καστρίας.—12) Γαρδικίου.—13) Ἐτέρας Γαρδικίας.—14) Περιστερᾶς.—15) Ραδοβιστίου.—16) Πατσουνιάς.—17) Βεσαίνης.—18) Σκοπέλου.—19) Μαμαριτισίου.—20) Λιτσᾶς.—21) Χαρμένον. | 22) Βουνένης.—23) Ἄλμυροῦ⁵.—24) Σμοκόβου.—καὶ 25) Βιαίνης.

Ἐν δὲ τῷ καταλόγῳ τοῦ Λεκιένου ἀναφέρονται αἱ ἐξῆς ἐπισκοπαί:

1) Λαρίσης (ἀρχιεπισκοπὴ).—2) Δημητριάδος.—3) Ζητουνίου.—4) Ἐχίνου.—5) Φαρσάλου.—6) Σκιαθοῦ.—7) Ἐξερῶν.—8) Ἐλασσῶνος καὶ Δομενίου.—9) Καισαρείας τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ.⁶—10) Λαμίας.—11) Σκοπέλου.—12) Νέων—Πατρῶν (Ἰπάτης).—13) Σταγῶν.—14) Θαυμακοῦ.—15) Γόμφων.—16) Τρίκκης.—17) Ἰπάτης.—18) Μητροπόλεως.—19) Φθιωτῶν Θεβῶν⁷.—20) Λιτσᾶς καὶ Ἀγράφων.—21) Φερῶν.

1) *Σύνταγμα θείων καὶ ἱερῶν κανόνων*, Πάλλη καὶ Ποτλῆ τὸμ. Ε'—Συνέκδη. Ἱεροκλέους κτλ.

2) Προμηθεὺς Βώλου, 1891. σ. 242.

3) *Σύνταγμα θείων καὶ ἱερῶν κανόνων*, ὡς ἄνω σελ. 182.

4) Le-Juven, *Oriens Christianus. Orthodoxus, Provinciae Larissiensis*, t. II eté.

5) Ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς τῶν κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Ἄλμυροῦ ἐκκλησιῶν τῶν χωρίων ἀνεύρομεν 6 ὀνόματα ἐπισκόπων Ἄλμυροῦ, ὧν ὁ ἀρχαιότερος ἐστὶν ὁ Νεόφυτος (τῷ 1665) ἄρτι ἀνακαλυφθεὶς ἐν τινὶ ἐκκλ. ἐπιγραφῇ τῶν Κωφῶν. Ἐπὶ δὲ τῆς θύρας τοῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς τοῦ χωρίου Κοκκιωτῶν ἀνεφέρετο ἐπίσκοπος Ἄλμυροῦ ὁ Σωφρόνιος, καθὼς διεβεβαίωσαν οἱ ἱερεῖς τοῦ χωρίου νῦν δὲ, καταδικασθέντος τοῦ τούτου, ἐνθα ἡ ἐπιγραφὴ, ἀγνωστῶν τὸ περιεχόμενον αὐτῆς ὡς καὶ τὴν χρονολογίαν. Περὶ δὲ τῶν ἄλλων παρὰ β. ἡμέτ. *Φθιωτικά*, σ. 61.

6) Προκόπιος, *περὶ κτίου. Ἰουστινιανῶν*, ρ 5. 3.—

7) Πέντε ἐπίσκοποι Φθιωτῶν Θεβῶν εἰσι γνωστοί, περὶ ὧν ἴδε ἡμέτ. *Φθιωτικά*, σελ. 30. ἔκτενέστερον δὲ παρὰ M. Le-Quien, *Griens Christianus*, tom. II province Larissiensis.

1) Ἡμέτ. *Φθιωτικά*, σ. 7.—N. Γεωργιάδου, *Θεσσαλία*, σ. 118 ἐκδ. α. Παράβ. καὶ Ἐβδομαδ. Ἐπιθεῶν. *Νεολόγον*, τόμ. Α' σ. 543. *Βίος ἁγίου Ἀθανασίου, μοναχ.* ἐν Μετωρίοις ἐνθα ἀναφέρεται: «Εἶναι λέγει (οἱ Σταγοί) μικρὰ πόλις, ὅπου εὐρίσκειται ἀναματαξὺ εἰς τὸ σύνορον τῶν Ἰωαννίνων καὶ τῆς Βλαχίας ταύτης (Βλαχία δὲ ἐλέγετο πρῶτα ἢ δευτέρω Θεσσαλία, ἴγουν τὰ μέρη τῆς Λαρίσης)».

—22) Λοιδωρικίου.—23) Μαμμαριστίου.—24) Βεζαίνης (=Besanae=Bουνένης).—και 25) Πεπαρήθου.

Κατὰ δὲ τὸν Π. Ἀραβαντινὸν (Χρον. γρ. Ἡπείρου, Β'. σ. 93) ὑπὸ τὸν Ἀαρίσης ὑπέκειντο αἱ ἐξῆς ἐπίσκοποι:

1) Φαναρίου—Φαρσάλων, ἀναδειχθεῖσαι ὕστερον μητροπόλει.—2) Ἀγιάς.—3) Σκοτούσης ἢ Μοσκλοῦριου.—4) Πηλίου.—5) Ραδοβιτίου.—6) Δημητριάδος (σφζομ. μητρόπ.).—7) Τρίκκης.—8) Γαρδικίου.—9) Σταγῶν.—10) Θυμακοῦ.—11) Σκιαθῶν—Σκοπέλου.—12) Ζητούνου.—13) Λοιδωρικίου.—και 14) Λιτσᾶς και Ἀγράφων.—

Ἐν Ἀλμυρῷ 1894.

N. I. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ.

(Ἐπειτα τὸ τέλος.)

Η ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΑΥΤΗΣ ΕΝ Τῇ ΔΗΜΟΤΙΚῇ ΣΧΟΛῇ. I

5. Ἡ Γραμματικὴ τῆς δημοτικῆς Σχολῆς.

1. **Ἔννοια.** Ἐπὶ τοῦ ζητήματος, ἐν προέπη ἢ δύνηται ἡ γραμματικὴ νὰ εἶναι μάθημα τῆς δημοτικῆς σχολῆς, ἀπὸ σειρᾶς ἡδῆ ἐτῶν πολλῆ φιλονεικία παρὰ τοῖς παιδαγωγοῖς ὑπάρχει. Ἐπὶ τούτῳ ἀνωφελῶς ἐχύθη πολλὴ χολή, διότι πολλοὶ ὑπὲρ και κατ' αὐτῆς ἐπολέμησαν· ἀλλ' ἀναμφίρρηστον τελικὸν ἀποτέλεσμα τοῦ ἀγῶνος εἶναι ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ ἐξοστρακίσωμεν τὴν γραμματικὴν ἐκ τῆς δημοτικῆς σχολῆς· ὁ θέλων νὰ ἐκθέτῃ τὰς ἰδέας του γραπτῶς ἐν ὠρισμένῳ τύπῳ πρέπει νὰ γνωρίζῃ τοὺς νόμους τῆς γλώσσης και ὁ θέλων νὰ γράψῃ ἐκθεσίαν τινὰ ὀφείλει διὰ γραμματικῶν γνώσεων νὰ προαγάγῃ τὸ ἀόριστον γλωσσικὸν αἰσθημα εἰς σαφῆ συνειδήσιν. Ἐκτὸς τούτου κυριώτερα βᾶσις τῆς ὀρθογραφίας εἶναι ἡ γραμματικὴ, διότι καίτοι διὰ μιμήσεως και ἐξέως ἀποκτάται, ἐν τούτοις ἀποκτᾷ ταύτην ἀσφαλῶς μόνον ἐκεῖνος, ὅστις σύνοιδε τὰς βᾶσεις, ἐφ' ὧν ἐδράζεται ἡ τῆς γλώσσης χρῆσις. Τὰς βᾶσεις δὲ ταύτας διδάσκει μόνη ἡ γραμματικὴ . . . Ἀλλὰ περὶ γραμματικῆς ὁμιλοῦντες δὲν ἐννοοῦμεν τὸ βιβλίον ἐκεῖνο οὔτε τὴν οὕτω καλοῦμένην ἐπιστημονικὴν γραμματικὴν τῶν ἀνωτέρων ἐκπαιδευτηρίων. Ταύτην δὲν δύναται νὰ μεταχειρισθῇ ἡ δημοτικὴ σχολή· τὸναντίον αὕτη πρέπει νὰ ἀρκῆται μᾶλλον εἰς ἀναλόγους σκοπίμους γραμματικὰς ἀσκήσεις, αἵτινες διαφέρουσιν οὐσιωδῶς τὸν τε σκοπὸν, τὴν τε ὕλην και τὴν μέθοδον ἀπὸ τῆς ἐπιστημονικῆς γραμματικῆς· ἀκριβῶς ἡ παραγνωρισίς τῆς καταστάσεως ταύτης, τούτέστιν ὅτι ἡ ἐν τῇ δημοτικῇ σχολῇ διδασκαλία ὅλων ἄλλοιαν θέσιν και ση-

Περὶ δὲ τῶν λοιπῶν Θεσσαλικῶν ἐπισκοπῶν παρὲλ. Π. Ἀραβαντινοῦ, Χρονογραφία τῆς Ἡπείρου, πολλαχῶς. Ἄγνωστον τοὺς ἐπισκοπικοὺς καταλόγους τοῦ σεβ. μητροπ. Ἀμασειᾶς κ. Ἀναθίμου Ἀλεξούδη. Πολλὰ ὀνόματα ἐπισκόπων ἀντιγράψαντες ἐκ διαφόρων ἐκκλησιῶν ἐν εὐκαιρίᾳ ἡμῶν δημοσιεύσωμεν ἐν τῇ Ν. Ε. Ε.) Ἰδε ἀριθ. 35, σελ. 698—700.

μασίαν ἔχει τῆς ἐν τοῖς ἀνωτέροις Ἐκπαιδευτηρίοις, ὑπῆρξε μία τῶν κυριωτέρων αἰτιῶν τῆς ὀλεθρίας συγχύσεως, ἐν ἣ πολλοὶ ἐτι εὐρίσκονται.

2. **Σκοπός.** Προκειμένου περὶ τοῦ μέτρου τῆς ἐκ τοῦ πλούτου τῆς γραμματικῆς ἐκλεκτέας ὕλης ὀφειλομένην πρῶτον νὰ ὀρίσωμεν σαφῶς τὸν σκοπὸν και τὸ ὄριον τῆς ἐκ τῆς γραμματικῆς διδασκαλίας. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ λοιπὸν ταῦτα δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι ἡ ἐν τῇ δημοτικῇ σχολῇ διδασκαλία τῆς γραμματικῆς ἐν οὐδεμιᾷ τάξει εἶναι σκοπός, ἀλλὰ πανταχοῦ μόνον μέσον πρὸς τὸν σκοπὸν, τούτέστι μέσον πρὸς ὀρθὴν κατανόησιν και ἀνάλογον χρῆσιν τῆς γλώσσης τῶν βιβλίων και ἰδίως γραπτῆν παράστασιν ταύτης. Οὕτω λοιπὸν ὁ δημοδιδάσκαλος δὲν πρέπει νὰ θεωρῇ καύχημα, ὅτι τὰ παιδιά γινώσκουσι τοὺς γλωσσικοὺς νόμους και ἐπὶ τῶν δακτύλων παίζουσι τὰς γραμματικὰς λεπτολογίας, ἀλλ' ὅτι τὰ παιδιά ὀρθῶς νοοῦσι τοὺς γραμματικοὺς νόμους και ἀσφαλῶς χρῶνται αὐτοῖς. Ἀποκλειστέον τούτου ἐνεκεν ἀπὸ τῆς γραμματικῆς πᾶν ὅ,τι ἀπ' εὐθείας δὲν συντελεῖ και δὲν προάγει τὴν κατανόησιν τῆς γλώσσης και τὴν συνεπόμενῃ αὐτῇ ὀρθὴν χρῆσιν αὐτῆς· διότι ὅταν ἡ γραμματικὴ δὲν εἶναι πρόσφορος βοήθος πρὸς κατανόησιν και παράστασιν τῆς γραφομένης γλώσσης, ὅταν δὲν φαίνεται κατάλληλος πρὸς κάθαρσιν και λέανσιν τοῦ διὰ τῆς ὅλης διδασκαλίας ἀνεπτυχθέντος ἡδῆ γλωσσικοῦ αἰσθηματος και ἀνύψωσιν αὐτοῦ εἰς γλωσσικὴν συνειδήσιν, τότε δὲν ἔχει διὰ τὴν δημοτικὴν σχολὴν οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην ἀξίαν. Ἡ γραμματικὴ τότε μόνον ἔχει ἀξίαν, ὅταν βαίνει διὰ τῆς σχολῆς οὐχὶ ἐν μεγαλοπρεπεῖ ἐσθῆτι μετὰ πομπῶν λέξεων και δυσκόλων ἐρμηνειῶν, ἀλλ' ὅταν ἐκκαθαίρῃ ὀμολῶ και ἀπλῶ τῷ τρόπῳ τὸ γλωσσικὸν αἰσθημα τῶν παιδιῶν, δίδουσα αὐτοῖς ὀδηγίαν και κανόνας, πῶς ρητέον και γραπτέον ἐν ταύτῃ ἢ ἐκεῖνη τῇ περιπτώσει, και ὅταν ὡς μέσον πρὸς σκοπὸν ἀποδεικνύῃ δι' ὅλων πρακτικοῦ τρόπου τὴν ἑαυτῆς μορφωτικὴν δύναμιν, τούτέστι, ὅταν μεριμνᾷ περὶ τῆς ἀμέσου ἐφαρμογῆς και ἀλαθῆτος χρήσεως τοῦ ἐκ τῆς ζώσης γλώσσης σχηματισθέντος και ὑπὸ τοῦ μαθητοῦ κελῶς νοηθέντος γλωσσικοῦ νόμου. Ἄνευ τῆς προφορικῆς και πρὸ πάντων ἀνευ τῆς ἐγγράφου ἐκγυμνάσεως μέχρι τηλειστάτης βεβαιότητος ὁ τῆς ἐν τῇ δημοτικῇ σχολῇ διδασκαλίας τῆς γραμματικῆς σκοπὸς μένει ἀνεφικτός. Ἡ δημοτικὴ σχολή δὲν σκοπεῖ νὰ διδάξῃ γραμματικοὺς κανόνας μόνον, ἀλλὰ νὰ ἀναπτύξῃ τὴν δύναμιν, τ. ἔ. τὴν ἰκανότητα τοῦ χρῆσθαι προφορικῶς και ἐγγράφως τῇ γραφομένῃ γλώσσῃ ὀρθῶς. Ἐνεκα τούτου ἕκαστον μάθημα γραμματικῆς δεόν νὰ εἶναι συγχρόνως και μάθημα γραφῆς.

3. **Ἦλη.** Ἡ ἐν τῇ δημοτικῇ σχολῇ διδασκαλία τῆς γραμματικῆς διακρίνεται τῆς τῶν ἀνωτέρων σχολείων οὐ μόνον διὰ τοῦ σκοποῦ, ἀλλὰ και διὰ τῆς ὕλης. Ἡ ἐπιστημονικὴ γραμματικὴ ἔχει τὴν ὅλην γλώσσαν ὡς ἀντικείμενον πρὸς ἐξέτασιν· ἀλλ' ἡ στοιχειώδης γραμματικὴ τῆς δημοτικῆς σχολῆς ἐκεῖνο μόνον τὸ μέρος ἐκ τοῦ γλωσσικοῦ ὕλικου δύναται νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψα, ὅπερ ὁ μαθητῆς ἔχει ἡδῆ ἀποκτήσῃ διὰ τῶν γλωσσικῶν ἀκτι-

σεων. Ἡ περίπτωση, ὅτι τὰ παιδιὰ δὲν κατέχουσιν ἀκόμη τὴν γλῶσσαν ἐν πλήρει κύκλῳ καὶ ὅτι πρέπει νὰ ἔχῃσι κεκτημένην ποιὰν τινὰ ἐμπειρίαν καὶ ὠριμότητα εἰς τὸ ἐν τῇ γλῶσσῃ σκέπτεσθαι περὶ τῆς γλώσσης, αὐτὴ, λέγω, ἡ περίπτωση ὀρίζει ἀναγκάως καὶ τὴν ἐκλεκτέαν ὕλην καὶ τὰ ὅρια τῆς ἐν τῇ δημοτικῇ σχολῇ διδασκαλίας τῆς γραμματικῆς καὶ ἀπαιτεῖ προσέτι χρῆσιν τῆς γραμματικῆς μᾶλλον πρακτικῆν ἢ θεωρητικῆν, ἀποκλειομένης πάσης νεκρᾶς ἀποστηθίσεως, πάσης ξηρᾶς τεχνολογίας καὶ πάσης λεπτεπιλέπτου καὶ ἀγόνου θεωρίας. Τὸ πᾶν πρέπει νὰ ἀντλήται ἐκ τῶν καθαρῶν πηγῶν ἐκείνου τοῦ γλωσσικοῦ θησαυροῦ, ὃν κατέχει ἤδη τὸ παιδίον καὶ νὰ χρησιμοποιοῦται ἀμέσως κατὰ τὸν κανόνα εἰς ἀσκήσεις ἐξυπνίζουσας τὸ πνεῦμα· διότι μόνον τοιοῦτοτρόπως τὸ τέως σαφηνίζεται καὶ ἰσχυροποιεῖται, τὸ μέλλον πρακτικῶς προπαρασκευάζεται καὶ τὸ παιδίον ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον καθίσταται ἱκανόν, ἵνα σαφῶς νοῆ καὶ εὐχερῶς καὶ δεξιῶς μεταχειρίζεται τὴν μητρικὴν τοῦ γλώσσαν. Ὡς ἐκ τούτου οὐδόλως εἶναι ἀναγκαῖον νὰ καταβασανίζωμεν τὰ παιδιὰ δι' ἐπιστημονικῶν ὄρων καὶ ἀπεράντων πομπωδῶν λεξιλογικῶν τερθρεῶν.

4. Μέθοδος. Ἡ στοιχειώδης γραμματικὴ τῆς δημοτικῆς σχολῆς, ἥτις προορίζει διὰ τὸν μαθητὴν οὐχὶ τὴν πλήρη γνῶσιν τῆς γλώσσης, ἀλλὰ μόνον μέρος αὐτῆς, διακρίνεται τέλος ἀπὸ τῆς ἐπιστημονικῆς γραμματικῆς καὶ διὰ τῆς μεθόδου. Τὸ γυμνάσιον οἰκοδομεῖ τὴν διδακτικὴν πορείαν τῆς γραμματικῆς κατ' ἀντικειμενικὴν ἔποψιν· ἔχει ὀρισμένον σύστημα, ἀπορρέον ἐξ ἀνωτάτου γενικοῦ ἀφρημένου ἀξιώματος, ἐκ τῆς φύσεως τοῦ μαθήματος, ἀλλ' ἐν τῇ δημοτικῇ σχολῇ ἄλλως ἔχουσι τὰ πράγματα. Αὐτὴ δὲν ρυθμίζεται κατ' ἀντικειμενικὴν ἔποψιν, ἀλλὰ μόνον κατὰ τὸ ὑποκείμενον τῆς διδασκαλίας, τ. ἔ. κατὰ τὸ παιδίον, κατὰ τὸ γλωσσικὸν αὐτοῦ πλοῦτον. "Ὅ,τι κέκτηται ἤδη τὸ παιδίον, τοῦτο προάγεται εἰς γλωσσικὴν συνείδησιν καὶ ὅ,τι τῷ ἐλλείπει μεταδίδεται αὐτῷ κατὰ τὴν πορείαν τῶν γλωσσικῶν ἀσκήσεων, καθ' ἃς λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν καὶ οἱ παραλλάσσοντες τύποι τῆς δημώδους γλώσσης· ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει ἐπιτρέπεται νὰ ἀρχηται ἡ γραμματικὴ ἐν τῇ δημοτικῇ σχολῇ διὰ τῆς περὶ φωνῶν καὶ παθῶν τῶν γραμμάτων διδασκαλίας ἢ διὰ τῶν ἀρχαίων τύπων. Πάντοτε καὶ πανταχοῦ πρέπει ν' ἀπορρῆῃ ἐκ τῆς ζωσῆς γλώσσης, νὰ ἀρχηται διὰ τῆς ἀπλουστάτης ἐκφράσεως τῶν ἰδεῶν, τῆς ἀπλῆς προτάσεως καὶ ἐντεῦθεν βαθμιαίως νὰ προβαίνει πρὸς τοὺς διαφοροῦς τύπους τῆς πεπλατυσμένης προτάσεως καὶ τῆς συνθέτου. Πανταχοῦ πρέπει νὰ ἐκπορεύηται ἡ γραμματικὴ ἐκ τῆς γλώσσης, οὐδέποτε δ' ἡ γλῶσσα ἐκ τῆς γραμματικῆς.

(Κατὰ τὸν Dr Kehr.)

Ἐξάγομεν ἤδη ἐκ τῶν ἄνω λεχθέντων τὸ συμπέρασμα καὶ συγκεφαλαιούμεν τὴν κατάστασιν τῆς μεθόδου τῆς διδασκαλίας τῆς γραμματικῆς ἐν τοῖς ἐξῆς.

α) Ἡ γλῶσσα δύναται νὰ διδάσκηται καὶ νὰ μανθάνηται καὶ ἄνευ γραμματικῆς. Ἡ γλῶσσα μανθάνεται ἐν ἐκάστῳ μαθήματι, καθ' ὃ λαλεῖται ἀλανθάστως. Εἰς τὰς πρακτικὰς ἀσκήσεις μεγάλη σημασία πρέπει ν' ἀποδίδηται. Ὁ Albert Richter ἐν τῷ συγγράμματι του «Σκοπός, ὅρια καὶ τρόπος τῆς διδασκαλίας τῆς γραμματικῆς ἐν τῇ δημ. σχολῇ» λέγει. «Ὁ δημοδιδάσκαλος ὁ κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς φοιτήσεως συνδιαλεγόμενος μετὰ τῶν μικρῶν μαθητῶν καὶ ἐξάγων ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν μικρὰς προτάσεις διδάσκει γραμματικῆν ὁ διδάσκαλος ὁ ἐν τῷ μαθήματι τῆς ἱστορίας καὶ γεωγραφίας προβάλλων τὴν ἐρώτησιν οὕτως, ὥστε ὁ μαθητῆς ν' ἀναγκάζεται νὰ ἀποκριθῆται διὰ συνθέτου προτάσεως· ὁ διδάσκαλος ὁ κατὰ τὸ μάθημα τῆς πατριδογραφίας ἐν τῇ κατωτάτῃ τάξει προτείνων ἐρώτησιν πρὸς ἣν ἀποκρίσις εἶναι «τὸ βιβλίον εὑρίσκειται ἐπὶ τῆς ἑδρας» καὶ ἑτέραν, πρὸς ἣν τὰ παιδιὰ ἀποκρίνονται «ἡ οἰκία εἶναι ἐκτισμένη παρὰ τὴν ὁδόν» ὁ διδάσκαλος ὁ κατὰ τὸ μάθημα τῆς ἀριθμητικῆς διδάσκων τὴν ὀρθὴν ἐκφράσιν «τὸ τρίτον τοῦ ταλλήρου» πάντες οὗτοι ἐδίδαξαν τὴν γραμματικὴν.»

β) Οὐχ ἦττον τὴν γραμματικὴν θεωροῦμεν καὶ ἀναγκαίαν καὶ ὠφέλιμον καὶ δὲν δύναται νὰ στερηθῆ ταύτης ἡ δημοτικὴ σχολή. Τὸ παιδίον ὀφείλει νὰ διακρίνη τὰ μέρη τοῦ λόγου· νὰ γινώσκῃ τί ἐστὶ πληθυντικὸς καὶ πῶς σχηματίζονται καὶ τὰ κυριώτατα ἐκ τῆς παραγωγῆς καὶ συντάξεως. Διὰ τῶν γραμματικῶν διδασκαλιῶν πρέπει τὸ παιδίον νὰ καταστῆ ἱκανόν καὶ θεωρητικῶς νὰ ἔχῃ συνείδησιν τῆς ὀρθότητος τῶν λεγομένων του ἐντὸς τοῦ γλωσσικοῦ κύκλου.

γ) Πρέπει νὰ νοηθῆ ὅμως ὅτι ἡ διδασκαλία τῆς γραμματικῆς ἐν τῇ δημοτικῇ σχολῇ δὲν εἶναι σκοπός, ὡς ἐρρήθη καὶ ἀνωτέρω, ἀλλὰ μόνον μέσον πρὸς πρακτικὴν ἐκμάθησιν τῆς γλώσσης καὶ ὡς τοιαύτη πρέπει νὰ γίνηται χρῆσις αὐτῆς. Συμφωνοῦμεν πληρέστατα μετὰ τοῦ Kehr καὶ τοῦ Kellner, ὅστις λέγει. «Ἐάν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξοστρακισθῆ ἐντελῶς ἡ γραμματικὴ ἐκ τῶν δημοτικῶν σχολειῶν, ἐν τούτοις οὐδόλως θὰ διαδραματίσῃ ἐν αὐτοῖς πρωτεύον πρόσωπον, ἀλλὰ μᾶλλον θὰ χρησιμεύῃ ὡς μέσον πρὸς εὐκολωτέραν κατανόησιν τῶν διδασκομένων παρέχουσα ὕλην, ὅπερ ὡς βᾶσις νὰ ὑποβοηθῆ τὰς πρακτικὰς ἀσκήσεις, τούτέστι τὴν γραφὴν καὶ τὴν ἀνάγνωσιν.

δ) Ἀπαιτοῦμεν διὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς γραμματικῆς ἰδιαιτέραν ὄραν.

ε) Ἡ διδασκαλία πρέπει νὰ γίνηται φυσικῶς ἐπὶ καταλλήλου ὕλης, ἥτις νὰ ἐμπεριέχῃ ὅ,τι πρόκειται νὰ διδαχθῆ ἐκ τῆς γραμματικῆς. Κατάλληλα προδειγματικὰ τεμάχια οἷον παροιμίαι, γνωμικά, στίχοι καὶ τὰ παρόμοια.

στ. Ὁ διδάσκαλος συνδέτω καταλλήλως τὴν λογικὴν καὶ γραμματικὴν ἀνάλυσιν τῶν προτάσεων.

ζ) Ἐάν κατὰ τύχην ὅ,τι ἐδιδάχθη ἐν τῷ μαθήματι τῆς γραμματικῆς δύναται ὁ διδάσκαλος νὰ ἐφαρμόσῃ

κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἀναγνωστικῶν τεμαχίων ἢ κατὰ τὴν διώρθωσιν τῶν γραπτῶν ἀσκήσεων κτλ., ποιεῖτω τοῦτο καὶ μὴ ἀφιέτω. Τῷ τρόπῳ τούτῳ συνδέεται ἡ γραμματικὴ μετὰ τῶν ἀναγνωστικῶν τεμαχίων καὶ τῶν γραπτῶν ἀσκήσεων.

η) Ἡ ὕλη τῆς στοιχειώδους γραμματικῆς διατασσέσθω εἰς ἐτησίους κύκλους καὶ δὴ οὕτως, ὥστε ἕκαστος κύκλος ν' ἀποτελεῖ ἓν ὅλον χειρισμένον καὶ αὐτοτελές.

(Κατὰ τὸν Dr Fr.W. Schütze)

(Ἀκολουθεῖ).

F. ΚΑΡΑΤΖΑΣ.

ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

ΘΕΑΤΡΟΝ ΟΜΟΝΟΙΑΣ. Ἱταλικὸς θιάσος μελοδραματιῶν. — ΘΕΑΤΡΑ ΑΘΗΝΩΝ.—Βασίλειος ὁ αὐτοκράτωρ, τραγωδία ἐπὶ Γ. Στραγγίτη.
—ΘΕΑΤΡΑ ΠΑΡΙΣΙΩΝ.—Ἡ πεντηκονταετηρίς τοῦ Gol ἐν τῇ Γαλλικῇ-Κωμῳδίᾳ.—ΧΡΟΝΙΚΑ.

Ἀπὸ τῆς προπαραελθούσης κυριακῆς διδῶσι παραστάσεις ἐν τῷ παρ' ἡμῖν θεάτρῳ τῆς Ὁμονοίας (Concordia) νέος ἰταλικὸς θιάσος, μελοδραματιῶν οὗτος, διευθυνόμενος δὲ ὑπὸ τοῦ κ. Odoardo Franzini. Τὸν λόγον δὲ περὶ αὐτοῦ ποιούμενοι σήμερον, ὀφείλομεν νὰ δηλώσωμεν ἐν πρώτοις ὅτι, προκειμένου περὶ θιάσων ἄνευ ἀξιώσεων ἐκτάκτων ἐρχομένων εἰς Κωνσταντινούπολιν, κρίσις βεβαίως αὐστηρὰ καὶ λεπτομερῆς ἐπὶ τῇ βᾶσει τῆς κριτικῆς πόλεων προσεχουσῶν ἐν τῷ θεάτρῳ εἶνε ἀνέφικτος, διότι τότε πάντες οὗτοι οἱ θιάσοι, ἢ οἱ πλεῖστοι αὐτῶν, πρέπει νὰ ἐγκαταλειφθῶσιν ἢ δὲ Κωνσταντινούπολις οὕτω, μὴ δυναμένη βεβαίως νὰ ἔχη Γαλλικὴν-Κωμῳδίαν, ἢ Μελοδραμα τῶν Παρισίων, θὰ στερεῖται θεάτρου, λαμβανομένου μάλιστα ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ ἀκροατήριον τοῦ θεάτρου ἐν τῇ βασιλίδι ταύτῃ τῶν πόλεων προσέρχεται ἐκ μόνου τοῦ Σταυροδρομίου καὶ εἶνε ὅλως περιορισμένον καὶ ὀλιγάριθμον. Τούτου δ' ἕνεκα τοῦτο ἐνῶ ἀπαιτεῖ, ἀναλόγως τῆς ἀναπτύξεως αὐτοῦ, καλοὺς θιάσους, ἀδυνατεῖ νὰ συντηρήσῃ τοιοῦτους, ἐξαντλούμενον κατὰ τὰς πρώτας παραστάσεις, δὲν δύναται δὲ νὰ ἀνεχθῇ πολλὰς ἐπαναλήψεις ἔστω καὶ ἀριστουργήματος τὸ πρῶτον παιζομένου ὑπὸ δεξιῶν ὑποκριτῶν ἢ ἀοιδῶν.

Κατ' ἀνάγκην λοιπὸν ἡ κριτικὴ παρ' ἡμῖν πρέπει νὰ ἦ ἐπιεικῆς μὲν περὶ τῶν συνήθων θιάσων, αὐστηρὰ δὲ περὶ θιάσων ἀνεγνωρισμένων ἢ μετ' ἀξιώσεων παρουσιαζομένων. Ὁ θιάσος τῆς Ὁμονοίας εἶνε κάλλιστα κατηρητισμένος καὶ δύναται τις νὰ εἴπῃ τῶν οὐχὶ συνήθων ἐπὶ τῆς σκηνῆς τῶν θεάτρων Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τῆς πυροπολήσεως τοῦ θεάτρου Ναοῦμ ἐμφανιζομένων. Τα κυριώτατα δὲ προσόντα τοῦ θιάσου τοῦ κ. Franzini εἶνε ἡ καλὴ διεύθυνσις καὶ ὁ χορὸς αὐτοῦ. Ὁ χορὸς ἀποτελεῖται ἐξ εικοσιπέντε προσώπων, οὗ τὰ πεντεκαίδεκα γυναικεῖα, καὶ διακρίνεται ἐπὶ ταῖς ἀνθηραῖς καὶ καλῶς διανεμημένας φωναῖς καὶ ἐπὶ καθαραῖς ἐνδυμασίαις, αἵτινες ἀναδεικνύουσι ἐπὶ μῆλλον τὴν καλλοῦν τινῶν τῶν γυναικῶν αὐτοῦ μελῶν. Καίτοι δ' ὁ θιάσος οὗτος εἶνε καλῶς κατηρητισμένος, ὡς εἶ-

πομεν, καίτοι μεγίστην καταβάλλει προσπάθειαν περὶ τὰς ἀμφιέσεις καὶ τὰς σκηνογραφίας, οὐχ ἦττον οὐδαμῶς ἐκλόνησε τὴν ἰδέαν ἡμῶν περὶ ἐκτελέσεως μελοδραματιῶν ὑπὸ ἰταλικῶν θιάσων, περὶ τῆς ἐκτελέσεως δηλαδὴ ἔργων ἐλαφρῶν, ἐρειδόμενων ἐπὶ τοῦ θεαματικοῦ χαρακτῆρος αὐτῶν καὶ τῆς χάριτος τῶν ἐκτελούντων αὐτά. Ἡ ἐλαφρὰ ἐκείνη, ἡ λεπτεπίλεπτος, ἡ λεπτὴ ἀλλὰ καὶ εὐάρεστον ἀποπνεύουσα εὐωδία δίκην ἀρώματος χάρις εἶνε κτῆμα ἐς αἰεὶ τῶν Γάλλων. Μεθ' ὅσων προσπάθειαν καὶ καταβάλλωσι ἀξιεπαίνως οἱ ἰταλικοὶ θιάσοι μελοδραματιῶν, οὗτοι πολλάκις λανθάνοντες ἄχαριν τὴν χάριν καθιστάσι παρεκτροπόμενοι. Ὁ θιάσος τοῦ κ. Franzini ὀλιγίστως ἀληθῶς παρέχει οὐχὶ παρεκτροπὰς, ἀλλὰ ὑπερβολὰς διὰ τῶν ὑποκριτῶν, προσερχομένων δὲ κυρίως ἐκ τῆς σχολῆς εἰς ἣν ἀνήκει καὶ εἰς ἣν ἀνήκουσι πάντες ὅπωςδύποτε οἱ ἰταλικοὶ θιάσοι ἐν τῇ ὑποκριτικῇ. Βεβαίως ἡ ἀνάγνωσις τῶν κυριωτάτων στοιχείων τῆς ὑποκριτικῆς τέχνης ὡς ἐννοεῖται κοί θεσπίζεται ἐν Γαλλίᾳ, ἐν ἣ αὕτη εἰς τὸ τέλειον ἐξίκετο, θὰ ἀπεδείκνυε τὰ μέρη, ἄτερ ἐπὶ τῶν ὑγιεστέρων, τῶν ἐπὶ τοῦ μέτρου ἐν πᾶσιν, ἀρχῶν ἐρείδονται, ἀλλὰ τοῦτο ἐξέρχεται τῶν ὁρίων τοῦ χώρου τοῦδε.

Καὶ αὗται μὲν αἱ γενικαὶ ἐντυπώσεις ἡμῶν ἐκ τῆς ἀκροάσεως τριῶν ἔργων, ἐκτελεσθέντων ὑπὸ τοῦ θιάσου, τοῦ Petit Duc τῶν Meilhae, Halévy καὶ Leocq τῶν Cloches de Corneville τῶν Clairville, Gabet καὶ Planquette καὶ τοῦ Babbeo e il Intricante τοῦ Sarria. Ἐκ τῶν ἔργων τούτων, ὡς γνωστὸν, τὰ δύο πρῶτα εἰσι γαλλικὰ καὶ ἀνήκουσι τοῖς μᾶλλον ἐπιτυχούσι μελοδραματίοις. Τὸ Petit Duc ἐξετελέσθη τὸ πρῶτον ἐν τῷ θεάτρῳ Renaissance τῶν Παρισίων κατὰ τὸ ἔτος 1878, ἐπανελήθη δὲ τότε 301κις, ἀπενεγκὸν εἰσπραξίν 1,259,770 50 φρ. Εἶνε δὲ ὄντως τῶν γλυκυτάτων καὶ ἐνέχει τεμάχια μουσικῆς θελκτικώτατα. Οἱ δὲ Cloches de Corneville ἐξετελέσθησαν τὸ πρῶτον ἐν τοῖς Folies-Dramatiques τῶν Παρισίων κατὰ τὸ ἔτος 1877, ἐν οἷς ἐπανελήθη τότε 596κις, ἀπενεγκόντες εἰσπραξίν 1,642,011.35 φράγκων.

Ἀλλὰ τὸ ἔργον τοῦτο ἐπαναληθὲν καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ὑπερέβη τὴν χιλιοστὴν παρουσίαν, ἦτοι ὑπερέβη κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν παραστάσεων ἐν Παρισίοις πάντα τὰ μελοδραμάτια. Κατὰ τινὰ γενομένην πέρυσι στατιστικὴν οἱ Cloches Corneville ἐξετελέσθησαν καθ' ὅλην τὴν ὑψηλίαν 30,000 περίπου φράγκων. Οὐχ ἦττον καὶ ὁ ἀριθμὸς οὗτος φαίνεται ἡμῖν κατώτερος τοῦ πραγματικοῦ, διότι νομίζομεν ὅτι δὲν ἐλήθησαν ὑπ' ὄψιν αἱ εἰς μικρὰς πόλεις παραστάσεις, ἴσως καὶ αἱ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ, ἐν ἣ ἐπίσης πολλάκις ἐπανελήθη καὶ ἐπαναλαμβάνεται. Τὸ ἔργον εἶνε τόσον γνωστὸν, ὥστε οὐδεὶς λόγος ὅπως ἐκταθῶμεν περὶ αὐτοῦ. Πάντες εὐάρεστως ἀκούουσιν αὐτὸ μεθ' ὅλα τὰ γηράματα αὐτοῦ.

Σὺν τούτοις ὁ θιάσος τῆς Ὁμονοίας ἐξετέλεσε καὶ δύο ἰταλικά ἔργα, τὸ ἀνωτέρω καὶ τὴν ἀρέσκουσάν *Granata*, ἥτις εἶνε μὲν τερπνὸν ἔργον τῶν ἐλαφρῶν, ἀλλὰ καὶ ἥτις δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ μελοδραματιῶν. Τὸ δὲ γερμανικὸν ἔργον *Venditore di Ucelli* τοῦ Zeller κέ-

κτιπαι ώραίαν μουσικήν. Σημειούμεθα ἐξ αὐτῆς τὸ ἄσμα τοῦ venditore (ὑψιφώνου) κατὰ τὴν δευτέραν πράξιν καὶ τὸ διάμεσον, ὅπερ ταῦτόν περιίπου τῷ ἄσματι, τῆς ὀρχήστρας. Ἀμφότερα εἶνε ἐπιτυχῆ καὶ ἐπαναλαμβάνονται. Τὸ κείμενον ὅμως στερεῖται τοῦ δραματικοῦ, ἀνῆκει δὲ μᾶλλον ταῖς revues λεγομέναις ἐν τῷ γαλλικῷ θεάτρῳ.

Ἐκ τῶν ὑποκριτῶν μνείας ἀξιοὶ εἶνε ἰδίᾳ ἐκ μὲν τῶν γυναικῶν ἡ κυρία Ucry, ἣτις κέκτιται πολλὴν χάριν καὶ φωνὴν λίαν εὐάρεστον μεθ' ὑποκρίσεως ἀσφαλούς, ἡ κυρία C. Righi, ζωηροτάτη καὶ καλῶς ἄδουσα, ἡ κ. Castellano, ἣτις κέκτιται μὲν φωνὴν συμπαθῆ, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὴν συνήθειαν τῆς σκηνῆς, ἐκ δὲ τῶν ἀνδρῶν ὁ κ. Marconi (ὑψιφώνος) ἔχων καλὴν φωνὴν, ἀλλ' ἐκτρέπόμενος ἐν τῇ ὑποκρίσει, ὁ κ. Righi κάλλιστος κωμικός, ὁ κ. Ferrara πολὺ καλὸς ὑποκριτής.

Πρὸς τούτοις κάλλιστα διευθύνεται καὶ ἡ ὀρχήστρα τοῦ θιάσου ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ αὐτῆς κ. Corrado Caradorri, ᾧ τινι ὀφείλεται κατὰ μέγα μέρος ἡ διεξαγωγὴ τῆς παραστάσεως, ἀναπληροῦντι καὶ αὐτὸν τὸν ὑποβόλεια διὰ τοὺς ὑποκριτάς.

* *

Ἐδιδάχθησαν τινὰ νέα ἔργα ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἐργαζομένων ὄσο θιάσων Μετάνδρου, τῶν ἀδελφῶν Ταβουλάρη, καὶ Προόδου, τοῦ Δ. Κοτοπούλη. Ἄλλ' ἐκ τῶν διδαχθέντων, ὧν τινὰ καὶ ἐκ τῶν λεγομένων κωμειδουλίων ἀνευ ἀξίας, μορὰ καὶ ἀνόητα, τὸ μᾶλλον ἐφελέκυσαν τὴν προσοχὴν ἢ ἡ ὑπο τοῦ κ. Γ. Στρατιῆν ποιηθεῖσα τραγωδία Βασιλείου ὁ Ἀὐτοκράτωρ. Περὶ τῆς τραγωδίας ταύτης ἐγράφησαν οὐκ ὀλίγα ἐν ταῖς ἐφημερίδων, ὧν τινὰ καὶ ἀξιόσεις κριτικὰς ἔφεροντα, ἀλλ' καὶ πολλοὺς ὄρους αὐτῆς παραδάντα. Κατεκρίθη ἰδίᾳ τὸ ἔργον ὡς ἀφιστάμενον τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας, ἀναδεικνύον δὲ βουλγαρικὰ πρόσωπα. Ὁ ποιητὴς ἐνίοτε ἀφίσταται τῆς ἱστορίας ἐν τῷ ἱστορικῷ δράματι, χάριν τῆς οἰκονομίας τοῦ ἔργου αὐτοῦ, ἀλλὰ πλὴν τῆς κριτικῆς τῆς ὑπὸ τεχνικῆν ἐποψὴν ἐξεταζούσης τὸ δράμα ὑφίσταται καὶ τὸ δημόσιον, ὅπερ ἔχει τὰς ἰδέας αὐτοῦ, ἰδίας δεδαστάς, καὶ τὴν ἐθνικὴν αὐτοῦ φιλοτιμίαν. Τὸ δημόσιον πολλὰκις ἀποδοκιμάζει ὅταν τὰ δράματα θίγῃσι τὰς ἐθνικὰς θεοσευτικὰς ἢ κοινωνικὰς αὐτοῦ πεποιθήσεις. Ἐν Παρισίῳ ἐσυρίχθη ὡς γνωστὸν ὁ Tanhauser, ἐσυρίχθη δὲ ὁ Tuvenin ἐν τῇ Denise ὅτε προτιγέπει τὸν κόμπητα Ἀνδρέαν νὰ συζευχθῇ τὴν Denise, ἐκδηλοῦντος οὕτω τοῦ ἀκροατηρίου ὅτι δὲν συγχωρεῖ τὴν παρεκτραπεῖσαν ὡς συγχωρεῖ αὐτὴν ὁ Dumas fils. Ἐν τῷ Βασιλείῳ συνέβη ὅτι ἐν τῇ Φύστη τοῦ κ. Βερναδάκη ν' ἀναγῶμεν πολλὰ ἐφ' ἱκανὸν χρόνον χωρὶς ἐξ αὐτῶν νὰ μανθάνωμεν τὸ δράμα. Περὶ Βασιλείου τοῦ Ἀὐτοκράτορος διπλῆ ἐπιφυλλίς ημοσιευθεῖσα, περὶ γενικὰ καὶ ἀόριστα στρέφεται οὐδεμίαν δὲ περιέχει ἀνάλυσιν, ἀπαραίτητον πάσῃ κριθεί.

* *

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος μηνὸς ἐωρτάσθη ἐν Παρισίῳ ἡ πεντηκονταετηρίς τῆς ἐν τῇ Γαλλικῇ-Κωμῳδίᾳ ὑπηρεσίας τοῦ ἐπιφανοῦς ὑποκριτοῦ καὶ

ἑταίρου αὐτῆς Edmond Got. Ἐπὶ τούτῳ ὁ διευθυντῆς τοῦ ἐξόχου θεάτρου κ. Claretie συνεκάλεσε δεῖπνον, οὗ μετέσχον ὑπὸ τὴν προεδρείαν αὐτοῦ οἱ συνάδελφοι τοῦ ἐορτάζοντος, μέλη τοῦ προσωπικοῦ τοῦ θεάτρου, οἱ κριτικοὶ ἐν οἷς καὶ ὁ πρύτανις αὐτῶν κ. Sarcey, ὅστις κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ὁμολογίαν εἶνε ὁ μόνος ἐπιζῶν τῶν ἰδόντων τὸν Got κατὰ τὴν ἐμφάνισιν αὐτοῦ καὶ παρακολουθησάντων αὐτὸν εἰς ὄλον αὐτοῦ τὸ στάδιον, ἐνθαρρύνων, θαυμάζων καὶ ἀγαπῶν αὐτόν. Ὁ Got κατὰ τὴν ὁμολογίαν τοῦ διασήμου κριτικοῦ κέκτιται μὲν φυσικὰ προσόντα, ἀλλὰ δύναται τις εἰπεῖν ὅτι εἶνε δημιουργὸς ἑαυτοῦ, διὰ τῆς ἰσχύος τῆς θελήσεως καὶ τῆς ὑπομονῆς αὐτοῦ, διὰ τῆς ἐργασίας καὶ τῆς καλλιτεχνικῆς αὐτοῦ χρηστότητος ἀναδειχθείς. Οὐδεὶς κάλλιον ἐδικαίωσε τὸ ῥῆμα la Génie est une longue patience. «Ὁ πρῶτος ὄρος, ἐπάγεται λίαν ὀρθῶς ὁ Sarcey, πρὸς κατὰκτισιν τοῦ δημοσίου εἶνε τὸ καλῶς φέρεσθαι. ὁ δὲ δεῦτερος ὁ οὐχ ἥκιστα σπουδαῖος, εἶνε τὸ διαρκῶς καλῶς φέρεσθαι, ἀμφότερα δὲ ἐξεπλήρωσεν ὁ Got». Ἀλλὰ καὶ ἕτερον προκύπτει ἐκ τοῦ βίου τοῦ διασήμου ὑποκριτοῦ, τὸ ἐξῆς: Ὁ Got ἀφίερωσεν ἑαυτόν τὸ Γαλλικῇ-Κωμῳδίᾳ, αὐτὴν ὑπηρετήσας, ἡ δὲ Γαλλικῇ-Κωμῳδίᾳ κατὰ μέγα μέρος ἐδημιούργησεν αὐτόν, ἀνέδειξε διὰ τοῦ κύρους αὐτῆς καὶ νῦν ὁμολογεῖ αὐτῷ εὐγνωμοσύνην ἐπὶ ταῖς ὑπηρεσίαις. Οὕτως ὁ Got κατὰ τὸ τέλος τοῦ σταδίου αὐτοῦ τυγχάνει τιμῶν. ὧν ἀμοιροῦσιν ὅσοι τὴν Γαλλικῇ-Κωμῳδίαν παρετήσαντο. Κατὰ τὸ δεῖπνον ὁ Claretie ἐποιήσατο λαμπρὰν πρόποσιν ὑπὲρ τοῦ πρυτάνεως τοῦ ἐνδόξου «Οἴκου τοῦ Μολιέρου», ἢν οἱ δαιτυμόνες ἐπευφήμισαν, δοξάζοντες τὸν ἐορτάζοντα καλλιτέχνην.

ΧΡΟΝΙΚΑ. — Ἡ κυρία Παρασκευοπούλου, ἣτις ἀνεπλήρωσε τὴν ἀποχωρήσασαν δεσποινίδα Αἰκ. Βερόνη ἐν τῷ θιάσῳ Μετάνδρου ἐν Ἀθήναις, ἀπεχώρησεν ἐπίσης ἐν βραχυτάτῳ χρονικῷ διαστήματι. Περὶ αὐτῆς ἀνεγνώμεν ὅτι προτίθεται, καταρτίζουσα θίασον, νὰ μεταβῇ εἰς Παρισίους. Τοῦτο δίκαιον εἶχον εἶναι νὰ θεωρήσωσιν ἀπίθανον, διότι ἡ κυρία Παρασκευοπούλου μεταβίβουσα εἰς Παρισίους ὀφείλει νὰ πράξῃ τοῦτο ὅπως διδαχθῆ καὶ οὐχὶ πρὸς ἐπίδειξιν.

— Κατ'αὐτὰς ἡ Σάρρα Bernhard, διδάσκουσα ἐν Λονδίῳ προσελήθη ἐπισήμως ὑπὸ τῶν μελῶν τοῦ ἀγγλικῆ Κοινοβουλίου ὅπως ἐλθούσα λάβῃ τὸ τίσιον ἐπὶ τῷ ἐξώστου τοῦ Κοινοβουλίου ὅστις, δεσπόζει τοῦ Ταμέσεως. Τοιαύτη τιμὴ τὸ πρῶτον γίνεταί εἰς δραματικὴν καλλιτέχνιδαν. Ἡ μεγάλη τραγωδὶς λίαν ἐκολακεύθη ἐκ τῆς προσκλήσεως ταύτης καὶ προσφρονῶς ἐδέξατο αὐτήν.

— Ὁ γνωστὸς ἐκδότης Edouard Sonzogno θὰ δώσῃ τῷ ἐπιόντι ἔαρι σειρὰν 24 παραστάσεων ἐν Παρισίῳ ἐν τῷ θεάτρῳ Porte-Saint-Martin Πλήν τῶν μελοδραμάτων ὧν οἱ τίτλοι εἶνε γνωστοὶ οἱ σὶ Pagliacci τοῦ Léon Cavallo, ὁ Ami Frits τοῦ Mascagni, ὁ Petit Haydor κτλ. ὁ κ. Sonzogno θὰ δώσῃ καὶ τὴν Μάρτυνα τοῦ ἡμετέρου μελοποιῆ Σπ. Σαμάρα. Τὸ τελευταῖον ἔργον, ἐπιπροσπιθέασι τὰ γαλλικὰ φύλλα, ἐκ τριῶν πράξεων συνιστάμενον, ἔτυχε ἐξόχου ἐπιτυχίας ἐν Νεαπόλει, ἐπιτυχίας περὶ ἧς ἐγράψαμεν ἐν τῇ προτέρᾳ ἡμῶν Ἐπιθεωρήσει.

ΟΔ. ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ.

* Ὁ ἐπιέθωνος

ΧΡΥΣΟΣΘΕΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Κωνσταντινουπόλεως-Μετάν

Τυποποιεῖσθαι ΝΕΟΛΟΓΟΥ